

A MAGYAR KÖZLÖNY MELLÉKLETE
2020. június 22., hétfő

Tartalomjegyzék

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végző előterjesztői indokolás a veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 2020. évi LVII. törvényhez	966
Végző előterjesztői indokolás a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készületségről szóló 2020. évi LVIII. törvényhez	967
Végző előterjesztői indokolás a különleges gazdasági övezetről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi LIX. törvényhez	1034

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás a veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 2020. évi LVII. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A COVID-19 járvány eddig példátlan kihívás elé állította hazánkat és a világ valamennyi országát. A hagyományos eszközök és megoldások alkalmatlannak bizonyultak a járvánnyal szembeni egészségügyi és gazdasági védekezés során. Alkotmányos hagyományainknak és a járványügyi helyzetnek megfelelően valamennyi állam speciális intézkedéseket hozott, hogy sikerrel léphessen fel a válsághelyzet kezelése érdekében.

Magyarország Kormánya 2020. március 11-ével az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdése alapján, a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelettel az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében veszélyhelyzetet hirdetett ki. Az Alaptörvény értelmében a Kormány veszélyhelyzeti jogalkotása tizenöt napig marad hatályban, kivéve, ha a Kormány – az Országgyűlés felhatalmazása alapján – annak hatályát meghosszabbítja. Az Országgyűlés ezt a nélkülözhetetlen felhatalmazást a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvény (a továbbiakban: Törvény) elfogadásával megadta, egyúttal az addig meghozott intézkedéseket megerősítette. A Törvény lehetővé tette, hogy Magyarország Kormánya abban az esetben is megalkothassa és hatályában fenntarthassa a rendkívüli rendelkezéseket tartalmazó újabb rendeleteit, ha az Országgyűlés bármely, a COVID-19 fertőzés okozta tömeges megbetegedést okozó, 2020. évben bekövetkezett humánjárvánnyal összefüggő okból nem ülészik. A Törvény ugyanakkor felhatalmazta az Országgyűlést arra, hogy a Kormánynak adott felhatalmazását bármikor visszavonja.

A Törvény által adott felhatalmazásnak köszönhetően Magyarország Kormánya gyors és hatékony intézkedéseket hozhatott. Hála a magyarok áldozatvállalásának és fegyelmeztségének, mindeddig sikerült megakadályoznunk, hogy a járvány hazánkban a máshol tapasztalhatóhoz hasonló tragikus méreteket öltjön. A vészterhes időkben a közös cselekvés, a nemzeti összefogás, az egészségügyben és a rendfenntartásban dolgozók, illetve valamennyi érintett áldozatos munkája megteremtette a lehető legszélesebb körű nemzeti egységet, amely mindenkor a sikeres járványügyi védekezés záloga.

Hasonló körülmények között minden államnak jogában áll rendkívüli intézkedéseket hozni állampolgárai védelme érdekében. A rendkívüli intézkedéseknek ideiglenesnek, szükségesnek és arányosnak kell lenniük, és biztosítani kell ezek rendszeres felülvizsgálatát. A Magyarországon bevezetett rendkívüli intézkedésekkel kapcsolatos ellenőrzési hatásköreit az Országgyűlés folyamatosan és zavartalanul gyakorolta. A Kormány által hozott intézkedések a fenti alapelveknek maradéktalanul megfeleltek, és nemzetközi összehasonlításban sem számítanak egyedinek. Az állami szervek alkotmányos és jogszerű működésének felügyelete mindvégig biztosított volt.

Magyarország veszélyhelyzeti intézkedéseivel szemben a kezdetektől fogva példátlan, összehangolt politikai kampány és hisztériakeltés zajlott hazánk határain belül és kívül. Bár az alaptalan támadások szerencsére nem befolyásolták a járványügyi védekezés sikerét, történelmi felelősséget viselnek mindazok, akik a küzdelem legnehezebb időszakában kérdőjelezték meg a rendkívüli intézkedéseket és próbálták meg aláásni a kormányzati döntések legitimitását.

A javaslat célja, hogy a járványügyi helyzet stabilizálódására tekintettel megalapozza a közjogi helyzet, a veszélyhelyzeti különleges jogrend megszüntetését, és a Törvény hatályon kívül helyzését.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

Az Országgyűlés – figyelemmel az általános indokolásban szereplő szempontokra – felhívja a Kormányt, hogy az Alaptörvény 54. cikk (3) bekezdése szerint a veszélyhelyzetet szüntesse meg.

2. §

A Törvény hatályvesztését rögzítő törvényi rendelkezés.

3. §

A veszélyhelyzet megszüntetésére vonatkozó felhívás hatálybalépése a törvény kihirdetését követő nap.

A Törvény hatályon kívül helyezése igazodik a veszélyhelyzet megszűnéséhez. A veszélyhelyzetet az alkotmányos előírásoknak megfelelően a Kormány szünteti meg az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdése és az Alaptörvény 54. cikk (3) bekezdése alapján.

4. §

A Törvényt az Országgyűlés az Alaptörvény XXIX. cikk (3) bekezdése, 2. cikk (1) bekezdése, 24. cikk (9) bekezdése, 31. cikk (3) bekezdése, 35. cikk (1) bekezdése és 54. cikk (4) bekezdése alapján sarkalatos törvényként fogadta el. A fentiek alapján a Törvény deregulációjára sarkalatos törvényként kerül sor, az erre vonatkozó klauzulát tartalmazza az érintett rendelkezés.

Végső előterjesztői indokolás a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A veszélyhelyzet megszüntetése esetén az Alaptörvény 53. cikk (4) bekezdése szerint a Kormánynak az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése szerinti rendelete a veszélyhelyzet megszűnésével hatályát veszti. A jogbiztonság követelménye megkívánja, hogy a veszélyhelyzet megszűnése és a veszélyhelyzeti kormányrendeletek hatályvesztése ne történjen meg annak hiányában, hogy megfelelő átmeneti rendelkezések megalkotásra kerülnének.

A javaslat célja, hogy a veszélyhelyzeti jogalkotás által érintett tárgykörökben az Országgyűlés a jogbiztonság érvényesülése érdekében a veszélyhelyzet idején létrejött jogviszonyokat, illetve jogi várományokat úgy szabályozza a veszélyhelyzetet követően, hogy a szabályozási átmenet egyértelműen és kiszámíthatóan – a bizalomvédelem követelményére is figyelemmel – biztosított legyen, és a szabályozási környezet változatlansága törvényben garantált legyen.

A javaslat célja továbbá a hatósági engedélyezések jelentette ügyféli adminisztratív terhek radikális csökkentése annak a lehetőségnek a generális megteremtésével, hogy az engedélyköteles tevékenységek – a kérelmező választása esetén – engedély hiányában, bejelentést követően rövid időn belül gyakorolhatóvá válhassanak. A javaslat tiszteletben tartja a kérelmező rendelkezési és választási jogát azzal kapcsolatban, hogy ugyanazt a tevékenységet engedély vagy bejelentés alapján kívánja-e végezni.

A javaslat a kérelmezői joggyakorlás megkezdésének megkönnyítése érdekében generális javaslatot tesz arra, hogy az engedély alapján gyakorolható tevékenységek bejelentés alapján legyenek gyakorolhatók. Ez egyben a korábbi szabályozási logika megfordítását is jelenti, hiszen amíg a javaslatot megelőző jogalkotás az engedélyköteles

tevékenységi körből alakított ki bejelentéses vagy hasonló eljárásokat, addig a javaslat értelmében a bejelentés alapján történő joggyakorlás válik főszabállyá, és az engedélyezés kerül – főképp közérdekvédelmi szempontból – a kivételi körbe.

A javaslat mindazonáltal nem tesz javaslatot az engedélyezés teljes kivezetésére, hiszen több ügytípusban a közérdek védelme kizárólag preventív eszközökkel védhető hatékonyan. A javaslat így egy hármas védvonalat tartalmaz annak érdekében, hogy valamennyi, a közösség számára potenciális kockázatot jelentő tevékenység esetében az állam ne kizárólag utólag tudjon fellépni. Ahol indokolt, ott az engedélyezés megmarad: számos ügytípus eleve nem tartozik a törvény érintett fejezete hatálya alá; a közérdek szempontjából kiemelt, előzetes kontrollt igénylő ügyekben a törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendelet garanciális okokból előírhatja az engedélykötelezettség fenntartását; a hatóság széles körben rendelkezik egyedi döntési lehetőséggel a tekintetben, hogy egy bejelentés engedélyezésre utaljon.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1–2. §

A veszélyhelyzet fogalmára értelmező rendelkezés és a javaslat tárgyi hatálya kerül megállapításra.

3. §

A szabályozás célja, hogy a vonatkozó veszélyhelyzeti kormányrendeleti szabályokhoz kapcsolódó átmeneti szabályokat rögzítse a beszerzésekkel összefüggésben.

4–5. §

A javaslat alapján az államháztartás központi és önkormányzati alrendszerébe tartozó adatszolgáltatásra kötelezettek (pl. költségvetési szervek, önkormányzatok) az időközi költségvetési jelentésre és az időközi mérlegjelentésre vonatkozó havi adatszolgáltatási kötelezettségüket a tárgynegyedévet követő 20. napig teljesíthetik ez év második és harmadik negyedévében.

6. §

A javaslat alapján, ha az önkormányzat nem rendelkezik a 2019. költségvetési évre vonatkozó elfogadott és hatályos zárszámadási rendelettel, akkor azt még megteheti, oly módon, hogy a rendelet az e törvény hatálybalépését követő 30. napon hatályba lépjen.

7. §

A javaslat alapján azon, központi költségvetés terhére nyújtott költségvetési támogatásból megvalósuló programokkal, projektekkel összefüggő támogatási jogviszonyokban meghatározott támogatott tevékenység időtartama meghosszabbodik e törvény hatálybalépését követő 180. napig, amely jogviszonyok e törvény hatálybalépéséig jöttek létre.

8. §

A javaslat a veszélyhelyzet ideje alatt létrejött támogatási jogviszonyok esetében, a támogatások gyorsabb felhasználását lehetővé tevő szabályokat fogalmaz meg a biztosíték nyújtása, a támogatás jogosulatlan igénybevétele, valamint az ügyleti és kamatfizetés tekintetében.

A javaslat jelenlegi megfogalmazása utalhat arra, hogy a biztosíték rendelkezésre állását nem az államháztartási szabályok, hanem a támogató által, a támogatási szerződésben meghatározottaknak megfelelően kell rögzíteni.

Figyelemmel arra, hogy törvényi szintű szabályozásról van szó, az általános megfogalmazás leronthatja az idézett kormányrendeleti szintű rendelkezéseket. Erre tekintettel a szövegezés egyértelművé tétele szükséges.

A javaslat 8. § (1) bekezdés b) pontja nem tartalmazta azt az esetet, amikor a kedvezményezett a veszélyhelyzetre tekintettel nem is tudta megkezdeni a támogatott tevékenység megvalósítását, így arra az általános szabályok szerinti ügyleti kamattal, késedelmi kamattal való visszafizetési kötelezettségre irányadó államháztartási szabályok lennének irányadók. A veszélyhelyzetre tekintettel azonban előfordulhat olyan eset is, hogy e körülményre figyelemmel a költségvetési támogatást már folyósították, de a támogatott tevékenység valamely – a veszélyhelyzettel összefüggő – elháríthatatlan akadályba ütközött, így a megvalósíthatósága is ellehetetlenült. Ilyenkor a költségvetési támogatás jogosulatlan igénybevételére vonatkozó szabályok lennének irányadók azzal, hogy sem ügyleti, sem késedelmi kamat megfizetésének kötelezettsége nem terheli a kedvezményezettet.

A 8. § (1) bekezdés d) pont kiegészítésével olyankor, amikor a támogató nem kötötte ki a kedvezményezett köztartozás-mentességét, a Magyar Államkincstár a még folyósítandó támogatás összegéből nem tarthatná vissza a NAV felé fennálló köztartozásnak megfelelő összeget, hanem azt bruttó, teljes összegben utalná ki.

9. §

A koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében, valamint a veszélyhelyzet gazdaságra gyakorolt negatív hatásainak mielőbbi csökkentése és a hiteladósok fizetőképességének megtartása céljából a veszélyhelyzet ideje alatt bevezetett fizetési moratórium fenntartása továbbra is indokolt. A moratórium célja, hogy a hiteladósok a hitelszerződésből, kölcsönszerződésből és pénzügyi lízingszerződésből eredő törkefizetési, kamatfizetési, és díjfizetési kötelezettségeik teljesítésére átmenetileg, 2020. december 31-ig fizetési haladékot kapjanak. A moratórium az olyan hitel-, kölcsön-, és pénzügyi lízingszerződésekre vonatkozik, amelyek esetén a szerződés 2020. március 18. napján már fennállt, és sor került a folyósításra.

A szerződést biztosító mellékkötelezettségek – ideértve a garanciaszerződést, illetve garanciavállalói nyilatkozatot is – a fizetési moratóriumnak megfelelően módosulnak, így e kötelezettségvállalások időtartama, illetve teljesítési határideje is a fizetési moratórium időtartamával meghosszabbodik.

10. §

A zálogjoggal nem biztosított, 2020. március 19. napján vagy azt követően megkötött szerződés alapján felvett fogyasztói hitelek esetén a teljes hiteldíj mutató 2020. december 31-ig maximalizálásra kerül, ennek megfelelően az nem haladhatja meg a jegybanki alapkamat öt százalékponttal növelt mértékét. A jegybanki alapkamat számításánál az érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat irányadó az adott naptári félév teljes időtartamára vonatkozóan. A fizetési moratórium lejártát követően a hitel díja a hitelező szerződéskötéskor érvényben lévő hirdményének megfelelő mértékre fog módosulni.

11. §

A fizetési moratórium kedvezményét nem indokolt biztosítani az állam, az önkormányzat, valamint a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 39. §-ában meghatározott jogszabályok hatálya alá tartozó vállalkozások számára. Ugyanakkor a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény szerinti pénzügyi vállalkozásokra és a kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2014. évi XVI. törvény szerinti befektetési alapokra vonatkoznak a fizetési moratórium tekintetében megállapított szabályok.

12. §

A fizetési moratórium célja a hiteladósok pénzügyi helyzetének hosszú távú megerősítése, ennek megfelelően a moratórium igénybevételére az adós a fizetési moratórium időtartama alatt, azaz 2020. december 31-ig bármikor jogosult. Amennyiben az adós az eredeti szerződéses feltételek szerint kíván teljesíteni, ennek nincsen akadálya. A teljesítés azonban nem zárja ki azt, hogy ha az adós a fizetési moratórium időtartama alatt mégis élni kíván a fizetési moratórium lehetőségével, úgy ezt a fizetési moratórium időtartama alatt bármikor megtegye.

A fizetési moratórium hatályának a munkáltatói kölcsönre való kiterjesztése a fizetési nehézségekkel küzdő adósok széles társadalmi rétegét támogatja.

13. §

A fizetési moratórium részletszabályai egyértelművé teszik, hogy a fizetési haladék igénybevétele miatt az adós nem kerülhet hátrányos helyzetbe. A felhalmozott tartozás után kamatos kamat felszámítása nem lehetséges és a futamidő meghosszabbodásával biztosítható a fizetési terhek egyenletes elosztása. A moratórium alatt meg nem fizetett tőke-, kamat- és díjtartozást a fizetési moratórium lejártát követően a futamidő meghosszabbítása mellett köteles az adós megfizetni. A kamatra vonatkozó szabályokat megfelelően kell alkalmazni a díjakra is.

14. §

A babaváró kölcsönök esetén az állami garancia okán felmerülő kezességvállalási díj a fizetési moratórium időtartama alatt elengedésre kerül.

15. §

Önmagában a fizetési moratórium igénybevétele kapcsán az adósnak nem merül fel költsége. A fizetési moratóriummal érintett szerződést nem kell közjegyzői okiratba foglalni.

16. §

Indokolt a Nemzeti Eszközkezelő Programban résztvevő részletvevő, illetve bérlő vételár-részlet-fizetési, illetve bérletidíj-fizetési kötelezettsége tekintetében is a fizetési moratórium szabályaival megegyezően fizetési haladékot biztosítani. Garanciális szabály, hogy az ingatlan vagyongazdálkodója 2020. december 31-ig a bérleti díj meg nem fizetése miatt nem élhet a felmondás jogával.

17. §

A hiteltörlesztési fizetési moratórium hatályának a magáncsőd eljárásban résztvevő adósokra történő kiterjesztése a Javaslat 17. §-ában a fizetési nehézségekkel küzdő, adósságrendezési eljárás alatt álló személyek, és ezen személyek fizetési kötelezettségeinek teljesítéséért helytállni köteles személyek számára jelent törvényi fizetési kedvezményt 2020. december 31-éig.

18–19. §

A zálogjoggal nem biztosított, 2020. március 19. napján vagy azt követően megkötött szerződés alapján felvett fogyasztói hitelek esetén a teljes hiteldíj mutató 2020. december 31-ig kedvezményes mértékben kerül megállapításra. A hitelezési gyakorlat gördülékenyebbé tétele érdekében, valamint az adósok teljes körű tájékoztatása céljából a teljes hiteldíj mutató számítására és közzétételére vonatkozó részletszabályok megállapítása indokolt.

20–23. §

A koronavírus világjárvány hitelintézetet érintő hátrányos hatásainak megelőzése, enyhítése, illetve elhárítása érdekében legfeljebb 2020. december 31-éig a Magyar Állam az e címben meghatározott feltételeknek megfelelő, magyarországi székhelyű hitelintézetnek tőkeelem-vásárlással támogatást nyújthat.

A szabályozás biztosítja, hogy a Kormány veszélyhelyzet alatt megtett intézkedésére ezen év végéig egyértelműen lehetőség legyen a veszélyhelyzet megszűnése esetén is.

24. §

A Külgazdasági és Külügyminisztérium új exporttámogatási termékcsoomagja lehetővé teszi, hogy a gazdaságot ért sokkhatás következtében nehézségekkel szembesülő hazai exportőrök és beszállítók olyan pénzügyi eszközökhöz jussanak, amelyek segítik őket visszatérni piacaikra és a krízis előtti növekedési pályára, megvalósítani beruházásaikat, valamint biztonságban tudni külpiaci partnerkapcsolataikat.

Az új EXIM Kárenyhítő Programcsomag, kihasználva a módosított Európai Unió támogatási szabályok adta lehetőségeket, a pénzügyi eszközök széles vertikumát biztosítja kedvező feltételek mellett az exportáló vagy

a nekik beszállító, illetve a nemzetközi versenyképesség fejlesztési szakaszában álló hazai mikro-, kis-, közép- és nagyvállalatok számára.

Az EXIM Kárenyhítő Hitelprogramban kifejezetten cél az, hogy az ügyfelek az Eximbank által folyósított kölcsönt kiváltásra is fordíthassák. A kiváltó hitel kamatterhe alacsonyabb, ezzel segítve a COVID által sújtott vállalkozás pénzügyi stabilitását, a beruházás (új, kedvezőtlenebb körülmények közötti) megtérülését, munkahelyek megtartását. A hitelkiváltás alkalmazása többlet volument jelenthet a Kárenyhítő kihelyezésekben.

A Kárenyhítő Hitelprogramban az Európai Bizottság jóváhagyása alapján a szerződéskötésre nyitva álló határidőig, 2020. december 31-ig, szükséges az Exim tv. Hitelkiváltásra vonatkozó 2. § (2a) bekezdésének a kiegészítése, annak érdekében, hogy az ügyfelek az MNB április 7-én megerősített állásfoglalásával összhangban szabadon élhessenek a gazdaságmentő csomagban rendelkezésre álló lehető legkedvezőbb megoldásokkal, így az EXIM Kárenyhítő Hitelét a meglévő hitelük kiváltására is fordíthassák.

25–30. §

A szakképzésre és felnőttképzésre vonatkozó átmeneti szabályokat állapítja meg.

A rendelkezés azon tanulók technikai szakképzésbe történő bekapcsolódása érdekében szükséges, akik a veszélyhelyzet miatt nem tették le az érettségi vizsgát.

A módosítás azért szükséges, hogy a felnőttképzés keretében történő szakképzésen kívül a felnőttképzés egyéb képzései esetében is (pl. nyelvi képzések) lehetővé váljon a felnőttképző intézmény számára a veszélyhelyzet ideje alatt távolléti oktatásként, távoktatásként vagy digitális képzésként megkezdett képzést ilyen módon befejezni.

31. §

A veszélyhelyzet által leginkább sújtott ágazatok tekintetében indokolt a veszélyhelyzet megszűnését követően is rövid ideig fenntartani azt a szabályt, amely alapján a nem lakás céljára szolgáló helyiségbérelti szerződések esetén a bérbeadó 2020. június 30-áig felmondással nem szüntetheti meg.

32. §

Az állam vagy helyi önkormányzat tulajdonában lévő lakás tekintetében fennálló lakásbérelti szerződés, illetve az állami vagy önkormányzati tulajdonú helyiségek tekintetében fennálló bérelti szerződés vonatkozásában a szociálisan rászoruló bérlők védelmét szolgáló speciális rendelkezés kerül megállapításra. A veszélyhelyzet fennállása alatt, legkésőbb a veszélyhelyzet megszűnését követő harmincadik napig terjedő hatállyal a felek közös megegyezéssel eltérhetnek a nemzeti vagyonról szóló törvény rendelkezéseitől, ezzel is elősegítve a veszélyhelyzetre tekintettel megváltozott körülményeihez igazodó szerződési feltételek megállapodás útján történő kialakítását. Az időtartamot a testületi döntések, valamint a pályázati eljárások lefolytatásának időigénye indokolja.

33. §

A Kormány a társasági adóban, kisvállalati adóban, energiaellátók jövedelemadó-jában, innovációs járuléokban lehetővé tette az adóbevallás-benyújtási kötelezettség és az adóbevallásban megállapított, elszámolt, bevallás-benyújtással egyidejűleg esedékes adó megfizetésének elhalasztását 2020. szeptember 30-ig, ha a bevallás-benyújtás 2020. április 22-e és 2020. szeptember 30-a között esedékes. A halasztás vonatkozik a bevallás helyett benyújtható nyilatkozatok benyújtására is. Tekintve, hogy az adóelőleg bevallása az adó bevallásával egyidejűleg esedékes, a kormányrendelet arról is rendelkezett, hogy a 2020-ban kezdődő adóelőleg-fizetési időszak első adóelőleg-részlete esedékességekor az utolsó rendelkezésre álló bevallásban szereplő előleg-részletet kell teljesíteni. A Javaslat e szabályokat ismétli meg változatlan normatartalommal.

A Kormány a helyi iparüzési adóban is lehetővé tette az adóbevallás-benyújtási kötelezettség és az adóbevallásban megállapított, elszámolt, bevallás-benyújtással egyidejűleg esedékes adó megfizetésének elhalasztását 2020. szeptember 30-ig, ha a bevallás-benyújtás 2020. április 22-e és 2020. szeptember 30-a között esedékes. A halasztás vonatkozik a bevallás helyett benyújtható nyilatkozatok benyújtására is. Tekintve, hogy az adóelőleg bevallása is az adó bevallásával egyidejű, a kormányrendelet arról is rendelkezett, hogy a 2020-ban kezdődő

adóelőleg-fizetési időszak első adóelőleg-részlete esedékességekor a korábban bevallott előleg-részletet kell teljesíteni (a naptári évvel azonos üzleti évet alkalmazó esetén a 2020. március 15-ig fizetendő előleget). A Javaslát e szabályokat ismétli meg változatlan normatartalommal.

34. §

A 61/2020. (III. 23.) kormányrendeletben foglalt kedvező adó- és járulékfizetési rendelkezések továbbélését biztosítja a rendelkezés. E szerint a kedvezményezett ágazatba tartozó kifizetők mentesülnek a szociális hozzájárulási adó, a szakképzési hozzájárulás és (időarányosan) a rehabilitációs hozzájárulás alól. A kedvezményezett ágazatba tartozó munkáltatók által foglalkoztatottak esetében kedvező járulékfizetési szabály irányadó, e szerint csak a természetbeni egészségbiztosítási járulékot kell megfizetni, ezt is legfeljebb 7710 forintig. E rendelkezéseket az egyéni és a Tbj. szerinti társas vállalkozó is alkalmazhatja a saját maga után fizetendő adó és járulék tekintetében.

A kisadózó vállalkozás, amely külön nevesített, kedvezményezett tevékenységet folytat 2020. március, április, május és június hónapra tekintettel mentesül a kisadózó után fizetendő tételes adó megfizetése alól. A mentességet kizárólag az a kisadózó vállalkozás alkalmazhatja, amely e tevékenysége tekintetében 2020. február hónapjában már a Katv. hatálya alá tartozott.

Azon rendelkezés is tovább él, amely szerint a kisadózó vállalkozás a 2020. március 1-je előtt esedékessé vált adótartozását a veszélyhelyzet megszűnésének negyedévéét követő hónaptól 10 havi egyenlő részletben fizetheti meg (a tárgyhó 12. napjáig) pótlékmentesen.

A meghatározott főtevékenységet folytató kisvállalati adóalany a 2020. március, április, május és június hónapra történő kisvállalati adókötelezettsége megállapításánál nem tekinti kisvállalati adóalapnak a személyi jellegű kifizetések összegét.

Annak törvényi rögzítése, hogy a KATA alól történő mentesség nem befolyásolja azt az éves összeget, amely után a kisadózó vállalkozás kizárólag a tételes adóval (százalékos KATA fizetése nélkül) teljesítheti a közterheit.

35. §

A Kormány veszélyhelyzeti kormányrendeletében 2020. március 1. és 2020. június 30. között felfüggesztette a turizmusfejlesztési hozzájárulási kötelezettséget. A Javaslát ezen rendelkezést emeli egyfelől törvényi szintre, másfelől pedig – a turisztikai és vendéglátó ágazat helyzetének segítése érdekében – meg is hosszabbítja 2020. december 31-ig. Ennek alapján ez év végéig az egyébként hozzájárulásra kötelezettet nem terheli hozzájárulási kötelezettség, a kötelezettségét nem kell megállapítania, bevallania és az ezen időszakra jutó hozzájárulást nem kell megfizetnie.

36. §

A Kormány veszélyhelyzeti kormányrendelettel 2020. április 26-tól 2020. december 31-ig felfüggesztette az idegenforgalmi adókötelezettséget. A Javaslát ezt a rendelkezést emeli törvényi szintre. Ennek megfelelően az idegenforgalmi adó alanyának (a vendégnek) nem kell idegenforgalmi adót fizetnie, az adó beszedőjének (a szállásadónak) pedig nem kell az adót beszednie, megfizetnie, azonban a megállapított, de be nem szedett adót be kell vallania az adóhatóságához, kivéve, ha annak összege nulla, mert ekkor bevallási kötelezettség sem terheli.

37. §

A 209/2020. (V. 15) Korm. rendeletben foglalt, a légitársaságokban tevékenykedő vállalkozások közteher kötelezettségeinek csökkentését biztosító szabályok továbbélését biztosítja a rendelkezés. A kedvezményezett körbe tartozó kifizető mentesül a szociális hozzájárulási adó, a szakképzési hozzájárulás és (időarányosan) a rehabilitációs hozzájárulás alól. A javaslat egyértelművé teszi, hogy 2020. december 31-ig illetik meg adózót a kedvezmények.

38. §

Járványügyi szempontból indokolt a személyes találkozások csökkentése, ezért a szabályozás megengedi, hogy 2020. augusztus 31-ig olyan esetekben se kerüljön sor a személyes megjelenésre, ahol a törvény ezt kötelezővé teszi, így az egyéni cselekvési terv készítése, módosítása és értékelése esetén, a munkaerőpiaci szolgáltatások tekintetében. Lehetőség ad továbbá arra, hogy a kapcsolattartás elektronikus úton történhessen.

A javaslat lehetőséget ad arra, hogy a vállalkozóvá válást elősegítő támogatás, a munkahelyteremtő támogatás, a helyközi utazási támogatás, a csoportos személyszállítás támogatása esetén, hogy a megkötött hatósági szerződés hatálya a támogatott kötelezettségei tekintetében a veszélyhelyzet időtartamával meghosszabbodjon, ha a támogatott a hatósági szerződésben foglalt kötelezettségének a veszélyhelyzet időtartama alatt nem tett eleget.

39. §

A 152/2020. (IV. 27.) kormányrendeletben foglalt gyermekfelügyelet végzése céljából foglalkoztatott személy foglalkoztatásához kapcsolódó kedvező adó- és járulékfizetési szabályok továbbélését biztosítja a rendelkezés. A gyermekfelügyelet végzése céljából foglalkoztatott személy 2020. április, május és június hónapra a járulékalapot képező jövedelme után kizárólag a 4 százalékos mértékű természetbeni egészségbiztosítási járulékot, de legfeljebb 7710 forint összeget fizet meg. A munkahelyi gyermekfelügyelet végzésére foglalkoztatott személy számára 2020. április, május és június hónapra kifizetett jövedelem, juttatás után a kifizetőnek szociális hozzájárulási adó és szakképzési hozzájárulás fizetési kötelezettséget nem kell teljesítenie.

40. §

A veszélyhelyzeti kormányrendelettel összhangban 2020-ra magasabb összegeket lehet kedvező adózás mellett a SZÉP Kártya egyes alszámláira elhelyezni és ezzel egyidejűleg az éves rekreációs keretösszeg is emelkedik: költségvetési intézmények esetében 200 ezer forintról 400 ezer forintra, más kifizetők esetében 450 ezerről 800 ezer forintra. További kedvező változás, hogy 2020. június 30-ig a SZÉP Kártyára utalt összeg után nem kell szociális hozzájárulási adót fizetni.

41. §

A 140/2020. (IV. 21.) kormányrendelet alapján a munkáltatót terhelő egészségügyi szolgáltatási járulék fizetési kötelezettség teljesítésének határidejét előíró rendelkezés.

42. §

A Kormány a 140/2020. (IV. 21.) veszélyhelyzeti kormányrendeletében a 2020. április 22. és 2020. szeptember 30. között esedékes számviteli törvény szerinti beszámolási kötelezettségek teljesítésének határidejét 2020. szeptember 30-ig meghosszabbította. A javaslat a határidő meghosszabbítás szabályait ismétli meg változatlan normatartalommal, annak érdekében, hogy azok a veszélyhelyzet megszűnését követően továbbra is alkalmazhatóak legyenek.

43. §

A rendelkezés célja, hogy az adózási minősítési eljárás során az adózókat ne érje hátrány a veszélyhelyzet ideje alatt vagy az azt követő harminc napon belül esedékes adókötelezettség megsértése miatt az adózó terhére megállapított adókülönbözet, illetve a veszélyhelyzet ideje alatt vagy az azt követő harminc napon belül megindított végrehajtási eljárások, továbbá a nettó adó tartozásra, illetve a pozitív adóteljesítményre vonatkozó törvényi előírások megsértése miatt.

44. §

A veszélyhelyzetben megteremtett fizetési könnyítési lehetőségek veszélyhelyzetet követő alkalmazását szabályozza a rendelkezés.

45. §

A veszélyhelyzetre tekintettel annak időszakában bővültek az adótartozás mérséklésének jogszabályi lehetőségei. Jelen rendelkezés az adótartozás mérséklésére vonatkozó eljárásrendet szabályozza a veszélyhelyzet elmúltát követően.

46. §

Az elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezett adózók esetében a jogalkotó megteremtette annak a lehetőségét, hogy az elektronikus úton folytatott fizetési kedvezményi eljárásban a fizetési kedvezmény iránti kérelmeket az általános célú elektronikus kérelem űrlap szolgáltatás útján is előterjeszthessék. Ezen újítás fenntartása célszerű 2020. szeptember 30-ig, amit a jelen rendelkezés biztosít.

47. §

A rendelkezés célja annak biztosítása, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt és az azt követő harminc napon belül esedékes adókötelezettség megsértése miatt az adózó terhére megállapított adóhiány és jogkövetkezmény összegét a nagy összegű adóhiánnyal rendelkező adózók közzététele során az állami adó- és vámhatóság ne vegye figyelembe.

48. §

A rendelkezés célja annak biztosítása, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt és az azt követő harminc napon belül esedékes adótartozást a nagy összegű adótartozással rendelkező adózók közzététele során az állami adó- és vámhatóság ne vegye figyelembe.

49. §

Az EKAER bejelentésekhez kapcsolódó kockázati biztosíték fizetési kötelezettség felfüggesztésre került a veszélyhelyzetre tekintettel, annak megszűntétől számított 30 napig. A rendelkezés ezen felül előírja, hogy a biztosítékszámítására vonatkozó szabályt oly módon kell alkalmazni, hogy egy adott adózó esetében a veszélyhelyzet megszűnését követően tett bejelentéseket kell figyelembe venni. Az útszakasz-mentesítésre vonatkozó engedélyek érvényessége a veszélyhelyzet ideje alatt fennállt akkor is, ha azok érvényesség az egyébként irányadó jogszabály alapján megszűnt volna. A rendelkezés célja megteremteni annak lehetőségét, hogy az adózó a veszélyhelyzet megszűnésével érvényességét veszítő engedélye esetében is benyújthassa meghosszabbítás iránti kérelmét, ennek érdekében pedig veszélyhelyzet megszűnésével érvényességüket veszített engedélyek érvényessége 90 nappal meghosszabbodik.

50. §

A pénztárgép éves felülvizsgálatának határideje meghosszabbodik abban az esetben, ha az veszélyhelyzet időtartama alatt járt le. A felülvizsgálatot az üzemeltető a veszélyhelyzet megszűnését követő százharminc napon belül köteles elvégeztetni.

51. §

Az élelmiszer-értékesítést kezelőszemélyzet nélkül végző automatában működő automata felügyeleti egység éves felülvizsgálatának határideje meghosszabbodik abban az esetben, ha az veszélyhelyzet időtartama alatt járt le. A felülvizsgálatot az üzemeltető a veszélyhelyzet megszűnését követő százharminc napon belül köteles elvégeztetni.

52. §

A járványügyi veszélyhelyzet következtében veszélyhelyzeti kormányrendelet tartalmazta, hogy a 2020. évben az adóalany önkormányzatok éves általános forgalmi adó bevallásra kötelezettek. Annak érdekében, hogy ezen adózói körben a veszélyhelyzet megszűnését követően is alkalmazható legyen az éves bevallási gyakoriság, azt törvényben is szükséges rögzíteni. A rendelkezés előírja, hogy a 2020. április 6. előtt havi vagy negyedéves áfa-bevallásra kötelezetteként eljáró önkormányzatoknak hogyan és mikor kell alkalmazniuk a 2020. évre előírt éves áfa-bevallási kötelezettségüket.

53. §

Jelen rendelkezés alapján szünetelnek az e törvény hatálybalépésének napján az adóhatóság előtt folyamatban lévő végrehajtási eljárások – törvényben meghatározott kivételek mellett – a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. napig.

54. §

A jövedéki átmeneti szabály az ideiglenes biocid engedélyek hatályának lejáratí napjáig meghosszabbítja az adóaktárák számára az egyszerűsített szabályok szerinti (azaz engedélymódosítás és denaturáló szer használata nélkül is jövedéki adómentesen lehetővé tett) fertőtlenítőszer-gyártást.

55. §

Indokolt fenntartani a továbbiakban is azt a veszélyhelyzeti rendelkezést, amely az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvénytől eltérően lehetővé teszi, hogy az egyéni vállalkozói tevékenység szünetelésének időtartama egy hónapnál rövidebb időtartamú legyen.

56. §

Az állami foglalkoztatási szervként eljáró Békés Megyei Kormányhivatal a munkáltató kérelmére engedélyezheti, hogy nemzetgazdasági szempontból fontos új munkahelyteremő beruházások esetén a munkaidőkeret vagy elszámolási időszak legfeljebb huszonnégy hónap legyen. Azokban az esetekben, ahol új munkahelyeket teremtő beruházás esetén a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter engedélyével két évre terjedő munkaidőkeret került elrendelésre ott a munkavállaló a munkaszerződés aláírásával kvázi tudomásul veszi, hogy számára a munkáltató a munkaidőt huszonnégy hónap alapulvételével is meghatározhatja.

57. §

Indokolt, hogy lehetővé váljon a legfeljebb huszonnégy havi munkaidőkeret elrendelése a munkáltató egyoldalú intézkedésével azon érintett munkáltatók számára, akik a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 18/A. §-a hatálya alá tartozó munkavállalót foglalkoztatnak.

58. §

2020. évben a koronavírus okozta járványhelyzet miatt a közalkalmazotti szakszervezeti reprezentativitás megállapítására irányuló eljárást nem lehetett megfelelő határidőben megindítani. Az eltérő rendelkezés alapján 2021-ben kerül megállapításra a közalkalmazotti szakszervezeti reprezentativitás.

59. §

A veszélyhelyzet ideje alatt egyes külszolgálattal kapcsolatos eltérő rendelkezésekről szóló 121/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet 1. §-ának a veszélyhelyzet megszűnését követő átmeneti alkalmazása miatt szükséges rendelkezés.

60. §

A veszélyhelyzet során alkalmazandó egyes belügyi és közigazgatási tárgyú szabályokról szóló 85/2020. (IV. 5.) Korm. rendelet a közszolgálati és kormányzati szolgálati viszonyra vonatkozó eltérő szabályként fogalmazta meg a különböző vizsgakötelezettségekre nyitva álló határidő meghosszabbítását. Ezt a szabályt szükséges továbbra is fenntartani.

A munkáltatói jogkör gyakorlója által előírt képesítési feltétel megszerzésére kitűzött határidő teljesítése akadályba ütközhetett a veszélyhelyzetre tekintettel.

61. §

Az (1) bekezdéshez:

A veszélyhelyzet ideje alatt a rendvédelmi feladatokat ellátó szerv hivatásos állomány tagja vonatkozásában rögzítésre került egyrészt, hogy nem mondhat le a szolgálati viszonyáról, másrészt, hogy a kifogástalan életvitel ellenőrzésével kapcsolatos tudomásul vétel visszavonása nem eredményezi a szolgálati viszony törvény erejénél fogva történő megszűnését. A veszélyhelyzet elmúltával a hivatásos állomány tagja élhet a lemondási jogával, amelyhez a törvény 60 napos lemondási időt társít. Ha ezzel párhuzamosan ismételten feléled az is, hogy a szolgálati viszony a törvény erejénél fogva éspedig azonnali hatállyal megszűnik a kifogástalan életvitel ellenőrzésével kapcsolatos tudomásul vétel visszavonásával, akkor annak visszaélészerű jogalkalmazására lesz mód. A jogszabály tehát ismételten lehetővé teszi a szolgálati viszony egyoldalú megszüntetését, de a 60 napos lemondási idő mellett. Indokolt, hogy ha a hivatásos állomány tagja egyoldalúan meg kívánja szüntetni a szolgálati viszonyát a veszélyhelyzet lejártakor, akkor azt a lemondás jogintézményén keresztül tegye, ne visszaélészerűen alkalmazva a kifogástalan életvitel ellenőrzéssel kapcsolatos nyilatkozat visszavonását. A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2014. évi XLII. törvény folyamatban lévő módosítása kivezeti ezt a törvény erejénél fogva történő megszűnési okot, így a módosítás hatálybalépését követően egyébként is megszűnik ez a lehetőség, amely a GDPR hatálybalépésére tekintettel már okafogyottá vált.

A (2) bekezdéshez:

A veszélyhelyzet során alkalmazandó egyes belügyi és közigazgatási tárgyú szabályokról szóló 85/2020. (IV. 5.) Korm. rendelet 3. §-a értelmében a veszélyhelyzet ideje alatt a rendvédelmi feladatokat ellátó szerv hivatásos állományának tagja esetében – a Hszt. 82. § (1) bekezdés a) pontjától eltérően – nem szűnik meg a hivatásos szolgálati jogviszony a törvény erejénél fogva az ott meghatározott képzési és vizsgakötelezettség teljesítésének önhibából történő elmulasztása esetén. A rendelkezés hosszabb időt biztosít arra, hogy a hivatásos állomány tagja a képzési és vizsgakötelezettségét teljesítse.

62. §

A koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvény 2. § (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján kiadott kormányrendelet a Hjt. egyes rendelkezéseitől eltérő szabályokat állapított meg. A jogbiztonságot garantálja, hogy a Hjt.-ben foglalt egyes kötelezettségek alól az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzetre tekintettel, kormányrendelettel adott ideiglenes mentesítés esetén, a veszélyhelyzetet követően az állomány tagja számára megfelelő idő álljon rendelkezésére a Hjt. szerinti kötelezettségének a teljesítésére. A javaslat szerint erre az esetre a munkáltatónak biztosítania kell a veszélyhelyzet megszűnését követően a kiképzési, képzési és vizsgakötelezettség teljesítéséhez szükséges feltételeket.

63. §

A honvédelmi szervezetek személyi állományára a veszélyhelyzet ideje alatt alkalmazandó egyes eltérő szabályokról szóló 120/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 120/2020. Korm. rendelet) 4. § (6) bekezdése szerinti rendelkezéshez kapcsolódóan a veszélyhelyzetet követően alkalmazandó átmeneti és elszámolási szabályt tartalmazza.

64. §

A 120/2020. Korm. rendelet 5. § (2) és (5) bekezdéséhez kapcsolódóan a veszélyhelyzetet követően alkalmazandó átmeneti és elszámolási szabályt tartalmazza.

65. §

A veszélyhelyzeti kormányrendeleti szabályokhoz kapcsolódó átmeneti rendelkezés, amely egyértelművé teszi, hogy mely időpontban szűnik meg a szolgálati viszony, illetve a honvédelmi alkalmazotti viszony azokban az esetekben, amikor a határozott idejű jogviszony a veszélyhelyzet alatt szűnt volna meg.

66. §

A Munkahelyvédelmi Akcióterv eredményeinek fenntartása érdekében szükséges a KFI és a csökkentett munkaidős támogatásról szóló rendelkezéseket törvényi szinten átmenetileg fenntartani. Pontosítás szükséges annak érdekében, hogy a Kormány határozhassa meg a kutató-fejlesztő tevékenységet végző munkavállalók veszélyhelyzet idején megvalósuló foglalkoztatásának a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében történő támogatásáról szóló Korm. rendelet, valamint a veszélyhelyzet idején történő csökkentett munkaidős foglalkoztatásnak a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében történő támogatásáról szóló Korm. rendelet szerinti támogatás igénylésének határidejét, és ahhoz kapcsolódóan a rendeletekben foglaltak alkalmazásának végső időpontját.

67. §

A javaslatban szereplő időszakos felülvizsgálatok elvégzéséhez jellemzően több személy együttes jelenlétére és gyakran külső szakértő közreműködésére van szükség. Az időszakos felülvizsgálatok időköze átlagosan éves nagyságrendű. A veszélyhelyzetre tekintettel ezen vizsgálatok pár hónapos elhalasztása kisebb kockázattal jár, mint a jelenlegi járványügyi veszélyhelyzetben a több személy együttes jelenlétét igénylő feladat ellátása.

A javaslat nem érinti azon előzetes és soron kívüli felülvizsgálati feladatokat ellátását, melyek alapvetően biztosítják az egészséges és biztonságos munkavégzést (pl.: veszélyes munkaeszköz üzembe helyezése előtti munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat, közvetlen veszélyeztetés miatti soron kívüli ellenőrzés).

A fertőzésveszély minimalizálása érdekében az egyes kezelői jogosítványok érvényességének meghosszabbítását az ehhez szükséges foglalkozás-egészségügyi szakorvos és munkavállaló személyes találkozásainak csökkentése indokolja.

68. §

Az erős ügyfél-hitelesítés tekintetében bevezetett tizenötezer forintos összeghatárnak köszönhetően a bankkártyával történő érintéses fizetés egészségügyi szempontból biztonságosabb módon történhet a veszélyhelyzet megszűnését követően is.

69. §

A humánjárvány terjedésének csökkentése érdekében 2020. július 1-jéig indokolt fenntartani az ingyenes parkolás lehetőségét.

A veszélyhelyzet során megalkotott speciális, kormányrendeleti szintű szabályozás a koronavírus világjárvány jelentette gazdasági terhek enyhítése érdekében előírta, hogy a vendéglátó üzleteknek a közterületen működő terasz után nem kell közterület-használati díjat fizetnie 2020. szeptember 1-jéig. Tekintettel arra, hogy a turisztikai és vendéglátó ágazat gazdasági szempontból a legsúlyosabban érintett ágazatok közé tartozik, indokolt a kormányrendeleti szabály törvényi fenntartása 2020. szeptember 1-jéig.

70. §

A megállapított havi rendszerességű pénzbeli és természetbeni szociális ellátások esetén a jogosultság fenntartása érdekében jogszabály által előírt, és a veszélyhelyzet idején esedékessé váló, időszakos felülvizsgálatok a személyes találkozások számának csökkentése érdekében elhalasztásra kerültek.

A veszélyhelyzet alatt lejáró szociális és gyermekvédelmi ellátások 2020. augusztus 31-ig meghosszabbodnak.

A veszélyhelyzet alatt lejáró rehabilitációs ellátások 2020. szeptember 1-jéig meghosszabbodnak.

71. §

A családok biztonságának megőrzése érdekében biztosítva volt a szülőknek a veszélyhelyzet ideje alatt is a családtámogatási ellátások, a veszélyhelyzet időtartama alatt lejáró GYED, GYES, GYET jogosultságok pedig meghosszabbításra kerültek.

A veszélyhelyzet megszűnését követően egy átmeneti időszakra továbbra is indokolt a veszélyhelyzet alatt lejárt gyermekek után járó ellátások biztosítása a szülők részére, a munkahelyük megőrzése érdekében. Ezáltal a veszélyhelyzet alatt kialakult nehéz gazdasági helyzetben továbbra is fizetés nélküli szabadságon maradhatnak a veszélyhelyzet megszűnését követően is, a GYED, GYES, illetve GYET ellátás folyósítása mellett. A nagyszülő GYED-re, vagy GYES-re való jogosultsága megszűnik, ha a szülő a nyilatkozatát – amellyel hozzájárult, hogy a nagyszülő kapja a GYED-et, illetve GYES-t – visszavonja.

A családi pótlék a tanulói jogviszony fennállásához kötött. Az érettségiző gyermek tanulói jogviszonya az első érettségi vizsgaidőszak utolsó napján szűnik meg. Az iskoláztatási támogatás ebben az esetben ennek a hónapnak a végéig, vagyis június 30-áig jár.

A tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermekre tekintettel járó magasabb összegű családi pótlék annak a hónapnak a végéig jár, ameddig a betegség, súlyos fogyatékoság fennállását igazolták. Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeknél, ha állapota végleges, 18. éves koráig újabb igazolás benyújtására nincs szükség. Abban az esetben, ha a veszélyhelyzetre tekintettel a felülvizsgálatot nem végezték el, azt június 30-áig el kell végezni, és az ellátás emiatt június 30-áig nem szüntethető meg.

72. §

Az egészségi állapottól, személyiség állapottól vagy fogyatékoságtól függő ellátások e körülmények felülvizsgálatára tekintettel legkorábban 2020. július 1-jétől szüntethetők meg. A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény alapján a rehabilitációs ellátás időtartamát legfeljebb 36 hónapban lehet meghatározni. Azért, hogy az érintettek ne maradjanak ellátatlanul akkor sem, ha a rehabilitációs ellátásra való jogosultsága a veszélyhelyzet kihirdetésének időtartama alatt jár le, továbbá, hogy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásai ismételt igényléséhez friss egészségügyi dokumentációt szerezhessenek be a kérelmezők a szakorvosainál, háziorvosainál, a rehabilitációs ellátásra való jogosultság időtartama 2020. június 30-ig meghosszabbodik.

73. §

A nappali ellátások újranyitása a veszélyhelyzet megszűnését követően nem kezelhető egységesen. Az egyes célcsoportok eltérőek a COVID-19 vírusnak való kitettség, veszélyeztetettség szempontjából. A pszichiátriai betegek és a szenvedélybetegek nappali intézményének újranyitásának nem látjuk akadályát azzal, hogy a biztonságos működéshez szükséges feltételeket Útmutatóban szükséges részletezni. Az idős személyek és a fogyatékos személyek nappali ellátása – a célcsoport fokozott veszélyeztetettségéből adódóan – nem indítható újra változatlan formában, csak szűkített kapacitással.

74. §

A szociális szakosított intézményekben a szándék szerint továbbra is érvényben fog maradni az országos tisztifőorvos által elrendelt látogatási tilalom, valamint a felvételi zárlat. Ehhez kapcsolódóan jelenleg a 88/2020. (IV. 5.) Korm. rendelet által szabályozott egyes rendelkezések fenntartása – hatósági és szakértői vizsgálatok elvégzésének tilalma, a lejárt szakvélemények, ellátotti jogviszonyok meghosszabbítása, valamint a 24 órás műszak elrendelhetősége – a látogatási tilalom/felvételi zárlat fennállásig indokolt.

75. §

A módosítás az új lakások építéséhez, vásárlásához kapcsolódó lakáscélú támogatásról szóló kormányrendelet szerinti családi otthonteremtési kedvezmény, a használt lakás vásárlásához, bővítéséhez igényelhető családi otthonteremtési kedvezményről szóló kormányrendelet szerinti családi otthonteremtési kedvezmény, és a babaváró támogatás esetén lehetővé teszi, hogy az együttes igénylők egymást meghatalmazzák a szükséges jognyilatkozatoknak a bankfiókban való személyes megjelenés során történő megtételére. Mivel ez a lehetőség a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény egyes, a hitelintézeti ügyfelek személyes azonosítását előíró rendelkezéseitől való eltérést jelent – amelyek alapján mindkét igénylő azonosítása szükséges lenne –, a veszélyhelyzet megszűnése után ezt a lehetőséget törvényi úton lehet megteremteni. A vonatkozó kormányrendeletekben foglaltaktól eltérő egyéb, kedvezőbb átmeneti szabályok kormányrendeletben kerülnek meghatározásra.

76–78. §

Tekintettel arra, hogy az iskolákban a nevelés-oktatás ezen tanítási év végéig még a tantermen kívüli, digitális munkarend szerint zajlik, indokolt a tanulók napközbeni felügyeletét megszervezni, ha a szülő vagy törvényes képviselő ezt nem tudja megoldani. Az elhúzódó veszélyhelyzet ideje alatt a szülők többsége már nagy valószínűséggel kimerítette a gyermekek felügyeletének családon belüli megoldási lehetőségeit, így egyre nagyobb igény fog mutatkozni az iskolai felügyelet megszervezésére, ezért kell azt minden iskola számára előírni. Ehhez kapcsolódóan indokolt az intézményi és szünidei gyermekétkeztetés szabályait is rendezni.

79. §

A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény szabályozási körét érintő rendelkezések a következő tanév elejéig fenntartják a gyorsított elektronikus szavazást, mert a veszélyhelyzet megszűnése ismételt nagy szabályozási terhet róna az intézményekre és nyáron a szenátus összes tagjának személyes jelenléttel történő döntéshozatala nehézkes és rendkívül időigényes, jellemzően több mint egy hetet vesz igénybe.

Szintén a veszélyhelyzeten túlmutató szabályozás, hogy a félév hosszát a felsőoktatási intézmények meghosszabbíthatták, továbbá átsorolásra magyar állami ösztöndíjas képzésről önköltséges képzésre a 2020–2021-es tanévre vonatkozóan nem kerülhet sor.

A nemzetközi képzéseknél, ha a veszélyhelyzet okán a nem magyar állampolgárságú hallgató csak távoktatásban vagy távolléti oktatásban tudja a magyarországi képzését megkezdeni, hallgatói jogviszonyt létesíthet nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 80. § (2) bekezdés a) pontja szerinti engedély nélkül is, mivel ebben az esetben nem történik meg a Magyarországra való belépése. A felsőoktatási intézmény által meghatározott iratok eredeti példányát az előtt kell a hallgatónak bemutatnia, mielőtt a jelenléti képzését megkezdi.

80–82. §

A szabályozás célja, hogy a veszélyhelyzeti kormányrendeletben szereplő rendkívüli intézkedéshez kapcsolódó átmeneti szabályt megállapítsa a Nemzeti Közszoigálati Egyetem működésével összefüggésben.

83. §

Az egészségügyi dolgozók tevékenységére folyamatosan szükség van, így a lejárt működési nyilvántartással is van lehetőség dolgozni a türelmi idő alatt, továbbá ez idő alatt a továbbképzési pontok, amely az érvényesítéshez szükséges, megszerezhetők. A veszélyhelyzet alatt nem megoldható a megfelelő továbbképzések szervezése, a veszélyhelyzet megszűntét követően pedig indokolt, hogy a rendelkezés érvényben maradjon 90 napig.

84. §

A javaslat biztosítja, hogy a gyógyszerkiadás feltételeinek javítására bevezetett intézkedés a veszélyhelyzet megszűnését követően a koronavírus járvány terjedésének csökkentése érdekében fennmaradjon.

85. §

A javaslat átmenetileg fenntartja a telemedicina alkalmazását.

86. §

A javaslat egyértelművé teszi, hogy a rendezvények helyszínén való tartózkodásra a Kormány rendeletében különös szabályokat állapíthat meg.

87. §

A módosítás kiegészíti a javaslatot az utazási szolgáltatásokra vonatkozó szerződésekre alkalmazandó különös szabályozással.

88. §

A koronavírus elleni védekezésről szóló törvény szabályokat állapított meg a választási eljárásokkal összefüggésben a veszélyhelyzeti időszakra vonatkozóan.

A szabályozás célja, hogy a deregulálni javasolt törvényi rendelkezések a jogbiztonság érvényesülése érdekében fennmaradhasanak és megfelelően biztosítsák a veszélyhelyzet megszűnését követően az eljárások folytatását.

89. §

Az okmányok érvényessége meghosszabbításra kerül, amely megfelelő időt biztosít az okmányok pótlására.

90. §

Az idegenrendészeti eljárásban kiadott okmányok a veszélyhelyzet megszűnését követő 45 napig érvényesek.

91. §

A veszélyhelyzet során alkalmazandó egyes adatkezelési és közlekedési tárgyú szabályokról szóló 93/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet 5. §-a szerint a katonai légügyi hatóság által kiadott – a veszélyhelyzet ideje alatt lejárt – légialkalmassági bizonyítványok a veszélyhelyzet megszűnését követő 30 napig alkalmazhatóak. A veszélyhelyzet megszűnésével hatályát fogja veszíteni ezen rendelkezés, ezért szükséges törvényi szinten biztosítani a légialkalmassági bizonyítványok veszélyhelyzet megszűnését követő 30 napig történő alkalmazhatóságát.

92. §

A veszélyhelyzet során az elektronikus azonosítási feltételekkel, a végrehajtással és a médiaszolgáltatási díjjal kapcsolatos egyes jogszabályok eltérő alkalmazásáról szóló 132/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet a bizalmi szolgáltatások terén lehetőséget biztosított az E-ügyintézési tv.-ben foglalt szabályoktól eltérő azonosítási módszerek alkalmazására. A rendelet értelmében a tanúsítványok hat hónapig érvényesek. Szükséges ezen szabálynak a törvényben rögzítését is kimondani.

93. §

A veszélyhelyzet megszűnését követően a Javaslatban fenntartandó az eljárási törvények kézbesítési és a mulasztás igazolására vonatkozó szabályaitól eltérő azon rendelkezés, amely alapján a veszélyhelyzet ideje alatti kézbesítés tekintetében a kézbesítési kifogás, valamint a veszélyhelyzet ideje alatti mulasztás igazolása iránti kérelem előterjesztésének törvényben meghatározott határidejébe a veszélyhelyzet időtartama nem számít bele.

94. §

Veszélyhelyzeti kormányrendelet rögzítette, hogy a veszélyhelyzeti ideje alatt lejáró személyi biztonsági tanúsítvány, telephely biztonsági tanúsítvány, illetve biztonsági szakvélemény érvényessége a veszélyhelyzet megszűnését követő 90 napig meghosszabbodik. A rendelkezés ezen előírást emeli törvényi szintre azzal a kiegészítéssel, hogy a rendelkezés azon tanúsítványokra is vonatkozik, amelyek a veszélyhelyzet megszűnésétől számított 45 napon belül járnak le.

A módosítás indoka, hogy ezáltal megfelelő felkészülési idő kerül biztosításra azok számára is, akik a veszélyhelyzet kihirdetésére tekintettel azzal számoltak, hogy az éppen lejáró személyi biztonsági tanúsítvány, telephely biztonsági tanúsítvány vagy biztonsági szakvélemény érvényessége meghosszabbodik, de a veszélyhelyzet megszűnése okán rájuk ezen szabály az eredeti megszövegezés szerint mégsem vonatkozott volna. Így tehát a veszélyhelyzet megszűnését követő 15 napig van lehetőség arra, hogy a jogalanyok a megváltozó helyzethez igazítsák magatartásukat.

95. §

Tekintettel, arra, hogy a veszélyhelyzet idején alkalmazandó jogszabály a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség határidejét – a nyilvános vagyonyilatkozat tételére kötelezettek vagyonyilatkozata kivételével – ha a veszélyhelyzet ideje alatt járt le, vagy ha a veszélyhelyzet megszűnésétől számított 30 napon belül járna le, a határidő a veszélyhelyzet megszűnését követő 90. napig meghosszabbította, indokolt e rendelkezést a jogbiztonság követelményének megfelelően a veszélyhelyzet megszűnését követően törvényi szinten fenntartani.

96–97. §

Az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény esetében az eltérő veszélyhelyzeti intézkedések alapján az álláspályázatok kiírásához kapcsolódó eljárási cselekményekre vonatkozó, a veszélyhelyzet ideje lejárt határidők a veszélyhelyzet megszűnését követő első napon kezdődnek újra. A soron következő eljárási cselekményt a veszélyhelyzet megszűnését követő nappal kezdődő jogszabályi határidőn belül kell teljesíteni. A fegyelmi eljárás elrendelésére nyitva álló határidő a veszélyhelyzet megszűnését követő napon folytatódik. Az esedékes teljesítményértékelést a veszélyhelyzet megszűnését követő 90 napon belül kell elvégezni.

Az igazságügyi alkalmazottak vonatkozásában az igazságügyi alkalmazottak teljesítményértékeléséről szóló 10/2018. (XII. 19.) OBH utasítás szabályainak megfelelően kell elvégezni a teljesítményértékelést. Az utasítás a folyamatot szabályozza anélkül, hogy külön határidőket állapítana meg az egyes cselekményekre. Az Országos Bírósági Hivatal által kibocsátott módszertani útmutató és a mellékletét képező folyamatábra meghatározza az e tevékenységek minimális időbeli szükségleteit. Ez a modell a lehető legszűkebb határidőkkel számolva ugyan biztosítja a folyamat jogszabályi határidőben való befejezését, ugyanakkor szükséges figyelembe venni a nagy létszámú szervezeteknél az adminisztratív feladatok időigényességét, a 2020. július 15. napjától 2020. augusztus 20. napjáig terjedő ítélezési szünetben a szabadságot, az értékelő megbeszélés szükségessége esetén a teljesítményértékelésben közreműködővel, az érdekképviselői szerv képviselőjével a megbeszélés összehangolásának időpontját. A fentiekre tekintettel indokolt a teljesítményértékelés elkészítésére nyitva álló határidő 90 napban való meghatározása.

A bírósági szervezet veszélyhelyzet alatti működésének tapasztalatai azt mutatják, hogy a bíróságon kívüli munkavégzés lehetőségének biztosítása mindazok esetében indokolt, akiknek a munkaköre az otthoni munkavégzést lehetővé teszi.

98. §

A fizetési meghagyás végrehajtói kézbesítésére vonatkozó határidő tekintetében a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő szabályozásból szükséges törvényi szinten fenntartani, hogy a határidő a veszélyhelyzet megszűnését követő napon újratekintődik.

99–100. §

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény esetében az eltérő veszélyhelyzeti intézkedések alapján bírósági vezetői kinevezések esetében a Javaslatnak rendelkeznie kell arról, hogy a bírósági vezetői pályázatot haladéktalanul ki kell írni, amelynek az elbírálásáig a kinevezésre jogosult a bírósági vezetői állást megbízás útján töltheti be. A soron következő eljárási cselekményt a veszélyhelyzet megszűnését követő nappal kezdődő jogszabályi határidőn belül kell teljesíteni. A bírói testület azon határozott időre megválasztott tagja esetében, akinek a megbízatása a veszélyhelyzet idején járt le, a megbízatás addig hosszabbodik meg, ameddig a testület új tagját a veszélyhelyzet megszűnését követően haladéktalanul megtartott választáson meg nem választják. Ha a veszélyhelyzet idején a vezetői vizsgálat nem volt megindítható az eljárás megindítására nyitva álló határidő a veszélyhelyzet megszűnését követő napon folytatódik. Az eljárási cselekmény elvégzésére meghatározott határidő kezdőnapja a veszélyhelyzet megszűnését követő nap. A bíróságok működése tekintetében fontos garanciális szabály, hogy a nagyobb létszámú összbírói értekezletek – a Kúria esetében a Kúria teljes ülése – is betölthessék szerepüket. Erre figyelemmel a törvényjavaslat előírja, hogy az összbírói értekezletek és a Kúria teljes ülése – a rendezvények megtartására vonatkozó korlátozásoktól eltérően – megtarthatók.

A törvényjavaslat 99. § (3) bekezdése csak arra az esetre hosszabbítja meg a bírói testület határozott időre megválasztott tagja megbízásának időtartamát, ha a határozott idő a veszélyhelyzet idején járt le. Ennek oka, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt a tagok választása akadályba ütközhetett. Ugyanakkor a veszélyhelyzet megszűnését követően rövid időn belül lejáró megbízások esetében szintén problémát jelenthet a választások azonnali megtartása, ezért szükséges a törvényjavaslatban rendelkezni a bírói testületek működőképességének megőrzése érdekében arról is, hogy a testületi tag megbízása abban az esetben is meghosszabbodik, ha a határozott idő a veszélyhelyzet megszűnését követő 60 napon belül jár le. Ezen – a veszélyhelyzet megszűnésétől számított 60 napos – időn belül már megtarthatók lesznek a szükséges választások.

101–102. §

A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény esetében az eltérő veszélyhelyzeti intézkedések alapján az álláspályázatok kiírásához kapcsolódó eljárási cselekményekre vonatkozó, a veszélyhelyzet ideje lejárt határidők a veszélyhelyzet megszűnését követő első napon kezdődnek újra. A soron következő eljárási cselekményt a veszélyhelyzet megszűnését követő nappal kezdődő jogszabályi határidőn belül kell teljesíteni. A fegyelmi eljárás elrendelésére nyitva álló határidő a veszélyhelyzet megszűnését követő napon folytatódik. Ha a határozott idejű bírói kinevezés a veszélyhelyzet idején járt le, a határozott idő addig hosszabbodik meg, amíg a veszélyhelyzet megszűnését követően a határozatlan idejű kinevezéshez vagy a határozott idejű kinevezés meghosszabbításához szükséges intézkedéseket, eljárásokat le nem folytatják, kivéve, ha a bíró a nyilatkozata szerint nem kéri a határozatlan időre történő bírói kinevezését, illetve a határozott idejű kinevezés meghosszabbítását.

A törvényjavaslat 101. § (6) bekezdése csak arra az esetre hosszabbítja meg a határozott időre kinevezett bíró bírói kinevezésének időtartamát, ha a határozott idő a veszélyhelyzet idején járt le. Ugyanakkor a veszélyhelyzet megszűnését követő rövid időn belül nem végezhető el a bírói értékelése, az azt megalapozó vizsgálat, illetve nem tehetők meg azok az intézkedések, amelyek a határozatlan idejű kinevezéshez szükségesek. Erre tekintettel indokolt azon határozott időre kinevezett bírák esetében is a határozott idő meghosszabbodásáról rendelkezni, amely bírák határozott idejű kinevezése a veszélyhelyzet megszűnését követő 90 napon belül jár le. A 90 napos határidőt az indokolja, hogy legalább ennyi idő szükséges a határozatlan idejű kinevezés előtt lefolytatandó bírói értékeléshez és egyéb szükséges intézkedés megtételéhez.

103–104. §

A legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény esetében az eltérő veszélyhelyzeti intézkedések alapján az álláspályázatok kiírásához kapcsolódó eljárási cselekményekre vonatkozó, a veszélyhelyzet ideje lejárt határidők a veszélyhelyzet megszűnését követő első napon kezdődnek újra. A soron következő eljárási cselekményt a veszélyhelyzet megszűnését követő nappal kezdődő jogszabályi határidőn belül kell teljesíteni. A fegyelmi eljárás elrendelésére nyitva álló határidő a veszélyhelyzet megszűnését követő napon folytatódik. A veszélyhelyzet idején lejárt határozott idejű kirendelés a veszélyhelyzet megszűnését követő 60. napig hosszabbodik meg. A veszélyhelyzet idején elmaradt minősítést, teljesítményértékelést, illetve iratvizsgálatot a veszélyhelyzet megszűnését követő 60 napon belül kell elvégezni, illetve megkezdeni. Az ügyészségi testület azon határozott időre megválasztott tagja esetében, akinek a megbízása a veszélyhelyzet idején járt le, a megbízás addig hosszabbodik meg, ameddig a testület új tagját a veszélyhelyzet megszűnését követően haladéktalanul megtartott választáson meg nem választják.

A törvényjavaslat 103. § (5) bekezdése arra az esetre hosszabbítja meg a határozott időre kinevezett ügyészségi alkalmazott kinevezésének időtartamát, ha a határozott idő a veszélyhelyzet idején járt le. Ugyanakkor a veszélyhelyzet megszűnését követően rövid időn belül lejáró kinevezések esetében szintén problémát jelenthet a határozatlan idejű vagy további határozott idejű kinevezéshez szükséges intézkedések megtétele. Erre tekintettel a módosító javaslat azoknak a határozott idejű kinevezéseknek a meghosszabbodásáról is rendelkezik, amelyek a veszélyhelyzet megszűnését követő 60 napon belül járnának le.

A törvényjavaslat 103. § (8) bekezdése csak arra az esetre hosszabbítja meg az ügyészségi testület határozott időre megválasztott tagja megbízásának időtartamát, ha a határozott idő a veszélyhelyzet idején járt le. Ugyanakkor a veszélyhelyzet megszűnését követően rövid időn belül lejáró megbízások esetében szintén problémát jelenthet a testületi tag megválasztásához szükséges intézkedések megtétele. Erre tekintettel a módosító javaslat

azoknak a határozott idejű testületi tagsági megbízatásoknak a meghosszabbodásáról is rendelkezik, amelyek a veszélyhelyzet megszűnését követő 60 napon belül járnának le.

105. §

A Javaslat a veszélyhelyzet során a személy- és vagyonegyesítő szervezetek működésére vonatkozó eltérő rendelkezésekről szóló 102/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet (ezen alcímben a továbbiakban: 102/2020. Kr.) személyi és tárgyi hatályával egyező rendelkezést tartalmaz. A rendelkezés tág személyi kört fed le, hiszen nem csak a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényben (a továbbiakban: Ptk.) szabályozott jogi személyekre terjed ki, hanem minden olyan jogi személyre és a nem jogi személy szervezetre, amely polgári jogi alapon, a létesítés szabadságának elvén alapulva jön létre. E körön kívüli közjogi szervezetekre, a törvény által létrehozott szervezetekre a rendelkezések nem vonatkoznak, ezen alcímben meghatározott szabályokat a közjogi szervezetek nem alkalmazhatják. Fontos kiemelni, hogy az alcímben foglalt szabályok 2020. december 31-éig alkalmazhatóak.

106. §

A 102/2020. Kr. szabályai rugalmas keretet biztosítottak a jogi személy döntéshozó szervének döntéshozatalára. A 102/2020. Kr. 3. § (1) rendelkezése tilalmazza a tagok személyes jelenléte melletti ülésezést. E korlátozás fenntartása nem indokolt, azonban lehetővé kell tenni a jogi személyek számára, hogy az év végig a rugalmas döntéshozatali megoldásokat akkor is alkalmazhassák, ha a létesítő okirat ennek lehetőségéről vagy feltételeiről nem rendelkezik. A Javaslat ugyanakkor nem tartja fenn azt a rendelkezést, amely alapján akkor is alkalmazhatóak a szabályok, ha a létesítő okirat eltérően rendelkezik. Tehát ha a jogi személy létesítő okirata rendezzi akár a videokonferencia útján való ülésezés szabályait, akár az ülés tartása nélküli (írásbeli) döntéshozatal szabályait, akkor a jogi személynek a létesítő okirat rendelkezéseit kell alkalmaznia. A Javaslatban szereplő rendelkezések a létesítő okirat hiányzó szabályait pótolják normatív módon, segítve ezzel a jogi személyek működését.

A (2) bekezdés kifejezetten utal arra, hogy ezen döntéshozatali módokat elsődlegesen akkor kell segítségül hívni a jogi személynek, ha 2020. december végéig esetlegesen bevezetésre kerülő járványügyi korlátozások miatt a személyes kontaktusok számát korlátozni kell.

107. §

A rendelkezések megtartják a 102/2020. Kr. 4. §-ában foglalt rendelkezések alapvetéseit, és a szabályozás csak értelemszerű kérdésekben tér el a 102/2020. Kr.-tól. Az elektronikus hírközlő eszköz használata körében a rendelkezés tartalmazza a Ptk. szövegezésében már szereplő – értelmező – kitétel, amely arra vonatkozik, hogy az alkalmazott elektronikus hírközlő eszköznek milyen jellegű kommunikációt kell lehetővé tennie. A Javaslat értelmében az elektronikus hírközlő eszköz útján való ülésezés kétféle is lehet. Lehetséges, hogy minden tag így vesz részt az ülésen, és lehetséges, hogy csak egyes tagok. Erre tekintettel került differenciálásra a jelenléti ívre vonatkozó 102/2020. Kr. rendelkezése.

Az írásbeli döntéshozatal esetében a 15 napos válaszadási határidőt a Ptk. 3:20. §-a szerinti 8 napban állapítja meg, és nem tartalmazza immár, hogy nem kérhető a döntéshozó szerv ülésének összehívása; a Ptk. 3:20. § (4) bekezdése tehát alkalmazható ebben az esetben is. Kiemelendő továbbá az írásbeli döntéshozattal összefüggésben, hogy az elektronikus levél (email) útján való szavazás továbbra is többlet lehetőség, tehát a jogi személynek ezt a szavazat megküldési módot is lehetővé kell tennie, azonban más megoldás is felmerülhet (postai levélküldemény).

A Javaslat fenntartja azt a garanciális szabályt, hogy az ügyvezetésnek mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy a tagok megfelelő tájékoztatást kapjanak. E rendelkezés tartalma egyébként is levezethető lenne az általános jogi személy szabályokból is, azonban az előttünk álló időszak előre nem tervezhető járványügyi alakulására tekintettel indokolt a szabály fenntartása.

108. §

A rendelkezés egy §-ban sorolja fel azokat az eseteket, amelyekben a jogi személy döntéshozó szervének veszélyhelyzet megszűnését követő legfeljebb 90. napra történő összehívása a 102/2020. Kr. rendelkezéseire figyelemmel kötelező.

109. §

A rendelkezés – a 102/2020. Kr. rendelkezéseivel összhangban – a veszélyhelyzet alatt megszűnt tisztségek helyzetét rendezi, és a jogi személy működésének biztosítása érdekében kimondja, hogy a lejárt mandátumra tekintet nélkül köteles a tisztségviselő a feladatát ellátni, ha a jogi személy – tehát a döntéshozó szerv, vagy nyilvánosan működő részvénytársaság esetében az ügyvezetés – döntést nem hozott. A könyvvizsgáló megbízatásának meghosszabbítására, új könyvvizsgáló választására a veszélyhelyzet alatt a 102/2020. Kr. rendelkezései alapján a döntéshozó szerv és az ügyvezetés is – utóbbi a döntéshozó szerv hatáskörében eljárva – jogosult.

A rendelkezés figyelemmel van azokra az esetekre is, amikor a jogi személy valamely tisztségviselőjének megbízatása az egyébként előírt, a veszélyhelyzet megszűnését követő 90 napon belül összehívandó döntéshozó szervi ülés napjáig jár le. Ebben az esetben is meghosszabbodnak a mandátumok. A rendelkezés a Ptk. 3:17. § (6) bekezdése alól ad felmentést, amely szerint csak a szabályszerűen közölt napirenden szereplő kérdésben hozható csak döntés, kivéve, ha valamennyi részvételre jogosult jelen van és a napirenden nem szereplő kérdés tárgyalásához hozzájárul. A rendelkezés lehetőséget ad arra, hogy a már kiküldött napirendre új napirend kerüljön fel, még akkor is, ha az nem felel meg a szabályos közlésnek, vagyis nem a jogi személy típusra, gazdasági társasági formára előírt határidőben kerül közlésre a tagokkal, és a határozatképes döntéshozó szerv hozhat érvényes határozatot a kérdésben, vagyis a 3:17. § (6) bekezdésében írt kivételi feltételnek nem kell teljesülnie ahhoz, hogy érvényes határozat szülessen.

A javaslat rendezi azt a kérdést is, amikor a jogi személy nem köteles a veszélyhelyzet alatt felmerült ok miatt döntéshozó szervi ülést összehívni. Erre az esetre is 90 napos összehívási határidő és meghosszabbított mandátumok kerülnek előírásra.

A Javaslat a döntéshozó szervi üléshez hasonlóan a jogi személy testületi szervei számára is biztosítja 2020. december 31-éig, hogy üléseiket elektronikus úton, személyes jelenlét nélkül folytassák le. Figyelemmel arra, hogy a veszélyhelyzet alatt is élhettek a testületek azzal a joggal, hogy ilyen speciális üléselési, határozathozatali ügyrendet fogadjanak el, a rendelkezés kimondja, hogy ezek a veszélyhelyzet megszűnte után is, a törvény hatálya alatt alkalmazhatóak maradnak. Jelezhető, hogy az elektronikus úton való üléselés, az írásbeli döntéshozatal a testületi szervek számára lehetőség és nem kötelezettség, figyelemmel a veszélyhelyzet megszűnésére. Ezért, ha a jogi személy testületének nincs eljárásrendje az elektronikus kapcsolattartásra, annak előírására nem köteles, azonban a törvényi rendelkezés alapján arra a törvény hatálya alatt bármikor jogosult.

110. §

A rendelkezés kisebb szövegpontosítással megtartja a 102/2020. Kr. 7. §-a szerinti szabályt. Fontos kiemelni, hogy a természetes személy tagok esetében az email üzentbe foglalt nyilatkozat nem felel meg a Ptk. írásbeliséggel kapcsolatos követelményének, így e rendelkezés indokolt, hogy csak átmeneti ideig, az év végig legyen része a jogi személyek szabályozásának. A rendelkezés immár az email alapú kommunikáció esetében is létesítő okiratban foglalt rendelkezések primátusát immár normatívan mondja ki. A tagok akaratát a Javaslat nem kívánja felülírni, ha a kérdésben a létesítő okiratba foglaltan már megállapodás jött létre. Ezen létesítő okiratbeli rendelkezés lehet enyhébb – ha elektronikus aláírást például nem követel meg – és lehet akár szigorúbb is, ha természetes személy tag esetében többletkövetelményt ír elő. Magát az email alapú kommunikációt a Javaslat azonban általánosan teszi lehetővé a tagok számára. A jogi személy szervei számára az email alapú kommunikáció csak akkor megengedett, illetve az elektronikus aláírás csak akkor szükséges, ha a létesítő okirat eltérően nem rendelkezik.

111. §

A rendelkezés fenntartja a 102/2020. Kr. 8. § (1) bekezdésében foglalt szabályt.

112. §

A rendelkezés célja, hogy megakadályozza az éves beszámoló elfogadására vonatkozóan a veszélyhelyzetre tekintettel biztosított meghosszabbított határidővel való visszaélést. A veszélyhelyzeti intézkedések 2020. szeptember 30-áig adnak haladékot a vállalkozásoknak arra, a beszámoló nyilvánosságra hozatali, letétbehelyezési és közzétételi, továbbá benyújtási (leadási, megküldési) kötelezettségét teljesítse. Indokolt azonban

annak biztosítása, hogy a pandémiás helyzet enyhülésével a döntéshozó szerv elsőként ezt a kiemelten fontos feladatát teljesítse.

A számviteli beszámoló elfogadása az állam által előírt kötelezettség teljesítése, egyben a vállalkozások (gazdasági társaságok) egyik legfontosabb működési, gazdálkodási dokumentuma is. A számviteli beszámoló tagok elé terjesztésével tájékoztatja az ügyvezetés a tagokat a társaság helyzetéről, mutatja be az előző év működését, az ügyvezetés által hozott döntések helyességét, és nem utolsósorban azt, hogy a társaság gazdálkodása alapján a tagok tudnak-e osztalék elfogadásáról és felosztásáról határozni. A rendelkezés erősíti a jogi személy kisebbségi tagjainak helyzetét, hiszen mindaddig, amíg a beszámolóról nem születik meg a döntés, más ügyekben csak akkor születhet érvényes határozat, ha azt a tagok abszolút többsége támogatja.

A rendelkezés a számviteli beszámoló elfogadásának elsőbbségére vonatkozó, a 102/2020. Kr.-ben is szereplő szabály alkalmazásának időtartamát a vonatkozó számviteli eltérő szabályhoz, vagyis 2020. szeptember 30-ához igazítja. A rendelkezés tehát az abban foglalt korlátozást a számviteli törvény szerinti beszámoló elfogadásáig, de legkésőbb 2020. szeptember 30-ig tartja fenn. Bár az alcím rendelkezései 2020. december 31-ig hatályosak, e rendelkezésnek a jogi személyek döntéshozatalára vonatkozó korlátozása szeptember 30-át követően feloldásra kerül.

113. §

A 102/2020. Kr. a nyilvánosan működő részvénytársaságok esetében önálló szabályrendszert hozott létre, azért indokolt, hogy a speciális rendelkezések veszélyhelyzet utáni időszakra átnyúló elemei is önállóan legyenek rendezve. A § a korábbi szabályokon nem változtat, a (6) bekezdés pedig egy új észszerű szabályt mond ki.

A számviteli beszámoló elfogadásának utólagos jóváhagyására vonatkozó közgyűlés összehívási jog kapcsán kiemelhető, hogy a Javaslat hatálybalépése napján a 102/2020. Kr.-ben meghatározott jogvesztő határidő már lejárt, azonban a közgyűlés összehívása iránti intézkedésekre már e Javaslat hatálya alatt fog sor kerülni. A § (6) bekezdése rendezi, hogy ha a – 102/2020. Kr. rendelkezéseivel összhangban – a különböző okokból összehívandó közgyűléssel kapcsolatos intézkedések, a meghívók közzététele között néhány nap telne el, a nyilvánosan működő részvénytársaság ügyvezetése jogosult egy meghívóban közzétenni az összes napirendi pontot. A meghívó közzétételére a Javaslat által meghatározott közzétételi időpontok közül későbbi időpontban kell a társaság ügyvezetésének eleget tennie.

A számviteli törvény szerinti beszámoló elfogadásával összefüggésben a részvényeseket megillető közgyűlés-összehívási jogra a rendelkezések differenciált szabályt állapítanak meg. A nyilvánosan működő részvénytársaságok főszabály szerint 2020. április végéig fogadták el beszámolóikat, így a részvényesi jogosultság jogvesztő határideje a Törvényjavaslat elfogadásakor már lejárt. Azon nyilvánosan működő részvénytársaságok esetében, ahol eltér az üzleti év a naptári évtől, elképzelhető, hogy későbbi időpontban, de még a veszélyhelyzetben alkalmazható szabályok alkalmazásával történik meg a beszámoló elfogadása. Ebben az esetben a részvényesi jogosultság jogvesztő határideje a beszámolóról és az adózott eredmény felhasználásáról döntő, az ügyvezetés által meghozott határozat nyilvánosságra hozatalától kezdődik. Az osztalék kifizetésére akkor kerülhet sor, ha a részvényesek nem kezdeményezték ezügyben a közgyűlés összehívását. Ez a kifizetési lehetőség tehát fennáll, ha a főszabály alapján április 30-áig elfogadott beszámoló esetén a részvényesek május 31-ig nem kezdeményezték a 102/2020. Korm. rendelet alapján a közgyűlés összehívását, és akkor, ha későbbi elfogadás esetén a beszámoló elfogadásáról szóló döntés nyilvánosságra hozatalát követően, a Törvényjavaslatban is megállapításra kerülő jogvesztő határidőn belül nem kérték a részvényesek a közgyűlés összehívását.

114. §

A rendelkezés kimondja, hogy a már folyamatban lévő döntéshozatali eljárásokat a 102/2020. Kr. rendelkezései szerint kell lebonyolítani. A számviteli törvény szerinti beszámoló elfogadásának elsődleges kötelezettsége azonban már a folyamatban lévő döntéshozatali eljárásokban is érvényesül. Elképzelhető tehát, hogy a jogi személy szabályosan lefolytatja a folyamatban lévő döntéshozatalt, azonban a meghozott határozat mégsem érvényes, ha a jogi személy az esedékes beszámolóról – még – nem döntött, és a határozatot nem hagyta jóvá valamennyi tag.

A rendelkezések biztosítják, hogy azokra az esetekre is megfelelően alkalmazhatóak legyenek az alcím rendelkezései, ahol a jogi személy döntéshozatala a veszélyhelyzet alatt, a veszélyhelyzetben alkalmazandó

jogsabályi rendelkezések alkalmazásával került előkészítésre, elindításra, azonban maga a határozat már a veszélyhelyzet megszűnte után születik meg. Az (1) bekezdés minden olyan felmerülő esetet lefed, amely a 102/2020. Korm. rendelet alapján történő döntéshozatalt jelent; a döntéshozó szervi ülés hatáskörében az ügyvezetés általi határozathozatal, az ügyvezető szerv vagy más testületi szerv egyéb határozathozatala, és a döntéshozó szerv akár ülésen, akár írásban való határozathozatala ide értendő. Figyelemmel arra, hogy az alcím több rendelkezése a veszélyhelyzet ideje alatt meghozott határozatokat említi, egyértelműsíteni kell, hogy ezek, a 102/2020. Korm. rendelet szabályai szerint meghozott, de ténylegesen a törvény hatálybalépését követően megszülető határozatok tekintetében is a veszélyhelyzet ideje alatt meghozott határozatokra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Ezáltal az alcím rendelkezéseinek alkalmazása, értelmezése során azonos megítélés alá esnek a ténylegesen a veszélyhelyzet ideje alatt és a veszélyhelyzet ideje után, de a veszélyhelyzetben alkalmazandó szabályok alkalmazásával hozott határozatok. A jogi személyekre vonatkozó, az ügyvezetés által a döntéshozó szerv hatáskörében hozott döntések felülvizsgálatára kötelezően összehívandó döntéshozó szervi ülés összehívásának általános időpontjára vonatkozóan speciális átmeneti szabályt nem kell kimondani, mert egyrészt a 90 napos határidő kellően tág, másrészt az ügyvezetés határozathozatala esetében még ha értelmezhető is az (1) bekezdés szerinti eset, a döntéshozatal kezdeményezésekor az ügyvezetésnek már tudnia kellett, hogy azt később a döntéshozó szerv elé kell terjesztenie, vagyis intézkedési kötelezettsége lesz. Speciális rendelkezésre van szükség azonban a nyilvánosan működő részvénytársaságok esetében. Itt ugyanis a 102/2020. Korm. rendelet és a Törvényjavaslat is 30 napos jogvesztő határidőhöz köti a közgyűlés összehívásának jogát. Ha az (1) bekezdés szerinti eset fennáll, akkor nyilvánosan működő részvénytársaság esetében – a 112. § (3) bekezdése fordulatával azonosan – a határozat nyilvánosságra hozatalának időpontjához kell kötni a jogvesztő határidő kezdő időpontját.

115. §

A rendelkezés utal arra, hogy az e törvényben foglalt rendelkezések a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Tt.) rendelkezéseire képest eltérő szabályokat állapítanak meg.

116. §

A veszélyhelyzet során a személy- és vagyonegyesítő szervezetek működésére vonatkozó eltérő rendelkezésekről szóló 102/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 102/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet] 11. §-a – a járványügyi kockázatok mérséklése érdekében – főszabály szerint megtiltotta a társasházban közgyűlés tartását. Ez alól kivétel volt, ha a közgyűlés megtartását a tulajdoni hányad 1/10-ével rendelkező tulajdonostársak kérték, de ez esetben is a döntés csak írásbeli szavazással volt meghozható.

A veszélyhelyzet megszűnését követően a közgyűlés-tartási tilalmat nem indokolt fenntartani. Ugyanakkor – a 102/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdésével összhangban – szükséges kimondani, hogyha valamely kötelező döntés határideje [különösen az éves elszámolásról és a következő évi költségvetésről való döntés határideje – lásd a Tt. 35. § (1) bekezdésében erre meghatározott május 31-ei határidőt] a veszélyhelyzet ideje alatt járt le, és ezekben az ügyekben a veszélyhelyzet ideje alatt irányadó szabályok alkalmazásával (vagyis a tulajdonostársak kezdeményezésére írásban) nem született döntés, akkor e tárgykörökben a veszélyhelyzet megszűnését követő 90 napon belül kell a közgyűlésnek döntenie.

Az egyértelműség érdekében átmeneti rendelkezést szükséges meghatározni arra az esetre, ha a közgyűlési döntés írásbeli szavazással történő meghozatalát a tulajdonostársak a veszélyhelyzet megszűnéséig kérték; ez esetben a szavazást még a 102/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet szabályai szerint le lehet folytatni.

117. §

Ugyancsak a veszélyhelyzet megszűnésén túli időszakra vonatkozott a 102/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet azon rendelkezése [14. § (3)–(5) bekezdés], mely kimondta, hogy a lejárt megbízású közös képviselő (intézőbizottság), valamint a számvizsgáló bizottság illetve valamely tulajdonostárs a közös képviselői (intézőbizottsági) feladatokat a veszélyhelyzet megszűnését követő legfeljebb 90 napon belül megtartott közgyűlésen megválasztandó közös képviselő megbízatásáig köteles ellátni. Ezért a rendelkezés fenntartja ezen szabályokat, azzal a kivétellel természetesen, ha az új közös képviselő megválasztása a veszélyhelyzet ideje alatt irányadó szabályok alkalmazásával (vagyis a tulajdonostársak kezdeményezésére írásban) már megtörtént.

118. §

A 102/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet 15. §-a a társasház szerveinek törvényességi felügyeleti eljárása tekintetében – többek között – úgy rendelkezett, hogy a kizárólag személyes jelenléttel elvégezhető eljárási cselekmények nem folytathatók le, és ha ez az eljárás további folytatásának akadálya, az eljárás félbeszakad a félbeszakadás okának elhárultáig vagy a veszélyhelyzet megszűnését követő napig (utóbbi lényegében a félbeszakadás oka elhárulásának egy speciális esete). A szabály kimondta továbbá, hogy a félbeszakadás megszűnésének napján az eljárás folytatódik, és a határidők e naptól újra kezdődnek.

Mivel a törvény a veszélyhelyzet megszűnésének napján lép hatályba, az eljárás félbeszakadása megszűnésének napja eshet a törvény hatályba lépésének napjára vagy az azt követő napra. Ezért szükséges a korábbi kormányrendeleti szabályt törvényi szinten kimondani.

119–121. §

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2006. évi LXV. törvény 8/A. §-a szerinti köztestületekre (a továbbiakban: köztestület) és a köztestületi szabályok szerint működő jogi személyekre a veszélyhelyzeti eltérő rendelkezésekre tekintettel szükséges szervezeti és eljárási kérdésekben is átvezető és továbbélő átmeneti eltérő rendelkezések törvénybe iktatása, amelyeket a folyamatban lévő eljárásokban is indokolt alkalmazni.

A köztestületi működés és feladatellátás zavartalanságának biztosítása érdekében a veszélyhelyzet ideje alatt hatályos rendelkezések előírásai szerint, a veszélyhelyzet megszűnését követő 60 napon belüli időpontra kiírt ülése a kiírásakor hatályos rendelkezéseknek megfelelően is megtartható. Az ülésezésre és a döntéshozatalra a köztestület elnöke által meghatározott és a köztestület honlapján az érintettek számára hozzáférhetővé tett szabályokat a veszélyhelyzet megszűnését követő további 60 napig még alkalmazni lehet. Mivel a személyes találkozások csak egy meghatározott jelenlévői létszám felett jelentenek a továbbiakban is járványügyi kockázatot az erre tekintettel kialakított rendelkezés lehetővé teszi, hogy a köztestület testületi szervének ülése különböző helyszínen jelen levők között, egy időben, valós idejű kommunikációt lehetővé tévő, kép és hang egyidejű továbbítására alkalmas elektronikus hírközlő eszköz vagy más elektronikus eszköz útján is megtartható legyen. Ha ennek szabályozásával a köztestület nem rendelkezik a köztestület elnöke által meghatározott és a köztestület honlapján az érintettek számára hozzáférhetővé tett szabályokat kell alkalmazni a tanácskozás és a döntéshozatal eljárásrendjére.

A veszélyhelyzet idejére meghosszabbított megbízatással eljáró tisztségviselők helyett a veszélyhelyzet megszűnését követően haladéktalanul kell új tisztviselőket megválasztani vagy kinevezni. A működés folyamatossága érdekében a meghosszabbított megbízatások az új tisztségviselők megválasztásáig vagy kinevezéséig maradnak fenn.

A veszélyhelyzet ideje alatt hatályos rendelkezések előírásai szerint elhalasztott eljárási cselekményeket a köztestületi ügyekben veszélyhelyzet megszűnését követő nappal kezdődő határidő alatt kell teljesíteni. A fegyelmi vagy etikai felelősségre vonás elévülése a veszélyhelyzet megszűnését követő napon folytatódik.

A veszélyhelyzet ideje alatt az ügyvezetését ellátó szerv által elfogadott költségvetését és beszámolóját a köztestület legfőbb szervének a veszélyhelyzet megszűnését követő legkésőbb 90. napon összehívandó rendkívüli ülése napirendjére kell tűzni. A költségvetés a legfőbb szerv határozata hiányában a veszélyhelyzet megszűnését követő 90. napon hatályát veszti, a beszámolót pedig legkésőbb a veszélyhelyzet megszűnését követő 90 napon belül a köztestület legfőbb szervének is el kell fogadnia.

122–127. §

A veszélyhelyzet idején elmaradt közjegyzői esküt a veszélyhelyzet megszűnését követő 30 napon belül kell letenni, és erről aláírt esküokmányt kell készíteni.

A veszélyhelyzet idején hatályos jogszabályok által Magyar Országos Közjegyzői Kamara (a továbbiakban: MOKK) országos elnökére telepített jogkörök alapján meghozott eltérő döntéseket a veszélyhelyzet megszűnését követő legfeljebb 90. napon összehívandó rendkívüli választmányi, illetve országos elnökségi ülés napirendjére kell tűzni a testület tájékoztatása érdekében. A MOKK elnökének döntései a veszélyhelyzet megszűnését követő második hónap utolsó napján hatályukat veszítik.

A megüresedő közjegyzői álláshelyekre a pályázatot a veszélyhelyzeti jogszabályi rendelkezés fenntartásával a Javaslat alapján a veszélyhelyzet megszűnését követő három hónapon belül kell meghirdetni.

A területi közjegyzői kamara illetékességi területének egészére vagy annak egy részére a veszélyhelyzet ideje alatt illetékesként kijelölt közjegyzők kijelölésének hatálya a veszélyhelyzet utolsó napjával megszűnik, kivéve ha a kijelölés hatályának fenntartása az egyébként illetékes közjegyző kérelme hiányában indokolt. Ezzel párhuzamosan a közreműködési kötelezettsége alól kérelmére mentesített közjegyző az országos kamara elnöke által kiadott utasításban meghatározottak szerint kérheti a mentesítés megszüntetését. A mentesítés a veszélyhelyzet megszűnését követő második hónap utolsó napján megszűnik, ha erre korábban nem került sor.

128–132. §

A veszélyhelyzet idején elmaradt szakértői esküt a veszélyhelyzet megszűnését követő 30 napon belül kell letenni, és erről aláírt esküokmányt kell készíteni.

A Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara elnöksége által többek között az igazságügyi szakértőkre háruló terhek csökkentése érdekében meghozott eltérő szabályzati rendelkezései a veszélyhelyzet megszűnését követő második hónap utolsó napjáig maradhatnak hatályban, ezt követően a törvény erejénél fogva hatályukat veszítik. A felkészülési idő lehetőséget biztosít az indokolt rendelkezések rendes eljárásban való elfogadására és így a jogszabályi keretek között például a kedvezmények fenntartására.

A veszélyhelyzet megszűnését követő 60 napon belüli időpontra már megszervezett a jogi ismeretek oktatását és a jogi vizsgát, valamint a rendszeres jogi oktatást a szervező döntése alapján a veszélyhelyzet ideje alatt hatályos rendelkezések előírásai szerint is le lehet bonyolítani.

A 2019. december 31-én a nyilvántartásban szereplő igazságügyi szakértőknek a 2020. őszén esedékes kamarai választások elektronikus lebonyolítása érdekében az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény 44. § (1a) bekezdése alapján a veszélyhelyzet idején lejáró határidőn belül kellett volna az ügyintézési rendelkezések nyilvántartásába az elektronikus ügyintézés általános szabályairól szóló törvény szerinti hivatalos elérhetőségüket bejelenteni. A veszélyhelyzet idején hatályos eltérő jogszabályi rendelkezés ezt a határidőt a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. napig toltta el. A rendelkezés törvényi szinten való változatlan fenntartását az indokolja, hogy az őszi választások előkészítése során már szükséges, hogy a jogosultak elektronikus részvételének ne legyen alapvető technikai akadály.

133–135. §

A veszélyhelyzet idején elmaradt ügyvédi esküt a veszélyhelyzet megszűnését követő 30 napon belül kell letenni, és erről aláírt esküokmányt kell készíteni.

A Magyar Ügyvédi Kamara (a továbbiakban: MÜK) elnöksége által többek között az ügyvédi tevékenységet gyakorlóakra háruló terhek csökkentése érdekében meghozott eltérő szabályzati rendelkezései a veszélyhelyzet megszűnését követő második hónap utolsó napjáig maradhatnak hatályban, ezt követően a törvény erejénél fogva hatályukat veszítik. A felkészülési idő lehetőséget biztosít az indokolt rendelkezések rendes eljárásban való elfogadására és így a jogszabályi keretek között például a kedvezmények fenntartására.

A MÜK elnöke által a veszélyhelyzet ideje alatt hatályos rendelkezések előírásai szerint hozott intézkedésekről legkésőbb a veszélyhelyzet megszűnésétől számított 90. napra összehívott rendkívüli ülésen az elnökséget vagy a küldöttgyűlést tájékoztatni kell.

136. §

A javaslat a bírósági polgári eljárások tekintetében a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő jogszabályok módosításával már részlegesen megkezdett azon folyamatot viszi tovább, amely fokozatosan kivezeti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952-es Pp.), valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezéseitől eltérő előírásokat a jogrendszerből. A javaslat egyfajta átmeneti szabályozást tartalmaz a veszélyhelyzet idején alkalmazott szabályokról az 1952-es Pp., valamint a Pp. szabályaira való zökkenőmentes áttérés érdekében. Ezeket a szabályokat a törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban alkalmazni kell, hiszen a cél az eljárások folyamatosságának biztosítása.

137. §

A veszélyhelyzet ideje alatti szabályozás szerint a perfelvételt perfelvételi tárgyalás mellőzésével kellett lezárni. Annak érdekében, hogy a perfelvételi szak mielőbb lezárható legyen, a javaslat a veszélyhelyzet megszűnését követően is lehetővé teszi, hogy azokban az ügyekben, amelyekben a bíróság már a 2020. március 31. napja és 2020. június 1. napja közötti időszakban beszerezte a tárgyalás mellőzésével lefolytatott perfelvétel lezárásához szükséges nyilatkozatokat, a perfelvétel perfelvételi tárgyalás mellőzésével kerüljön lezárásra.

Ugyanakkor a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő jogszabályok módosításának köszönhetően már megkezdődött a perfelvétel perfelvételi tárgyalás mellőzésével történő lezárására vonatkozó szabályok feloldása, ezért külön szabályozást rögzít a javaslat arra az esetre, ha a bíróság a 2020. március 31. napja és 2020. június 1. napja közötti időszakban a perfelvétel lefolytatását megkezdte, de a felek a veszélyhelyzet megszűnéséig még nem tették meg valamennyi, a jogvita kereteit meghatározó nyilatkozatukat. Ebben az esetben a bíróság a perfelvételt a perfelvételi tárgyalás kitűzésével folytatja vagy dönthet úgy is, hogy tárgyalás mellőzésével kívánja lezárni a perfelvételt, de erre csak akkor van módja, ha ezt megelőzően figyelmezteti a feleket a perfelvétel lezárásának a következményére, és tájékoztatja a feleket, hogy ha ezt bármelyikük tizenöt napon belül írásban kéri, perfelvételi tárgyalást tart. Ha a felek valamelyike kéri a perfelvételi tárgyalás tartását, akkor e szerint kell eljárni.

A veszélyhelyzet ideje alatt is lehetősége volt a feleknek, hogy a perindítást megelőzően ideiglenes intézkedés elrendelését kérik. Ha a bíróság ezt elrendeli, a félnek a bíróság által megállapított határidő alatt meg kell indítania a pert, mert ennek hiányában az ideiglenes intézkedés hatályát veszti. A javaslat rögzíti erre az esetre, hogy a per megindítására a bíróság által megállapított határidő a veszélyhelyzet megszűnését követő napon kezdődik.

138. §

A veszélyhelyzet megszűnését követően is előfordulhat, hogy járványügyi intézkedések meghozatalára kerül sor. Erre az esetre a javaslat lehetővé teszi, hogy a tárgyalás elektronikus hírközlő hálózat vagy más elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz útján is megtartható.

Ugyancsak az esetleges járványügyi rendelkezések betarthatósága érdekében a javaslat lehetővé teszi, hogy a bíróság erre tekintettel is kizárhassa a tárgyalásról a nyilvánosságot. A Pp. alapján a bíróság a nyilvánosságot kizáró végzését köteles indokolni és a felek ezt a végzést az ítélet elleni fellebbezésben támadhatják.

139. §

A veszélyhelyzet megszűnését követően is előfordulhat, hogy valamely hely járványügyi intézkedés hatálya alatt áll. Ha az eljárási cselekményt ilyen helyen kellene lefolytatni, úgy nincs helye ezen eljárási cselekmény lefolytatásának. Az eljárási cselekményre ebben az esetben a járványügyi intézkedés feloldását követően kerülhet sor. Ugyanakkor a személyi szabadságot korlátozó intézkedésekkel összefüggő eljárási cselekményeket – ha ezeknek nincs más módja – a járványügyi intézkedés hatálya alatt álló helyen is foganatosítani kell.

140. §

A javaslat a veszélyhelyzet megszűnését követően az eljárásjogi szempontból szükséges átmenet biztosítása érdekében, az átmeneti időszakban fenntartja azt a rendelkezést, amely alapján a keresetlevelet, a keresetet tartalmazó iratot, a viszontkeresetlevelet, a beszámítást tartalmazó iratot és az írásbeli ellenkérelmet a jogi képviselő nélkül eljáró fél az erre rendszeresített nyomtatvány alkalmazása nélkül is előterjesztheti. Ezzel összhangban a javaslat azt az előírást is fenntartja, amely alapján a bíróságnak a hiánypótlást elrendelő végzésben fokozott tájékoztatási kötelezettsége áll fenn a jogi képviselő nélkül eljáró fél irányában.

141. §

A veszélyhelyzet ideje alatt hatályos rendelkezések szerint a bíróság az eljárás félbeszakadását állapította meg, ha az eljárásban hirdetményi kézbesítésnek lett volna helye. Ezen előírásra tekintettel a javaslat kimondja, hogy ezen esetekben a veszélyhelyzet megszűnésekor a félbeszakadás megszűnik.

142. §

A veszélyhelyzet ideje alatt hatályos rendelkezések előírták, hogy a Pp. hatálya alá tartozó peres eljárásokban az érdemi tárgyalást, az 1952-es Pp. hatálya alá tartozó perekben a tárgyalást lehetőleg elektronikus hírközlő hálózat vagy más elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz útján tartsa meg a bíróság. Ha ennek feltételei nem voltak biztosítottak a tárgyalás megtartása helyett, a tárgyaláson felveendő nyilatkozatokat a bíróság írásbeli formában, vagy a személyazonosítást lehetővé tevő elektronikus eszköz igénybevétele útján szerezte be. Ha a személyes közreműködést igénylő eljárási cselekményt ezeken a módokon nem tartotta lefolytathatónak a bíróság, úgy az eljárás megakadt.

A veszélyhelyzet megszűnésével ezeknek a szabályoknak a fenntartása nem indokolt, ezért a javaslat előírja, hogy a bíróságnak a tárgyalás kitűzésével folytatnia kell az eljárást, ha arra még nem került sor. Abban az esetben, ha a bíróság a tárgyalást már a veszélyhelyzet ideje alatt kitűzte akként, hogy azt elektronikus hírközlő hálózat vagy más elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz útján tartja meg, a bíróságnak aziránt kell intézkednie, hogy a tárgyalás személyes jelenléttel legyen megtartható. Ennek érdekében a bíróságnak meg kell határoznia a tárgyalás helyét, és erről értesítenie kell a tárgyalásra megidézetteket.

Annak érdekében, hogy a perek mielőbb lezárhatók legyenek, a javaslat lehetővé teszi, hogy ha a 2020. március 31. napja és 2020. június 1. napja közötti időszakban a bíróság írásban figyelmeztette a feleket a tárgyalás berekesztésére, és a felek a bíróság felhívására a nyilatkozataikat megtették, vagy a megadott határidő alatt nyilatkozatot nem tettek, a bíróság az ítéletet tárgyaláson kívül hozza meg. Ugyancsak a perek mielőbbi lezárhatósága érdekében azt is lehetővé teszi a javaslat, hogy ha a 2020. március 31. napja és 2020. június 1. napja közötti időszakban a bíróság a feleket már megnyilatkoztatta az egyezség kérdésében, a perbeli egyezséget végzésével tárgyaláson kívül is jóváhagyhatja.

143. §

A perek mielőbbi lezárhatóságát segíti elő az a rendelkezés, amely szerint a fellebbezési és felülvizsgálati eljárásban eljáró bíróság a továbbiakban is tárgyaláson kívül jár el, ha a 2020. március 31. napja és 2020. június 1. napja közötti időszakban értesítette a feleket a tárgyaláson kívüli elbírálásról. Ugyanakkor, ha a felek közösen kérik, a bíróság tárgyalást tart.

A polgári perjogi szabályoktól eltérő kivezető rendelkezések kiegészítése szükséges arra tekintettel, hogy a 142. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott eseteken kívül biztosítani kell, hogy a felek a folyamatban lévő, még a 2020. június 1. előtt előterjesztett fellebbezés és felülvizsgálati kérelem alapján indult fellebbezési és felülvizsgálati ügyekben tárgyalás tartását kérhessék tekintettel arra, hogy a 2020. március 31. és június 1. között hatályos rendelkezések alapján tárgyalás tartása iránti kérelem nem volt előterjeszhető. A tárgyalás tartása iránti kérelem benyújtására a veszélyhelyzet megszűnését követő tizenöt nap áll a felek rendelkezésére, ennek hiányában pedig a bíróság a továbbiakban is tárgyaláson kívül fog eljárni az ügyben. Emellett a kiegészítés mellett pontosítani szükséges a 142. § (2) bekezdését, hogy egyértelmű legyen, hogy a (2) bekezdés szerinti eset azokra az esetekre tartalmaz szabályokat, amikor a felek a 2020. március 31. napja és 2020. június 1. napja közötti időszakban hatályos jogszabályi rendelkezések alapján, az ott meghatározott határidő alatt kérték a tárgyalás tartását.

144. §

A javaslat elrendeli az 1952-es Pp. és a Pp. tekintetében megállapított eltérő rendelkezéseknek a bírósági hatáskörbe tartozó polgári nemperes eljárásokban való alkalmazását is.

145–150. §

A közigazgatási bíróság előtti eljárások szabályozása esetében a veszélyhelyzet idején alkalmazandó jogszabályi rendelkezések módosítása útján az egyes kivezető rendelkezések életbe léptetése már a veszélyhelyzet megszűnése előtt megtörtént. Ez alapján a fennmaradó kivezető szabályokról szükséges a Javaslatban rendelkezni, valamint a folyamatban lévő eljárásokra tekintettel indokolt a veszélyhelyzet megszűnését megelőzően hatályos szintén nyitást szolgáló eltérő eljárási szabályok fenntartása is. Az eltérő közigazgatási perjogi szabályokat valamennyi folyamatban lévő eljárásban alkalmazni kell.

A Javaslat azt az előírást is fenntartja, amely alapján a bíróságnak a hiánypótlást elrendelő végzésben fokozott tájékoztatási kötelezettsége áll fenn a jogi képviselő nélkül eljáró fél irányában. A veszélyhelyzet ideje alatt hatályos rendelkezések szerint a bíróság az eljárás félbeszakadását állapította meg, ha az eljárásban hirdetményi kézbesítésnek lett volna helye. Ezen előírásra tekintettel a javaslat kimondja, hogy ezen esetekben a veszélyhelyzet megszűnésekor a félbeszakadás megszűnik.

A veszélyhelyzet megszűnését követően is indokolt speciális rendelkezések törvényi szinten való fenntartása arra az esetre, ha az esetleges járványügyi intézkedések a tárgyalást vagy az eljárási cselekmények fogatosítását akadályoznák vagy ellehetetlenítenék. A veszélyhelyzet megszűnését követően is előfordulhat, hogy járványügyi intézkedések meghozatalára kerül sor. Erre az esetre a Javaslat lehetővé teszi, hogy a tárgyalás elektronikus hírközlő hálózat vagy más elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz útján is megtartható. Ugyancsak az esetleges járványügyi rendelkezések betarthatósága érdekében a Javaslat lehetővé teszi, hogy a bíróság erre tekintettel is kizárhassa a tárgyalásról a nyilvánosságot. A Pp. alapján a bíróság a nyilvánosságot kizáró végzését köteles indokolni és a felek ezt a végzést az ítélet elleni fellebbezésben támadhatják.

Szükséges fenntartani azokat a módosított a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő eljárási rendelkezéseket is, amelyek a 2020. március 31-e és 2020. június 1-je közötti időszakban tárgyaláson kívül folytatott ügyekben, a tárgyaláson kívüli eljárást a továbbiakban is lehetővé teszik, ha erről a bíróság 2020. június 1-jét megelőzően már értesítést küldött. A felek és az érdekeltek azonban ezekben az esetekben is kérhetik a tárgyaláson való eljárásra történő átállást a veszélyhelyzet megszűnését követő naptól számított tizenöt napon belül. A 2020. június 1-jén vagy azt követően előterjesztett keresetlevél alapján indult eljárások esetében a veszélyhelyzeten kívüli jogszabályi rendelkezések, így a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 77. § (2) bekezdése alapján előterjesztett kérelemre a bíróság már tárgyaláson jár el. Ha felperes még a veszélyhelyzet idején érvényes eljárási szabályok alapján kérte a tárgyaláson kívüli elbírálás helyett a tárgyalás elhalasztását a tárgyalás kitzése iránt a veszélyhelyzet megszűnését követően kell intézkedni. A veszélyhelyzet idején a személyes közreműködést igénylő ezért akkor le nem folytatható eljárási cselekmények iránt szintén a veszélyhelyzet megszűnést követő naptól számított tizenöt napon belül kell intézkedni.

Annak érdekében, hogy a perek mielőbb lezárhatók legyenek, a Javaslat alapján tárgyaláson kívül befejezhetőek azok az ügyek, amelyekben a bíróság a 2020. március 31-e és 2020. június 1-je közötti időszakban írásban figyelmeztette a feleket a tárgyalás berekesztésére, és a felek a bíróság felhívására a nyilatkozataikat megtették, vagy a megadott határidő alatt nyilatkozatot nem tettek, vagy az egyezség kérdésében nyilatkozataikat már beszerezte. Ilyenkor a bíróság az ítéletet tárgyaláson kívül hozza meg, illetve az egyezséget végzésével tárgyaláson kívül jóváhagyhatja.

151. §

A személyes megjelentést igénylő a közjegyző által el nem halasztott eljárási cselekmények esetében, amelyeket a veszélyhelyzet ideje alatti időpontra kellett volna teljesíteni, a mulasztás jogkövetkezményei a Javaslat alapján nem alkalmazhatók. Tekintettel arra, hogy a veszélyhelyzet idejére a feladatellátás alól mentesített közjegyzők nem automatikusan térnek vissza a hivatalukba a mentesítés jogkövetkezményeire vonatkozó szabályokat a Javaslatban indokolt törvényi szinten is fenntartani. A mentesítés időszaka az érintett ügyekben a határidőkre nem számít bele.

152–153. §

A veszélyhelyzetre tekintettel a végrehajtási eljárások tekintetében megállapított különleges rendelkezések elsődlegesen azt célozták, hogy egyfelől korlátozhatók legyenek azok a személyes részvétellel járó eljárási cselekmények, ahol a résztvevők várható létszáma meghaladta volna a mindenkori járványügyi intézkedések alapján megengedhető létszámot, valamint ahol a járványügyi intézkedés miatt nem volt lehetséges az eljárási cselekmény elvégzése. A speciális rendelkezések másfelől azt biztosították, hogyha a járványügyi intézkedések miatt valamely eljárási cselekmény lefolytatása, megtartása lehetetlenné vált, annak pótlására, folytatására miként kerülhet sor.

E törvény rendelkezései biztosítják, hogy a veszélyhelyzetre tekintettel a végrehajtási eljárások tekintetében megállapított különleges rendelkezések a veszélyhelyzet megszűnését követően is megfelelően alkalmazásra kerüljenek. A veszélyhelyzet ideje alatt és azt követően is e törvény alapján végrehajtási eljárás során eljárási

cselekmény, intézkedés foganatosítására nem kerülhet sor, ha azt olyan helyen kellene foganatosítani, amely járványügyi intézkedés hatálya alatt áll. E cselekményt, intézkedést a járványügyi intézkedés megszűnését követően lehet folytatni azzal, hogy a vonatkozó határidő a járványügyi intézkedés megszűnését követő napon újrakezdődik.

E törvény alapján 2020. július 1-jét követően intézkedhet a végrehajtó az ingatlan kiürítése iránt, a végrehajtási eljárás során lefoglalt gépjármű forgalomból történő kivonása iránt, a természetes személy adós lakóingatlanának árvérezése iránt, valamint a természetes személy adós lakóingatlanának folyamatos árvérezése iránti hirdetménye kapcsán a lakóingatlanra érkező vételi ajánlatot tenni kívánó árvérező felhasználói nevének és jelszavának aktiválása iránt.

E törvény biztosítja továbbá, hogy az a személy, aki a veszélyhelyzet ideje alatt a járványügyi intézkedések miatt nem tudott eleget tenni a jogszabályban foglalt kötelezettségének, a végrehajtási eljárás során rendbírsággal nem sújtható, valamint az adós kérelmére a végrehajtást foganatosító bíróság kivételesen akkor is felfüggesztheti a végrehajtást, ha az adós a járványügyi intézkedésekkel összefüggésben került olyan élethelyzetbe, amely méltányolható körülmény.

Ha a veszélyhelyzet miatt nem került sor végrehajtói kézbesítésre, helyszíni eljárásra, hagyományos árverésre, vagy meghatározott cselekmény végrehajtásának elrendelésére, illetve foganatosítására, az eljárási cselekményt 2020. július 1-jét követően lehet foganatosítani azzal, hogy a vonatkozó határidő 2020. július 2. napján újrakezdődik.

154–155. §

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:178. §-a alapján a gyermeknek joga, hogy különélő szülőjével személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn. A gyermeket nevelő szülő vagy más személy köteles a zavartalan kapcsolattartást biztosítani. A gyermekétől különélő szülő – ha a bíróság vagy a gyámhatóság eltérően nem rendelkezik – jogosult és köteles gyermekével kapcsolatot tartani. A Ptk. 4:180. §-a alapján a kapcsolattartási jog magában foglalja a gyermekkel való személyes találkozást, a gyermeknek a lakóhelyéről vagy a tartózkodási helyéről rendszeresen, meghatározott időtartamra történő elvitelét, a gyermekkel időszakonként, elsősorban az oktatási szünetek és a többnapos ünnepek időszakában való huzamos együttlétet, és kiterjed a kapcsolat személyes találkozás nélküli fenntartására. A kapcsolattartásról a házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti perben a szülők egyezsége köthetnek; egyezségük hiányában a kapcsolattartásról – kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból – a bíróság dönt. Ha házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti per nincs folyamatban, a kapcsolattartásról a szülők megegyezésének hiányában a gyámhatóság dönt.

A kijárási korlátozásról szóló 71/2020. (III. 27.) Korm. rendelet szerint mindenki köteles más emberekkel a szociális érintkezést – a közös háztartásban élők kivételével – a lehető legkisebb mértékűre korlátozni, illetve a lakóhely, a tartózkodási hely, illetve a magánlakás elhagyására csak e kormányrendeletben meghatározott alapos indokkal kerülhet sor. Ugyanakkor e kormányrendelet kifejezetten rendelkezett arról, hogy alapos oknak tekinthető a szülői felügyeleti jogok és kötelezettségek gyakorlása. A különélő szülő jogaiba pedig a kapcsolattartás joga is beletartozik. A jogalkotó arra kívánta ösztönözni a különélő szülőket, hogy – a gyermek érdekében – veszélyhelyzet ideje alatt is működjenek együtt, hiszen a Ptk. 4:173. §-a alapján a szülői felügyeletet gyakorló szülőnek és a gyermekétől különélő szülőnek a gyermek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében – egymás családi életét, nyugalomát tiszteletben tartva – együtt kell működniük.

E törvény egyértelművé teszi és biztosítja, hogy akik a veszélyhelyzet megszűnéséig kérték a bíróságtól a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény szerint a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelését olyan megállapodás alapján, amelyet bíróság vagy hatóság nem hagyott jóvá, az eljárásuk továbbfolytatódjon a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásáról szóló szabályok szerint.

156. §

A Törvényjavaslat II. Fejezete tartalmazza a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokat. A Magyar Közlönyben a veszélyhelyzet időtartama alatt kihirdetett, a Gazdaságvédelmi Akcióterv végrehajtása érdekében a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény, valamint a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény rendelkezéseinek eltérő alkalmazásáról szóló 249/2020. (V. 28.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: 249/2020. Korm. rendelet) foglaltak törvényi

szintű megállapítása is indokolt annak érdekében, hogy a kormányrendelet gazdaságvédelmi céljai továbbra is megvalósuljanak. A járványügyi veszélyhelyzettel együtt járó gazdasági visszaesés sok vállalkozás esetében pénzügyi és likviditási nehézségeket okozott. Annak érdekében, hogy a kisebb 77 összegű fizetési kötelezettségeiket a vállalkozások rendezhessék, a Törvényjavaslat kimondja, hogy a nem vitatott szerződéses tartozások miatt a hitelezők csak a jogszabályban meghatározott – az adósnak küldött fizetési felszólításban az adós számára a tartozása megfizetésére engedélyezett végső határidőt követő 75 napos – türelmi idő leteltét követően kezdeményezhetnek felszámolást, és az adós által ki nem fizetett tartozás összegének meg kell haladnia a 400 000 forintot. Ezt a szabályt a 249/2020. Korm. rendelet is kimondta, és a jelen törvény ezt a szabályt 2020. december 31-éig benyújtott hitelezői kérelmek esetén rendeli alkalmazni, tehát ha ezek a követelményeknek a felszámolás iránti kérelem nem felel meg ebben az időszakban, akkor azt a bíróság érdemi vizsgálat nélkül utasítja vissza. Fontos kiemelni, hogy a rendelkezés (2) bekezdése olyan átmeneti rendelkezést alkalmaz a folyamatban lévő ügyekben, amely figyelembe veszi azt, hogy csak a 249/2020. Korm. rendelet hatályba lépése napján vagy azt követően beadott felszámolási kérelmek tekintetében jogszabályi előírás a magasabb követelési összegekre és a hosszabb türelmi időre vonatkozó feltétel. A 249/2020. Korm. rendelet 2020. május 28-án került kihirdetésre, és május 29-én lépett hatályba, tehát ezen a napon és az azt követő időben már az új feltételekkel lehetett csak felszámolás iránti kérelmet benyújtani. Annak érdekében, hogy a jogértelmezési kérdés ne merüljön fel, a rendelkezés egyértelművé teszi, hogy mely napot követően – a 249/2020. Korm. rendelet hatályba lépését követően – benyújtott kérelmek alapján indult ügyekben kell alkalmazni az új feltételeket.

157. §

A javaslat a 249/2020. Korm. rendeletben foglaltakkal egyezően alkotja meg a cégbírói kényszertörlési eljárásokra vonatkozó sajátos szabályokat. A rendelkezés kimondja, hogy a 249/2020. Korm. rendelet értelmében már felfüggesztett eljárások 2020. október 31-ig, vagyis a 249/2020. Korm. rendelettel egyező időpontig felfüggesztve maradnak. A javaslat is kimondja, hogy a cégbíróság nem rendelhet el olyan intézkedést, amely alapján kényszertörlési eljárás lefolytatására kerülne sor. Ha a kényszertörlést az állami adó- és vámhivatal kezdeményezése alapján, a cég adószámának törlése miatt kellene elrendelnie, az eljárás felfüggesztésre kerül. A már felfüggesztett kényszertörlési eljárásokban a Törvényjavaslat továbbra is lehetőséget biztosít a cégeknek arra, hogy törvényes működésüket helyreállítsák, és ezzel kikerüljenek a kényszertörlés alól. A javaslat szerint azok a cégek, amelyek korábbi jogellenes működésük miatt kerültek kényszertörlés alá, de a biztosított kedvezménnyel nem élnek és nem kerülnek ki a kényszertörlés hatálya alól, nem mentesülnek a kényszertörlés jogkövetkezményei alól. Ezekre a cégekre 2020. november 1-jétől is kényszereljárást, a törlésükhöz vezető szankciós eljárást folytat majd le a cégbíróság.

158. §

A felszámolási eljárás megindítására nyitva álló 12 hónapos határidő meghosszabbítása a veszélyhelyzet időtartamával a veszélyhelyzetre tekintettel indokolt.

159. §

A veszélyhelyzet ideje alatti szabályozás szerint a Pénzügyi Békéltető Testület a kérelmező hozzájárulása esetén írásbeli eljárásra tért át. Ha a kérelmező ehhez nem járult hozzá az eljárás szünetelése következett be. A veszélyhelyzet megszűnésével az általános eljárási szabályok ismételt alkalmazásának szükségességére, valamint a veszélyhelyzet időtartamára tekintettel az eljárás befejezésére előírt – az eljárás megindításától számítandó – általános törvényi határidő sok esetben várhatóan nem tartható, ezért indokolt annak meghosszabbítása. Így biztosítható, hogy az eljárások jogsérelem nélkül, a megfelelő garanciális szabályok alkalmazásával legyenek lefolytathatóak.

160. §

A javaslat megteremti annak lehetőségét, hogy a Kormány rendeletében megjelölt, egyes kiemelt gazdasági, társasági ügyekben az elektronikus ügyintézészt biztosító szervnek nem minősülő szervek is az E-ügyintézési tv. alapján járjanak el. A részletszabályokat a Kormány rendelete fogja tartalmazni.

161. §

A veszélyhelyzettel összefüggésben a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény egyes rendelkezéseinek eltérő alkalmazásáról szóló 172/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet 1. §-a szerint a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet által elrendelt veszélyhelyzet ideje alatt a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 2. § 5a. pontjának rendelkezését úgy kell alkalmazni, hogy a helyi termelői piacon a piac fekvése szerinti megyében vagy a piac 40 km-es körzetében vagy Budapesten fekvő helyi termelői piacon az ország területén bárhol működő szociális szövetkezet is értékesítheti termékeit. Indokolt ezen szabályozás fenntartása – a veszélyhelyzetet követően immár törvényben –, mert ez a járványveszély által okozott gazdasági helyzettel volt összefüggésben, ami várhatóan csak a járványveszély lecsengését követően később fog visszatérni a rendes kerékvágásba.

162. §

A KARTONPACK Dobozipari Nyilvánosan Működő Részvénytársaságot a veszélyhelyzet során teendő intézkedések keretében gazdálkodó szervezet működésének a Magyar Állam felügyelete alá vonásáról szóló 128/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet állami felügyelet alá vonta. A veszélyhelyzet megszűnésével az állami felügyeletet meg kell szüntetni oly módon, hogy az állam felügyelet alatt történetéről a cég vezetését a Magyar Állam nevében eljáró személynek tájékoztatnia kell. A tájékoztatás megtörténteig a cég vezetésének nincs teljes rálátása a céggel kapcsolatban történetekre, emiatt indokolt a tájékoztatásig tartó rövid átmeneti időtartamra az állami felügyeletet fenntartani a tulajdonosok védelme érdekében.

163. §

Az építési, telepítési és bontási engedélyek, valamint a régészeti feltárási és örökségvédelmi engedélyek esetében indokolt, hogy a veszélyhelyzetben meghozott átmeneti szabályozás azok hatályának egy évvel történő meghosszabbodásáról a veszélyhelyzet megszűnését követő átmeneti időre is fennmaradjon.

Az építési igazgatási, valamint a kulturális örökségvédelmi építési engedélyekhez hasonlóan a villamos energiáról szóló jogszabályok, valamint a vasúti jogszabályok alapján kiadott építési engedélyek hatálya is meghosszabbításra kerül.

164. §

Javasolt az építési engedélyezéshez igazítva az elvi vízjogi és a megszüntetési engedélyre is kiterjeszteni a különös szabályokat. Ebben az esetben a meglévő engedélyek módosítására hivatalból kerül sor, így a tervezett módosítás a központi költségvetés bevételi előirányzatában igazgatási szolgáltatási díjbevételek-kiesést jelent.

A vízjogi engedélyekhez a vagyonkezelői, kezelői és tulajdonosi hozzájárulásokat érvényességi idővel adják meg az érintettek, ezért javasolt az esetleges jogviták, jogorvoslati eljárások elkerülése érdekében a vízjogi engedélyek egy éves meghosszabbítására vonatkozó szabály megfelelő kiterjesztése e hozzájárulásokra is.

165. §

A szabályozás célja, hogy a veszélyhelyzeti kormányrendeletben szereplő rendkívüli intézkedéshez kapcsolódó átmeneti szabályt megállapítsa.

166. §

A veszélyhelyzet miatt a különleges jogrenddel összefüggésben egyes, nem mezőgazdasági célú vízhasználatok – különösen a fürdő célú, gyógyászati célú vízhasználatok – megszűntek vagy lényegesen csökkentek, így a tényleges vízfelhasználás a vízjogi üzemeltetési engedélyben biztosított vízmennyiségtől jelentősen eltér.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény értelmében a vízhasználónak a vízjogi engedélyben megjelölt vízmennyiség 80 százaléka után viszont akkor is vízkészlet-járulékot kell fizetnie, ha ezt a mértéket a ténylegesen igénybe vett víz mennyisége nem éri el, mivel a vízjogi engedéllyel lekötött vízmennyiség más személy részére nem adható ki.

A veszélyhelyzet időszakában a fenti alulfogyasztásra a vízkészletjárulék-fizetési kötelezettség veszélyhelyzet idején történő teljesítéséről szóló 123/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet biztosított eltérő szabályozást. A különböző

célú vízhasználatok mértéke az idén várhatóan jelentősen alatta marad a vízjogi engedélyekben meghatározott mennyiségnek, ezért indokolt a veszélyhelyzet idején biztosított vízkészletjárulék-fizetési kedvezményt 2020. december 31. napjáig fenntartani. Így a vízhasználók a vízhasználat tényleges vízmennyisége után fizetnék a vízkészlet-járulékot az idei évben.

167–169. §

A szabályozás célja, hogy a veszélyhelyzeti kormányrendeletben szereplő rendkívüli intézkedéshez kapcsolódó átmeneti szabályt megállapítsa az agrár tárgyú jogszabályok tekintetében.

170–181. §

A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvt.) 12. § (1) bekezdés b) pontja szerint a bányászati kutatás és kitermelés, valamint az ezekkel összefüggő bányászati melléktevékenység az állam kizárólagos gazdasági tevékenysége. Az állami vagyonnal való felelős gazdálkodással kapcsolatos kritériumokat, az eredményesség, hatékonyság követelményét az Nvt. általános elvárásként fogalmazza meg.

A nemzeti vagyonnak minél pontosabb ismerete és értékelése, valamint annak szükség- és ésszerű használata társadalmi érdek. Ahhoz, hogy az állam a bányászati úton elérhető természeti erőforrásait „jó gazda” gondosságával hasznosítsa, szükség van az indokolatlan területfoglalások megszüntetésére és egyes bányászati tevékenységgel érintett ingatlanokon az állam elővásárlási jogának biztosítása.

A fentiek alapján 2020. december 31-ig a bányásatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény és a végrehajtására kiadott kormányrendeletek vonatkozásában eltérő szabályokat állapít meg a javaslat.

182–184. §

Az Európai Unió az (EU) 2020/700 irányelvben döntött arról, hogy a negyedik vasúti csomag műszaki pillérének átültetési határidejét a COVID 19 miatti veszélyhelyzetre tekintettel a tagállamok – a Bizottság és az Európai Unió Vasúti Ügynökségének értesítését követően – 2020. június 16-ról 2020. október 31-ig kitolhatják. Emiatt szükséges a Vtv.-nek és a Kbtv.-nek az egyes törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2019. évi CXV. törvénnyel megállapított, 2020. június 16-án hatályba lépő rendelkezéseivel kapcsolatban átmeneti rendelkezések megállapítása 2020. október 31-ig.

185. §

A Szabs. tv. 4. §-a alapján a szabálysértést az elkövetés idején hatályban lévő jogszabályok alapján kell elbírálni. Ha a szabálysértés elbírálásakor hatályban lévő új jogszabály szerint a cselekmény már nem minősül szabálysértésnek vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új jogszabályt kell alkalmazni. Erre figyelemmel a veszélyhelyzet megszűnésekor még jogerősen le nem zárt ügyeket a szabálysértési hatóságnak meg kellene szüntetnie. Indokolt, hogy a fentiekben hivatkozott szabálysértések miatt folyamatban lévő eljárások a veszélyhelyzet megszűnését követően is folytathatók legyenek. Ebben az esetben a jogerősen kiszabott helyszíni bírság és pénzbírság végrehajtására a Szabs. tv. rendelkezéseit kell alkalmazni, mivel arra eltérő rendelkezés nem vonatkozott.

A 85/2020. Korm. rendelet 10–16. §-a a veszélyhelyzet idejére a Szabs. tv. egyes rendelkezéseinek eltérő alkalmazását rendelte el. A 14. § (1) bekezdése alapján a bíróság, a szabálysértési hatóság és az előkészítő eljárást lefolytató szerv legfeljebb három hónapra felfüggeszthette az eljárást, ha a szabálysértési eljárásban részt vevő személyek személyes jelenlétével járó eljárási cselekmény elvégzése szükséges, és a személyes jelenlét a szükséges technikai és műszaki feltételek hiányában telekommunikációs eszköz útján nem biztosítható, vagy a bíróság, a szabálysértési hatóság az írásbeli vallomástételt nem engedélyezte, továbbá annak az érintett nem vagy, nem megfelelő módon tett eleget.

A Szabs. tv. ezt a felfüggesztési okot nem tartalmazza, ezért a 85/2020. Korm. rendelet hatályon kívül helyezése miatt nem alkalmazható a Szabs. tv. 82. § (4) bekezdése sem, amely szerint az eljárás felfüggesztésének ideje az elévülés tartamába nem számít bele.

186–187. §

A járványügyi elkülönítés, megfigyelés, zárlat vagy ellenőrzés szabályainak megszegése a Btk. 361. §-a alapján bűncselekmény. A COVID-19 fertőzöttség vagy annak gyanúja miatt elrendelt járványügyi intézkedés megsértését az egészség és élet megóvása, valamint a nemzetgazdaság helyreállítása érdekében elrendelt veszélyhelyzettel kapcsolatos rendkívüli intézkedésekről szóló 81/2020. (IV. 1.) Korm. rendelet szabálysértéssé minősítette, melynek átmeneti fenntartása továbbra is indokolt. A szabálysértési eljárások gyors és hatékony lefolytatása biztosítja a jogellenes cselekmény elleni eredményes fellépést. Az elkövetett cselekményt nyomban szankció követheti, így egyidejűleg szolgálja a speciális és generális prevenciót.

A védekezés érdekében hozott intézkedések betartásához fűződő érdekekre tekintettel az átmeneti szabályokat tartalmazó javaslat a pénzbírság alsó és felső határánál magasabb összegű pénzbírság kiszabását teszi lehetővé, ez alól kivételt képez az, ha az érintett karantén szoftver telepítésére kötelezett.

188–219. §**A büntetőeljárásról szóló törvény eltérő alkalmazása**

A Javaslat a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényt (a továbbiakban: Be.) egyes külön eljárásainál alkalmazott szabályozási elvet követve csak azokat a szabályokat állapítja meg, amelyek eltérnek a Be. egyéb rendelkezéseitől. A koronavírus járvány elleni védekezés előreláthatóan 2020. december 31. napjáig terjedő időszakában tehát akként kell alkalmazni a Be.-t, hogy először a Javaslatban szereplő rendelkezéseket kell megvizsgálni. Ha a Javaslat szerinti szabályok között nincs eltérő rendelkezés, akkor a Be. rendelkezései az – eredeti tartalmuk szerint – továbbra is irányadók. Eltérő rendelkezések esetén pedig a Javaslatban szereplő eltérések figyelembevételével kell alkalmazni a Be.-t.

Értelmező rendelkezés

A Javaslat ezen alcím vonatkozásában bevezeti a járványügyi intézkedés fogalmát, melyen az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) III. Fejezet 6. címében szereplő járványügyi elkülönítést, járványügyi megfigyelést és járványügyi zárlatot, hatósági házi karantént, járványügyi ellenőrzést, az egyéb járványügyi intézkedések alapján alkalmazható intézkedések összességét, valamint az egészségügyi válsághelyzet során a Kormány által elrendelt egyéb olyan intézkedést kell érteni, amely a személyes megjelenést akadályozza.

Különleges bánásmódot igénylő személyek

A Javaslat a Be. 82. §-ában meghatározott alanyi kört (sértett, tanú) bővíti az új típusú koronavírus járvány szempontjából leginkább veszélyeztetett hatvanötödik életévüket betöltött személyekkel. A különleges bánásmód külön döntés nélküli kötelező alkalmazása ugyanakkor ebben az esetben nem jelenti az eszközrendszer minden elemének kötelező, mérlegelés nélküli alkalmazását, az egyes intézkedésekről az eljáró szerv már a különleges bánásmódot igénylő személy egyedi sajátosságai alapján, a szükségesség, arányosság elvének megfelelően dönt. A Be. 82. § alkalmazása szempontjából az érintett aktuális, a büntetőeljárás során végrehajtott eljárási cselekmény idején fennálló életkora az irányadó.

Jelenlét az eljárási cselekményen

A Javaslat az új típusú koronavírus járvány leküzdése érdekében hozott járványügyi vagy az egészségügyi védekezéssel összefüggő intézkedések betartása érdekében átalakítja az eljárási cselekményen való jelenlét szabályait. Az új rendelkezések – a személyes kontaktusok teljes kizárásától, a személyes kontaktusok számának minimalizálásán át, az általános eljárási rend szerint elvégezhető eljárási cselekményekig – egy rugalmas és differenciált rendszerré állnak össze, melyek során a jogalkalmazóknak azt kell figyelembe venni, hogy az adott eljárási cselekmény hogyan tartható meg anélkül, hogy az valamely járványügyi intézkedés megszegésével járna.

Az eljárási cselekmény megtartásának feltételei

A büntetőeljárás során tekintettel kell lenni arra, hogy vannak olyan eljárási cselekmények, melyek a korlátozó járványügyi intézkedések ellenére sem halaszthatóak el. Ebben az esetben az eljáró bíróságnak, ügyészségnek és nyomozó hatóságnak – az egyes büntetőeljárási cselekményekre és büntetőeljárásban részt vevő személyekre vonatkozó szabályokról szóló 12/2018. (VI.12.) IM rendelet 45. § (1) bekezdése alapján – gondoskodnia kell arról, hogy az érintett személy eljárási cselekményen való jelenléte telekommunikációs eszközzel biztosítható legyen.

Az eljáró bíróságnak, ügyészségnek és nyomozó hatóságnak természetesen akkor is törekednie kell a kontaktusok számának minimalizálására, ha a büntetőeljárásban részt vevő személyek személyes jelenlétével járó eljárási cselekmény teljesítése nem járna járványügyi intézkedés megszegésével. Telekommunikációs eszköz hiányában indokolt szélesebb körben élni a Be. 181. § szerinti írásbeli tanúvallomás engedélyezésével, amennyiben annak törvényi feltételei fennállnak.

A Be. telekommunikációs eszköz használatára vonatkozó szabályai önmagukban is biztosítják annak a lehetőségét, hogy az eljárási cselekményen részvételre jogosult – az eljárási cselekményt fogantató szervtől eltérő – szerv jelenléte is ilyen módon legyen biztosított. A törvény ugyanakkor felhívó jellegű szabályként meghatározza, hogy ha annak technikai feltételei fennállnak a bíróság előtt folytatott eljárási cselekményen az ügyész jelenlétét is elsősorban telekommunikációs eszköz útján kell biztosítani.

A hatóságok járványügyi tevékenységéhez kapcsolódóan az eljáró bíróságnak, ügyészségnek és nyomozó hatóságnak a személyes jelenléttel járó eljárási cselekmények megkezdése előtt hivatalból kell vizsgálnia, hogy a járványügyi intézkedésekre vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más elháríthatatlan okra (pl. nemzetközi utazási korlátozások, betegápolás, gyermekfelügyelet) figyelemmel megtartható-e a tervezett eljárási cselekmény. Az eljárási cselekmény akadályát valószínűsítő járványügyi intézkedésre vagy egészségügyi válsághelyzettel összefüggő bármely más okra az eljárás valamennyi résztvevője – ide értve az eljárási cselekményen jelen lévő hivatalos személyeket is – hivatkozhat.

Ha az előzőekben említett valamely okból az eljárási cselekmény megtartásának elháríthatatlan akadálya van, az eljárási cselekményt el kell halasztani és szükség szerint annak kiváltó okáról (pl. az eljárási cselekmény helyszínén feltehetően koronavírus fertőzött személy tartózkodik) haladéktalanul értesíteni kell az illetékes hatóságot.

Ha az eljárási cselekmény megtartásának nincs akadálya, de az eljárási cselekmény biztonságos lebonyolítása azt megkívánja, az eljáró bíróság, ügyészség és nyomozó hatóság elrendelheti olyan egyedi intézkedések (pl. a személyes távolságtartásra, az eljáró szerv által biztosított vagy a jelen levők birtokában lévő védőfelszerelés viselésére, szellőztetésre vagy más járványügyi szabály betartását szolgáló magatartás teljesítésére vagy túrésére kötelezés stb.) alkalmazását. E rendelkezések célja az eljárási cselekmény rendjének fenntartása, jelenlegi járványügyi helyzetre tekintettel történő biztonságos lebonyolítása, így e rendelkezések tisztességes eljáráshoz való jog, illetve az eljárási cselekményen részt vevő személyek jogainak gyakorlását, kötelezettségeinek teljesítését érdemben nem érintheti. Az eljárási cselekmény biztonságos lebonyolításával összefüggésben elrendelt egyedi intézkedések megsértése ugyanakkor már az első alkalommal súlyos rendzavarásnak minősül, amely miatt rendbíróság kiszabására, a rendzavaró kiutasítására, illetve kivezetetésére, valamint ha a rendzavarás a tárgyalás hallgatósága körében merült fel, a hallgatóság tárgyalásról történő kizárására kerülhet sor.

Egyes eljárási határidők

A járványügyi intézkedések betartása, a korábban megszokott ügyvitel és eljárási rend megváltozása nagy odafigyelést igényel, ami jelentős adminisztrációs tehernövekedéssel jár a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság és az eljárás valamennyi résztvevője számára. A javaslat az általánosan elnehezült körülményekre figyelemmel a különösen rövidnek tekinthető eljárási határidők tartamát a jogosultak javára meghosszabbítja. Az eljárási határidők módosításának kifejezett célja, hogy az érintettek hatékonyan vehessenek részt a büntetőeljárásban, teljes körűen gyakorolhassák a törvényben meghatározott jogukat, illetve teljesíthessék kötelezettségeiket.

Idézés, értesítés és a mulasztás következményei

A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a Be. 112. § (1) bekezdése alapján azt idézi, akinek a jelenléte az eljárási cselekménynél kötelező, és azt értesíti, akinek a jelenléte nem kötelező, de azt a törvény lehetővé teszi. A Be. 113. § (1) bekezdése szerint az idézés és az értesítés történhet: kézbesítés útján, kizárólag hangkapcsolatot biztosító elektronikus úton (jellemzően telefonon keresztül), vagy a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság előtti megjelenés alkalmával szóban.

A Be. 130. §-a alapján az ügyiratok kézbesítése történhet postai úton, elektronikus úton az E-ügyintézési törvény szerinti hivatalos elérhetőségre, illetve biztonságos elektronikus kapcsolattartásra szolgáló elérhetőségre, vagy személyes kézbesítés, hirdetményi kézbesítés valamint a bíróság, az ügyészség, illetőleg a nyomozó hatóság kézbesítője útján.

A büntetőeljárás során eljáró bíróság, ügyészség, és nyomozó hatóság azzal az elektronikus kapcsolattartásra nem köteles büntetőeljárásban részt vevő személlyel, vagy jogi képviselőnek nem minősülő képviselőjével (a továbbiakban: elektronikus kapcsolattartásra nem köteles büntetőeljárásban részt vevő személy) tart papíralapon kapcsolatot, aki nem választotta a Be. 149. § alapján az elektronikus kapcsolattartást. A Javaslat elsősorban a járványügyi intézkedések miatt elnehezült postai kézbesítés kiváltása, illetve a postai kézbesítés tehermentesítése érdekében alakítja át a papíralapú kapcsolattartással érintett személyek esetében az idézés és az értesítés szabályait, oly módon, hogy a hatályos szabályok szerint is használható hangkapcsolatot biztosító elektronikus út mellé bevezeti az elektronikus levelezési címre (e-mail cím) vagy más elektronikus elérhetőségre (pl. Facebook, Viber, Skype stb.) történő idézést és értesítést.

A büntetőeljárás során eljáró bíróság, ügyészség és nyomozó hatóság az idézettek és értesítettek elektronikus levelezési címét vagy más elektronikus elérhetőségét az érintettek közlése, illetve hivatalos eljárása során tudomására jutott adatokból ismerheti meg. A büntetőeljárás során eljáró szervek az érintett elektronikus elérhetőségének felkutatására külön nyomozási cselekményt nem kötelesek végezni, ezzel együtt már az első hivatalos kapcsolat alkalmával célszerű felhívni a figyelmet az elektronikus levelezési cím vagy más elektronikus elérhetőség útján történő kapcsolattartás lehetőségére.

Az elektronikus levelezési címről vagy más elektronikus elérhetőségről történő idézés, értesítés esetén komoly hitelességi aggályok merülhetnek fel, ezért kulcsfontosságú, hogy az idézést, értesítést kibocsátó, valamint az idézett, értesített személy kölcsönösen ellenőrizni tudja annak hitelességét. Az idézést, értesítést kibocsátó szerv a maga részéről ennek úgy tud eleget tenni, ha magában az idézésben, értesítésben feltünteti azt az elektronikus vagy hangkapcsolatot biztosító elérhetőségét, amelyen a megidézett és értesített ellenőrizni tudja az eljáró szervet, valamint az idézés, értesítés hitelességét. Ahhoz, hogy az elektronikus levelezési címre vagy más elektronikus elérhetőségre megküldött idézés, értesítés joghatályosnak minősüljön, az idézésnek, értesítésnek olyan módon kell megtörténnie, hogy annak átvétele utólag igazolható legyen. A Javaslat az átvétel utólagos igazolhatóságának módjára szándékosan nem határoz meg merev formai követelményeket, a lényeg az, hogy az idézés, értesítés megtörténtével kapcsolatban ne merülhessen fel kétség. Az előzőek alapján az idézés, értesítés szabályszerűségéhez fűződő jogkövetkezmények akkor alkalmazhatók, ha a címzett részére történő kézbesítés – akár a címzett visszajelzése, akár az eljáró szerv által kezdeményezett kapcsolatfelvétel alapján – igazolható.

A telekommunikációs eszköz használata

A koronavírus járvány miatt bevezetett járványügyi intézkedések egyik leglátványosabb következménye, hogy a hivatalos szervek, a gazdasági és társadalmi élet szereplői, a köz- és felsőoktatás résztvevői és az emberek hétköznapi kommunikációja egyaránt radikálisan átalakult, nevezetesen mindenki, minden lehetséges módon használni kezdte a XXI. századi digitális világ kommunikációs csatornáit.

A telekommunikációs eszközök használata a büntetőeljárásban azt a célt szolgálja, hogy az a Be. alapján kötelezett vagy jogosult személyek jelenléte az eljárási cselekményen – személyes megjelenés nélkül – biztosítható legyen. A járványügyi intézkedések betartása a büntetőeljárások során is szükségessé tette a személyes kontaktussal járó eljárási cselekmények számának minimalizálását, adott esetben az ilyen eljárási cselekmények elhagyását, elhalasztását. A Javaslat az új típusú koronavírus járvány leküzdése érdekében olyan új rendelkezéseket vezet be, amelyek jelentősen megkönnyítik a telekommunikációs eszköz használatára, valamint az eljárási cselekményről készített felvétel rögzítésére vonatkozó szabályokat. A Javaslat alapján – a nyomozás során – elegendő kizárólag hangkapcsolatot biztosítani az eljárási cselekmény helyszíne és az elkülönített helyszínen jelen lévő személy között, illetve általános könnyítés, hogy az elkülönített helyszínen nem szükséges jelen lennie az eljárási cselekménnyel nem érintett harmadik (hivatalos) személynek, valamint a telekommunikációs eszköz használata esetén a felvétel bármely elektronikus formában rögzíthető. A telekommunikációs eszközök használatára vonatkozó formai szabályok lazítása természetesen nem veszélyeztetheti az eljárási cselekmények hitelességét, ezért a Javaslat azok alkalmazását az érintett személy személyazonosságának, valamint az eljárási cselekményen való részvétele önkéntességének, vallomása vagy nyilatkozata befolyásmentességének ellenőrzéséhez köti, oly módon, hogy a személyazonossággal vagy a felsorolt körülményekkel kapcsolatos észszerű kétely esetén az eljárási cselekményt meg kell szakítani.

A Javaslat szerint a telekommunikációs eszköz használata a terhelt hozzájárulása nélkül is elrendelhető. Ha a terhelt indítványozza az eljáró bíróság, ügyészség, vagy nyomozó hatóság megvizsgálja annak lehetőségét, hogy a járványügyi intézkedésekre figyelemmel az eljárási cselekmény a személyes jelenlétével megtartható-e. Ha

a válasz nemleges és az eljárási cselekmény nem halasztható el, az eljárási cselekményt telekommunikációs eszköz használatával kell teljesíteni.

Kézbesítés

A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság az elektronikus kapcsolattartásra nem köteles büntetőeljárásban részt vevő személlyel főszabály szerint – ha az érintett önkéntes alapon nem választotta az elektronikus kapcsolattartást – papíralapon tart kapcsolatot. A korábban bemutatott okokra figyelemmel a Javaslat lehetőséget biztosít arra, hogy a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság elsősorban a címzett elektronikus levelezési címére (e-mail cím) vagy más elektronikus elérhetőségre (Facebook, Viber stb.) kézbesítse az ügyiratot. Az előző szabály alól – garanciális okból – kivételt képeznek az ügydöntő határozatok, amelyek továbbra is kizárólag a Be. 130. §-ban meghatározott módokon kézbesíthetők.

Ha a postai úton történő kézbesítésnek az egyes büntetőeljárási cselekményekre és a büntetőeljárásban részt vevő személyekre vonatkozó szabályokról szóló 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet 30. § (3)–(5) bekezdésében meghatározott részletszabályai a járványügyi intézkedésekre figyelemmel nem alkalmazhatók, az A/3, A/4 és A/5 jelzésű értesítővel kézbesítendő ügyiratok egyszerű postai küldeményként kézbesíthetők. A postai úton történő kézbesítéssel egyidejűleg a kézbesítendő ügyiratot meg kell küldeni a címzett elektronikus levelezési címére vagy más elektronikus elérhetőségre is.

A kézbesítés szabályszerűségéhez fűződő jogkövetkezmények a megváltozott kézbesítési szabályokra tekintettel csak akkor alkalmazhatók, ha az ügyirat címzett részére történő kézbesítése – akár a címzett visszajelzése, akár az eljáró szerv által kezdeményezett kapcsolatfelvétel alapján – igazolható.

A Javaslat új rendelkezések bevezetésével egyszerűsíti a hirdetményi kézbesítést. A járványügyi intézkedések vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő ok miatt fizikailag megközelíthetetlen vagy nehezen megközelíthető önkormányzati hirdetőtáblák helyett elegendő a kézbesítést elrendelő bíróság, ügyészség vagy nyomozó hatóság elektronikus tájékoztatásra szolgáló honlapján elhelyezni a hirdetményt. Ha a hirdetményt az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt részére kell kézbesíteni, akkor azt a büntetőeljárásban eljáró szerv honlapja mellett az utolsó ismert magyarországi lakcíme vagy tényleges tartózkodási helye szerinti helyi önkormányzat saját vagy társulásai által közösen működtetett, vagy a felügyeletüket, szakmai irányításukat vagy működésükkel kapcsolatos koordinációt ellátó szervek által tájékoztatás céljára fenntartott honlapon is közzé kell tenni. A honlap működtetését a közérdekű adatok elektronikus közzétételére, az egységes közadatkereső rendszerre, valamint a központi jegyzék adattartalmára, az adatintegrációra vonatkozó részletes szabályokról szóló 305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet írja elő.

A hirdetményi úton kézbesített ügyiratot az új szabályok szerint a kézbesítést elrendelő bíróság, ügyészség nyomozó hatóság honlapján történő közzétételétől számított tizenötödik napon kell kézbesítettnek tekinteni.

Kivételek az elektronikus kapcsolattartás alól

A Be. 152. §-a alapján az elektronikus ügyintézészt biztosító szervek, így a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a büntetőeljárás során elektronikus úton tartják a kapcsolatot egymással. A jogalkalmazói visszajelzések alapján a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság közötti elektronikus kapcsolattartás technikai nehézségekkel jár azokban az esetekben, amikor rövid (néhány órás vagy napos) határidő áll rendelkezésre az ügyiratok továbbítására. E technikai nehézséget általában nem üzemszünet vagy az elektronikus ügyintézés korlátozott működőképességét okozó esemény, vagyis üzemzavar okozza.

A büntetőeljárás során vannak olyan helyzetek, döntések, ahol elengedhetetlen, hogy a büntetőeljárást folytató szerv mihamarabb a döntését megalapozó tények, adatok birtokába kerüljön. Kiemelést érdemel a bíróság elé állítás, illetve a személyi szabadságot korlátozó bírói engedélyes kényszerintézkedés, ahol nagyon rövid idő áll rendelkezésre ahhoz, hogy az ügyiratot a bíró áttekintse, abból felkészüljön. Annak érdekében, hogy informatikai probléma ne veszélyeztesse az eljárási cselekmény eredményes lefolytatását, a Javaslat lehetővé teszi, hogy ilyen vagy ehhez hasonló esetben a felek egyéb elektronikus úton történő kapcsolattartásban állapodjanak meg. Lényeges rendelkezés, hogy a kötelező elektronikus kapcsolattartásról eltérő csatorna választására, illetve kijelölésére, kizárólag az érintett szervek együttműködésével és nem egyoldalúan kerülhet sor.

Ha a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság elrendeli az ügyirat egyéb elektronikus úton (esetleg adathordozón) történő továbbítását, úgy a papíralapú kézbesítésnek minősülő egyéb kapcsolattartási forma lesz joghatályos, vagyis ilyen esetben nem kell intézkedni az ügyirat elektronikus megküldéséről. A Javaslat

célja tehát nem az elektronikus és a papíralapú kézbesítés megkettőzése, hiszen a párhuzamos papíralapú és elektronikus kézbesítés egyéb kérdések mellett a jognyilatkozatok érvényességével vagy a határidők számításával kapcsolatos problémákat is felvetne.

Az elektronikus kapcsolattartásra nem köteles büntetőeljárásban részt vevő személlyel folytatott „elektronikus levelezés” természetesen ugyanúgy nem tartozik az E-ügyintézési törvény szerinti elektronikus kapcsolattartás fogalma alá, mint a korábbi esetek. A Javaslat, ezért a kapcsolattartásnak ezt az újszerű elektronikus formáját is papíralapú kapcsolattartásként definiálja.

A szakértő

A szakértő a bizonyítási eljárás egyik központi szereplője, az általa készített szakvélemény bizonyítási eszköz. A Be. 189. § (6) bekezdése alapján a szakvélemény előterjesztésének határideje – a magánszakértői vélemény kivételével – a két hónapot nem haladhatja meg, amely a szakértő kérelmére egy alkalommal legfeljebb egy hónappal hosszabbítható meg.

A Javaslat szerinti eltérő rendelkezés a szakvélemény előterjesztésére nyitva álló törvényi határidő tartamát nem változtatja meg, csupán arra ad lehetőséget, hogy a kirendelő bíróság, ügyészség vagy nyomozó hatóság – járványügyi intézkedésre vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más okra figyelemmel – a két hónapot meg nem haladó tartamú határidőt legfeljebb három hónappal meghosszabbítsa.

A pártfogó felügyelői vélemény

A Javaslat az új típusú koronavírus járvány miatt bevezetett járványügyi intézkedésekre és az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más okra figyelemmel a pártfogó felügyelő eljárásában is lehetővé teszi, hogy a pártfogó felügyelő az általa alkalmasnak ítélt egyéb elektronikus úton tartsa a kapcsolatot az együttműködésre köteles személyekkel, ha a személyes kapcsolattartás akadályba ütközik.

A pártfogó felügyelő által választott elektronikus kapcsolattartás során is figyelemmel kell lenni az eljárás hitelességét veszélyeztető körülményekre, ezért a pártfogó felügyelőnek fokozott elővigyázatossággal kell eljárnia a személyazonosság megállapításakor, illetve az érintett személy együttműködésének megítélésakor. Ha a pártfogó felügyelőnek észszerű kételye támad az érintett személy személyazonosságával, közreműködésének önkéntességével vagy befolyásmentességével kapcsolatban, akkor a kapcsolattartás ebben a formában nem folytatható.

A nyomozás tartama

A Be. 351. § (3) bekezdése alapján a nyomozás határideje a gyanúsított kihallgatásától számított két év. A Be. 351. § (4) bekezdés alapján a két éves nyomozási határidőt az ügyészség egy alkalommal legfeljebb hat hónappal meghosszabbíthatja.

Ha a nyomozás az új típusú koronavírus járvány miatt bevezetett járványügyi intézkedésekre vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más okra (pl. a globális járvány miatt a nemzetközi bűnügyi együttműködések elnehezülnek, más országok határai átjárhatatlanná válnak, külföldi ki-és beutazási korlátozásokat vezetnek be, az eljárási cselekménnyel érintett személy mozgását korlátozzák, vagy megbetegedik) figyelemmel nem fejezhető be, az ügyészség a Be. 351. § (4) bekezdés szerinti meghosszabbított nyomozási határidőt, további legfeljebb hat hónappal meghosszabbíthatja.

A fiatalkorú elleni büntetőeljárásban a Be. 687. § (1) és (2) bekezdése az eljárás alapját képező bűncselekmények tárgyi súlya szerint differenciáltan határozza meg a fiatalkorúval szembeni nyomozás maximális tartamát. Az öt évnél nem súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények nyomozási határideje legfeljebb egy, a magasabb büntetési tételű bűncselekmények miatt folytatott nyomozások határideje legfeljebb két év, azzal, hogy egyik esetben sincs lehetőség a nyomozás határidejének Be. 351. § (4) bekezdés szerinti meghosszabbítására.

A Javaslat a Be. 687. § szerinti nyomozási határidők legfeljebb összesen hat hónappal történő meghosszabbítását engedi meg, oly módon, hogy egy alkalommal legfeljebb három hónapos határidő hosszabbításra nyílik lehetőség. A nyomozási határidők második, szintén legfeljebb három hónappal történő meghosszabbítására ebben az esetben is csak különösen indokolt esetben, akkor nyílik lehetőség, ha az új típusú koronavírus járvány miatt bevezetett speciális határidő hosszabbítási okok miatt a nyomozás befejezése elháríthatatlan akadályba ütközött.

Az ügyészség speciális nyomozási határidő hosszabbítási okokra alapított határozatai ellen – az általános törvényi szabályokhoz hasonlóan – nincs helye jogorvoslatnak.

Az eljárás felfüggesztése

A Javaslat egy új eljárást felfüggesztő okot vezet be arra az esetre, ha a járványügyi intézkedésre vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más okra figyelemmel az eljárás folytatása elháríthatatlan akadályba ütközik. Elháríthatatlan az akadály, ha kizárja, hogy az érintett személy személyesen vegyen részt az eljárási cselekményen, és az eljárási cselekmény elvégzésére más módon (pl. telekommunikációs eszköz használata, írásbeli tanúvallomás engedélyezése) nincs lehetőség. Az eljárás ezen okra alapított felfüggesztése meghatározott időre, legfeljebb hat hónapig tarthat. Ha a felfüggesztés oka hamarabb megszűnik, az eljárást – az általános szabályok szerint – folytatni kell.

A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság új eljárást felfüggesztő okra alapított határozata ellen nincs helye jogorvoslatnak.

Az újonnan bevezetett eljárást felfüggesztő ok a Javaslat szándéka szerint nem akar konkurálni a Be. 394. § (1) bekezdés b) pontjában, valamint a Be. 487. §-ában szereplő eljárást felfüggesztő okokkal. Ha az elkövető (vádolt) tartós, súlyos betegsége miatt az eljárásban nem vehet részt, vagy nem képes az eljárási jogait gyakorolni és kötelezettségeit teljesíteni, akkor ez utóbbi – meghatározott határidőhöz nem kötött – eljárás felfüggesztési okot lehet felhívni.

Az eljárás felfüggesztésével a Be. 279. § (2) bekezdés c) pontja alapján a törvény erejénél fogva megszűnnek a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedések. A Javaslat erre tekintettel megtiltja az eljárás új okra alapított felfüggesztését, ha a terhelttel szemben személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés alkalmazása van folyamatban. A Javaslat rendelkezése valamennyi személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedésre irányadó, vagyis a Be. 272. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel kizárt ezen felfüggesztési ok alkalmazása az őrizet, a távollét, a bűnügyi felügyelet, a letartóztatás és az előzetes kényszergyógykezelés hatálya alatt álló terhelt esetében. Nem kizárt ugyanakkor a felfüggesztés, ha a terhelt más ügyben érintett szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedéssel, vagy szabadságvesztés büntetését tölti.

A bírósági eljárás Be. 488. § (2) bekezdése alapján történő felfüggesztése a célját és következményeit tekintve megegyezik a büntethetőséget megszüntető okra figyelemmel elrendelt feltételes ügyészi felfüggesztéssel [Be. 417. §], ezért indokolt az ott meghatározottakkal összhangban lehetővé tenni, hogy a járvánnyal összefüggő méltányolható esetekben az elvárt magatartás tanúsítására hosszabb határidőn belül legyen lehetőség.

A közvetítői eljárás

A közvetítői eljárás nem képzelhető el a sértett és a gyanúsított hozzájárulása nélkül, amely nemcsak a közvetítői eljárás megkezdésének az alapja [Be. 412. § (2) bekezdés a) pontja], hanem a mediáció során mindvégig szükséges feltétel. A hozzájárulás visszavonása vagy az erre utaló magatartás esetén az elterelést be kell fejezni [Bktv. 15. § (1) bekezdés f) pontja]. Az önkéntes, visszavonható részvétel biztosítja, hogy az új típusú koronavírus járvánnyal összefüggő okra figyelemmel a közvetítői eljárás meghosszabbíthatása megfeleljen a felek akaratának, és az eljárás erre tekintettel ne váljon diszfunkcionálissá. Mindkét fél megegyezési szándéka alapján a közvetítői eljárás célját és értelmét akkor sem veszíti el, ha valamelyik fél rajta kívül álló okból ideiglenesen nem vehet részt az eljárásban, ezért a közvetítői eljárás tovább tart. Erre tekintettel a Javaslat lehetővé teszi a büntetőeljárás közvetítői eljárás céljából való felfüggesztésének meghosszabbítását. Szemben a rendes körülményekkel, a hosszabb mulasztást nem indokolt minden esetben a közvetítői eljárás eredménytelenségéért értékelni.

Feltételes ügyészi felfüggesztéshez számos esetben társulhat magatartási szabály [Be. 418. §], meghatározott esetekben pedig bizonyos aktív magatartás tanúsítása az intézmény központi eleme [Be. 417. §]. A koronavírus járvánnyal összefüggő intézkedés, illetve bármely más, a járvánnyal összefüggő ok ellehetlenítheti az elvárt magatartás teljesítését. A Be. szabályozása azonban a büntethetőség megszűnését objektív alapon, az előírt magatartási szabály teljesítésétől teszi függővé [Be. 420. § (1) bekezdés], és nincs tekintettel arra, ha magatartási szabály vagy kötelezettség elmulasztására a gyanúsított önhibáján kívül került sor. Ilyen esetben a felfüggesztés tartamának lejártával az eljárás határozat hozatala nélkül folytatódik [Be. 396. § (4) bekezdés]. A feltételes ügyészi felfüggesztés meghosszabbításának lehetősége ennek megfelelően szükséges ahhoz, hogy a járvánnyal összefüggő, önhibán kívüli mulasztást követően a gyanúsított megfelelő lehetőséget kapjon az elvárt magatartás

tanúsítására, kötelezettsége teljesítésére. Értelemszerűen céltalan lenne a feltételes ügyészi felfüggesztést meghosszabbítani akkor, ha ahhoz nem társul a terhelt részéről elvárt magatartási magatartás kifejtése, hanem az ő kötelezettsége mindössze az újabb bűncselekmény elkövetésétől való tartózkodás [Be. 420. § (2) bekezdés a) pontja].

A tárgyalás nyilvánossága

A bíróság a Be. 436. § (2) bekezdés alapján a nyilvános tárgyalás szabályszerű lefolytatása, méltóságának és biztonságának megőrzése érdekében, illetve helyszűke esetén meghatározhatja a hallgatóság létszámát. A Javaslat alapján a bíróság hivatalból vagy indítványra akkor is korlátozhatja – a Be. terminológiáját átvéve: meghatározhatja – a hallgatóság létszámát, ha az elrendelt járványügyi intézkedés megtartása érdekében vagy egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más okra figyelemmel szükséges. A bíróságnak a nyilvános tárgyaláson megjelent személyek száma alapján elsősorban azt kell megvizsgálnia, hogy hány fő együttes jelenléte mellett tarthatók be a járványügyi intézkedések, különös tekintettel a kötelező minimális távolságtartásra vonatkozó rendelkezésekre, és ez alapján kell döntenie, arról, hogy az idézettek és értesítettek személyes jelenléte mellett milyen létszámú hallgatóság vehet részt a tárgyaláson.

A Javaslat alapján, ha a járvánnyal összefüggő okra tekintettel hozott rendelkezésre figyelemmel a bíróság épülete a nyilvánosság számára nem látogatható, az eljáró bíróságnak hivatalból zárt tárgyalást [Be. 436. § (4) bekezdés] kell elrendelnie. A járvánnyal összefüggő okra tekintettel hozott látogatási tilalomról szóló rendelkezés alapulhat az Eütv.-en (pl. járványügyi intézkedésen) vagy más jogszabályon, egyéb hatósági rendelkezésen, valamint a bírósági szervezetben igazgatási jogkörben meghozott intézkedésen. Ha a bírósági épület nem látogatható, akkor a bírósági tárgyaláson hozott határozat kihirdetése idejére sem oldható fel a tilalom, ezért a Javaslat – a Be. 437. § (1) bekezdésében foglaltak alóli kivételként – kötelező jelleggel előírja, hogy a bíróság a tárgyaláson hozott határozatot a nyilvánosság kizárásával hirdeti ki. A zárt tárgyalás tárgyában hozott határozat ellen ugyanakkor nincs helye fellebbezésnek, azt – az ügydöntő határozattal szemben fellebbezésre jogosultak – az ügydöntő határozattal szemben bejelentett fellebbezésben sérelmezhetik.

A Javaslat szerinti új szabályok alkalmazása szempontjából mindig az adott tárgyalási határnap idején fennálló és a tárgyalásnak helyet adó bírósági épületre vonatkozó rendelkezés az irányadó.

A Javaslat a tárgyalás nyilvánosságához való jog rendeltetésszerű érvényesülése érdekében – garanciális okból – az előzőekben tárgyalt esetre speciális szabályokat vezet be, amely alapján a tárgyalásról elsősorban a bíróság készíthet a saját eszközeivel kép- és hangfelvételt, amit a tárgyalást követő nyolc napon belül az indítványt előterjesztő terhelt és védő részére meg kell küldeni, vagy más módon hozzáférhetővé kell tenni. A terhelt vagy a védő a nála lévő elektronikus eszközzel (pl. kamera, mobiltelefon, diktafon stb.) akkor készíthet kép- és hangfelvételt, vagy hangfelvételt, ha a bíróság erre valamilyen okból nem képes és annak egyéb törvényes akadálya nincs. A személyes adatok védelme ez utóbbi esetben is kiemelt jelentőséggel bír, ezért a bíróságnak a felvétel rögzítésének engedélyezéskor figyelmeztetnie kell a terheltet (védőt) a személyes adatok kezelésével összefüggő kötelezettségeire. A tárgyalásról készült felvétel rögzítése természetesen nem járhat a tárgyalás rendjének, szabályszerű menetének zavarásával vagy a tárgyalás méltóságának sérelmével.

A Btk. 280. § (3) bekezdése alapján igazságszolgáltatással összefüggő titoksértés vétsége miatt büntetendő, aki a bírósági tanácsülésen elhangzott, illetve a tanácsülés jegyzőkönyvében vagy mellékleteiben foglalt, nyilvánosságra nem hozható tényt vagy adatot felfedi. Ha azonban a Javaslatban meghatározott, járvánnyal összefüggő okból kell zárt tárgyalást elrendelni, akkor nem áll fenn olyan, a zárt tárgyalás más oka esetén megállapítható titokvédelmi szempont, amelynek érdekében a titoksértést büntetni kellene. A Javaslatban meghatározott speciális ok esetén a rögzítés engedélyezése éppen, hogy a nyilvánosság kontrollját hivatott pótolni a járvánnyal összeegyeztethető korlátozott eszközök által. Ennek mondana ellent, ha a büntetőjogi szankcióval fenyegetett titoktartási kötelezettség kiterjedne a kizárólag ilyen okból elrendelt zárt tárgyalásokra is. Mindezek alapján a Javaslat a Btk. 15. § f) pontjának megfelelő büntetethőséget kizáró egyéb törvényi okot jelöl meg.

Intézkedések a vádirat alapján

A Be. 484. § (1) bekezdése alapján a bíróság főszabály szerint az ügyiratoknak a bíróságra érkezését követő egy hónapon belül köteles megvizsgálni, hogy szükséges, illetve lehetséges-e a bírósági eljárás megindulásához köthető adminisztratív jellegű intézkedések megtétele. A járványügyi intézkedések betartása, az egészségügyi védekezéssel kapcsolatos feladatok jelentős adminisztrációs tehernövekedéssel jár a bíróságok számára. A Javaslat az általánosan

elnehezült körülményekre figyelemmel három hónapra hosszabbítja meg a tárgyalás (előkészítő ülés) adminisztratív előkészítésére biztosított törvényi határidőt.

A tárgyalás (előkészítő ülés) előkészítésére biztosított ügyintézési határidő hosszabbítása nem érinti a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedésekről való határozathozatalt, hiszen a vádemelés előtt elrendelt személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedések kizárólag az elsőfokú bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozataig tarthatnak, ezért az erről szóló döntést minden esetben haladéktalanul – a kényszerintézkedés törvényes határidején belül – kell meghozni.

A bírósági eljárás megindulásához köthető adminisztratív intézkedések sorát a vádirat közlése zárja le, amit a bíróságnak – a tárgyalás előkészítésére szolgáló meghosszabbított határidőhöz igazodva – legkésőbb az ügy iratainak bíróságra érkezésétől számított három hónap leteltekor kell teljesítenie.

A tárgyalás menete

A korábban ismertetett szabályozási elveknek megfelelően a Javaslat a bírósági eljárásban is olyan részletszabályokat vezet be, melyek a lehetőségekhez képest minimalizálják a személyes kontaktussal járó eljárási cselekmények számát, illetve minimalizálják az eljárási cselekményeken jelen lévő személyek számát. A Javaslat ennek megfelelően teremti meg a részleges írásbeli pervitel lehetőségét, oly módon, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás befejezté nyilvánítását követően egyrészt ilyen tartalmú felhívást intézhet a jogosultak felé, másrészt engedélyezheti számukra, hogy a határozathozatal előtti perbeszédet, felszólalásokat, viszonzválaszokat, valamint a terhelt utolsó szó jogán előterjeszhető nyilatkozatát írásban nyújtsák be a bírósághoz. A bíróság az írásban benyújtott perbeszédet és felszólalásokat kézbesíti a jogosultaknak, akik arra írásban viszonzválasszal élhetnek. A bírósági eljárás elhúzódásának elkerülése érdekében az ismételt viszonzválasz kizárólag szóban terjeszhető elő a tárgyaláson.

Az ügyszózat határozat kihirdetésnek megfelelő előkészítése érdekében a bíróság a tárgyalás határnapját – különösen járványügyi intézkedésre vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más okra figyelemmel – legfeljebb egy hónapra elnapolhatja. Az ügyszózat határozat kihirdetésének határnapjáról az ügyészséget, a vádlottat és a védőt elég értesíteni. Az ügyszózat határozat a vádlott és a védő távollétében is kihirdethető, nevezettek részéről a határnap elmulasztása miatt nincs helye igazolásnak. Az ügyész távollétében az ügyszózat határozat nem hirdethető ki, ugyanakkor az ügyész tárgyalási jelenléte szükség szerint telekommunikációs eszköz használatával is biztosítható.

A Javaslat egy következő újítása alapján a bíróság – a vádlott, a védő és az ügyész egyező akarata esetén – az ügyszózat határozatot, annak kihirdetése helyett, az írásba foglalt ügyszózat kézbesítése útján is közölheti. Ez a szabály akkor is alkalmazható, ha a tárgyalásnak a Be. 550. § (1) bekezdése szerinti elnapolására (beállítására) a Javaslat hatályba lépése előtt került sor. A bíróság ebben az esetben tanácsulésen hozza meg az ügyszózat határozatot. A határozat írásba foglalására az általános szabályok alapján – a Be. 452. § (1) bekezdés szerint – kerülhet sor, azzal, hogy az ügyszózat határozat indokolása minden esetben teljes körűen tartalmazza a Be. 561. § (3) bekezdésében foglaltakat. E rendelkezés önmagában nem zárja ki a korlátozott fellebbezés (Be. 583. § (3) bekezdés) alkalmazhatóságát, azonban arra tekintettel, hogy ilyen esetben az írásbefoglalás szükségszerűen megelőzi a fellebbezés bejelentését, így a bíróság ügyszózat határozata kizárólag teljes körű indokolással készíthető el.

A Be. szabályozási rendszerében az elsőfokú bíróság ügyszózat határozataival szemben bejelentett fellebbezések elbírálásának legfontosabb fóruma a nyilvános ülés, hiszen minden olyan esetben, amikor nincs helye a tanácsulés tartásának és bizonyítás felvételére sincs szükség, a jogorvoslat elintézésére nyilvános ülésen kerül sor. A Javaslat – a tisztességes eljáráshoz való jog érdemi sérelme nélkül, figyelemmel az Alkotmánybíróság e tárgykört érintő iránymutatásaira is – a másodfokú, és harmadfokú bíróság eljárásban éppen ezért a leggyakoribb személyes kontaktussal járó nyilvános ülések vonatkozásában vezet be speciális szabályokat, annak érdekében, hogy a jogorvoslatok tanácsulésen is elintézhetőek legyenek.

A másodfokú és harmadfokú bírósági eljárás

A másodfokú bíróság fellebbezés elbírálásáról minden olyan esetben dönthet nyilvános ülés helyett tanácsulésen, amikor az ügyiratok tartalma vagy a nyilvános ülés előkészítése során tett tanácselnöki intézkedés során beszerzett adatok alapján lehetséges. Elmaradhatatlan feltétele azonban minden ilyen esetben a tanácsulés megtartásának,

hogy a bíróság a Be. 598. §-ának (4) és (5) bekezdésében írtakról tájékoztassa az érintetteket és a nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését egyik jogosult se indítványozza. Nem kerülhet sor ugyanis a fellebbezés tanácsülésen történő elbírálására abban az esetben, ha az ügyben bizonyítás felvétele és ezért tárgyalás tartása szükséges; az elbíráláshoz szükséges adatok a fellebbezéssel érintettek írásbeli nyilatkozata alapján nem voltak beszerezhetők és ezért nyilvános ülés tartása szükséges; vagy a vádlott, a védő, az ügyész vagy más fellebbező nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését indítványozta. Nem akadály azonban a fellebbezés tanácsülésen történő elbírálásának a Be. 598. §-ának (2) bekezdésében írtak szerinti indítvány, ha a Javaslat alapján tett tanácselnöki intézkedést követően az arra jogosult úgy nyilatkozik, hogy azt nem tartja fenn.

Ha a fellebbezés tanácsülésen történő elbírálásának az előzőek szerint nincs akadály, akkor a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megalapozatlanságát – a Be. 599. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott feltételek mellett – az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, vagy ténybeli következtetés útján küszöbölheti ki.

A harmadfokú bírósági eljárásra a Javaslat másodfokú bírósági eljárásra vonatkozó rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.

Rendkívüli jogorvoslatok

A Kúria által folytatott felülvizsgálati eljárásában bevezetett speciális szabályok célja – a másodfokú és harmadfokú bírósági eljáráshoz hasonlóan – hogy a felülvizsgálati indítványok nyilvános ülés helyett lehetőleg tanácsülésen is elintézhetőek legyenek. A Javaslat szerint a Kúria felülvizsgálati indítványról minden olyan esetben dönthet tanácsülésen, ha a Be. 660. § (2) bekezdés a) pontja alapján nyilvános ülésen kellene határoznia, azonban a nyilvános ülés előkészítése során tett tanácselnöki intézkedés során szerzett nyilatkozatok alapján az ügy tanácsülésen való elbírálásának nincs akadály.

A Javaslat eltérő rendelkezése alapján a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat – főszabályként – tanácsülésen elbírálható, nyilvános ülés tartására csak akkor kerül sor, ha azt a tanács elnöke szükségesnek tartja.

Ha a Kúria tanácsa a jogorvoslatot nyilvános ülés helyett tanácsülésen bírálja el, biztosítani kell, hogy az érintettek indítványa, észrevétele megismerhető legyen, azzal összefüggésben az érintettek észrevételét terjeszthessenek elő.

A büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárás

A Javaslat egyik legnagyobb hatást kiváltani képes rendelkezése a büntetővégzés meghozatalának a Be. 740. § (1) és (3) bekezdésében meghatározott feltételeinek módosítása. A Javaslat eltérő rendelkezése alapján a bíróság a nyolcévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűncselekmény esetén hozhat büntetővégzést, függetlenül attól, hogy a terhelt beismerte-e a vád tárgyát képező bűncselekményt. A Btk. Különös részében meghatározott szankciórendszerre figyelemmel a büntetővégzés elméletileg így a két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények esetében is alkalmazható.

A Javaslat a fiatalkorúval szemben folytatott büntetőeljárásban az általános eljárási szabályokon is túlmegy, amikor bármely bűncselekmény miatt lehetővé teszi a büntetővégzés meghozatalát. A fiatalkorúra vonatkozó eltérő szabályozás alapját elsősorban az adja, hogy vele szemben bármely bűncselekmény elkövetése miatt alkalmazható próbára bocsátás intézkedés, valamint a szabadságvesztés törvény szerint kiszabható legrövidebb tartama – az enyhítő szakasz alkalmazása nélkül is – bármely bűncselekmény miatt egy hónap. Ezért a próbára bocsátás intézkedés, vagy a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére jóval szélesebb körben kerülhet sor.

Fontos, azonban hangsúlyozni, hogy a büntetővégzés meghozatalának a Be. 740. § (1) bekezdés a)–c) pontjaiban meghatározott feltételei, valamint a büntetővégzésben alkalmazható joghátrányok Be. 740. § (2) bekezdésében szereplő köre nem változott. A Javaslat szerinti eltérő rendelkezések alapján lefolytatott büntetőeljárásokban ugyanúgy a büntetési célokra figyelemmel kell eljárni, melynek során szem előtt kell tartani, hogy továbbra is csak olyan joghátrány indítványozható, illetve alkalmazható, ami nem eredményezi közvetlenül a terhelt szabadságának elvonását.

A Javaslat a veszélyhelyzet kihirdetése előtt, illetve a veszélyhelyzet ideje alatt bíróságra érkezett és folyamatban lévő ügyek gyors és hatékony elintézése érdekében akkor is lehetőséget ad a büntetővégzés meghozatalára, ha előkészítő ülés megtartására még nem került sor és az ügy több mint három hónappal korábban érkezett

a bíróságra. Eltérő rendelkezés hiányában ez a szabály a fiatalkorú ügyében is irányadó. A törvény hatálybalépését követően a bíróságra érkezett ügyekben büntetővégzés három hónapon belül hozható.

Eljárás bíróság elé állítás esetén

A járványhelyzet miatt általánosan elnehezült ügyintézésre tekintettel a Javaslat a bíróság elé állítás feltételeit akként módosítja, hogy a terhelt a tetten érése esetén a bűncselekmény elkövetésétől számított, míg a beismerése esetén a gyanúsított kihallgatásától számított három hónapon belül állítható bíróság elé. Fontos itt is hangsúlyozni, hogy a bíróság elé állítás 723. §-ban és 724. §-ban meghatározott egyéb feltételei nem változtak. A bíróság elé állítás feltételét jelentő eljárási határidők változása ugyanakkor a Be. 728. § (4) bekezdését érintő szabályozásban is értelemszerűen megjelenik.

A Be. XCVIII. Fejezete szerinti bíróság elé állítás során nem vehetők figyelembe a Javaslat bíróság elé állítás feltételeit módosító rendelkezései, ha a Be. 723. §-ában és 724. §-ában meghatározott határidők a veszélyhelyzet kihirdetését megelőzően jártak le.

Az elsőfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezést a másodfokú bíróság az ügy érkezését követő három hónapon belül bírálja el.

Eljárás a külföldön tartózkodó terhelt távollétében

Az új típusú koronavírus járvány globális kiterjedése miatt esetenként lehetetlenné vált, vagy jelentősen elnehezült az országok közötti személyforgalom, amely a Be. CII. Fejezete szerinti eljárásban azzal a következménnyel jár, hogy a külföldön ismert helyen tartózkodó terhelt önhibáján kívül nem, vagy csak nagy nehézségek árán képes személyesen megjelenni a Magyarországon folytatott eljárási cselekményeken. A Javaslat a bírósági tárgyalás megtartását arra az esetre zárja ki, ha a terhelt azért nem tud megjelenni a tárgyaláson, mert a járványügyi intézkedés vagy egészségügyi válsághelyzettel összefüggő egyéb rendelkezés miatt nem lépheti át a lezárt országhatárokat.

Eljárás határárral kapcsolatos bűncselekmény esetén

A Javaslat alapján a Be. CVII. Fejezete szerinti határárral kapcsolatos bűncselekmények esetén a bíróság elé állításra a bűncselekmény elkövetésétől vagy a gyanúsítottként történő kihallgatásától számított egy hónapon belül, míg a büntetővégzés meghozatalára az ügyiratoknak a bírósághoz érkezését követő egy hónapon belül kerülhet sor.

Járványügyi intézkedésekkel kapcsolatos adatkezelés

A Javaslat előírja, hogy a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a járványügyi védekezés, a hatósági házi karantén, a kijelölt karantén, valamint a járványügyi megfigyelés, zárlat vagy elkülönítés fennállásának ellenőrzése céljából adatot igényelhet a rendőrségnek a járványügyi védekezés és a hatósági házi karantén szabályai megtartásának ellenőrzése céljából vezetett nyilvántartásából. A rendelkezés nem a Be. 261–265. §-ában meghatározott adatkérés eltérő szabálya, kizárólag az eljárási cselekmények előkészítésével, lebonyolításával kapcsolatos feladatok ellátására vonatkozó sajátos rendelkezés. Ennek megfelelően az ilyen célú adatkezelés akár büntetőeljárásban részt nem vevő személyekre is irányulhat (például hallgatóság, kapcsolattartó, kísérő vonatkozásában). Amennyiben a nyilvántartásból történő adatkérésre, adatkezelésre a bűnösség megállapítása során vagy bizonyítási eszközként van szükség, úgy arra a Be. adatkérésére vonatkozó szabályai alapján kerülhet sor.

Átmeneti rendelkezések

A Javaslat a szigorúbb szabályok visszaható hatályú alkalmazásának elkerülése érdekében írja elő a már megkezdett határidők tekintetében a korábbi jogszabályban szereplő hosszabb határidők alkalmazhatóságát. Ezen átmeneti rendelkezés – a Be. 870. § (2) bekezdésében meghatározott átmeneti rendelkezéshez igazodóan – kizárólag a folyamatban lévő határidőkre vonatkozik, vagyis a törvény hatálybalépését követően induló határidők tekintetében a korábbi rendelkezések már nem alkalmazhatók.

A Javaslat a korábbi jogszabályban a rövid, napokban megállapított határidőket változtatás nélkül átvette, ugyanakkor a hosszabb, hónapokban megállapított határidők esetében több alkalommal szűkebben határozta meg a rendelkezésre álló időtartamot. Ilyen szorosabb határidő a Javaslatban, hogy a szakvélemény előterjesztésére nyitva álló időtartam már legfeljebb három hónappal hosszabbítható meg; az ügyészség a nyomozás Be. alapján meghosszabbított határidejét a Javaslat alapján csak további egy alkalommal hosszabbíthatja meg; az eljárás

járványhelyzettel összefüggő okból történő felfüggesztése a Javaslat alapján csak hat hónapig tarthat, és nem hosszabbítható meg, a közvetítői eljárás céljából történő felfüggesztés, valamint a feltételes ügyési felfüggesztés esetében nem a teljes veszélyhelyzet ideje esik ki a határidő számításból, hanem a felfüggesztés csak három hónappal hosszabbítható meg; a zár alá vétel elrendelése vagy az ahhoz kapcsolódó felülbírálati indítvány elbírálása tárgyában a Javaslat alapján vissza kell térni a Be.-ben meghatározott határidőhöz; a bíróság a vádirat kézbesítésétől számított hat hónap helyett három hónap alatt tart előkészítő ülést, amelynek berekesztésétől számított egy hónapon belül tűzi ki a tárgyalást határnapját; a megkeresett bíróság ismét a Be. szerinti határidőben, egy hónapon belül teljesíti a megkeresést. A tárgyalás folytonossága kérdésében a Javaslat szintén visszatér a Be.-ben szereplő határidőhöz, továbbá ismételten alkalmazni kell az általános ügyintézési határidőre és az eljárás elhúzóásával kapcsolatos kifogásra vonatkozó szabályokat is.

A bíróság tanácsának összetétele a büntetőeljárás szabályok szempontjából kiemelt jelentőségű, egyrészt a tárgyalás folytonossága kérdésében, másrészt a törvényes összetétel biztosítása érdekében. A Javaslat a korábbi jogszabállyal szemben elsőfokon sem tér el a Be. szabályaitól. A korábbi jogszabály alapján azonban elsőfokon egyesbíró járt el, amely eljárás a Javaslat hatályba lépésével is törvényes marad. Ennek alapja a Javaslat 187. §-ra figyelemmel a Be. 870. § (1) bekezdése, a kérdésben átmeneti rendelkezés nem szükséges. A tárgyalás folytonossága kérdésében azonban a Javaslat átmeneti rendelkezésként rögzíti, hogy a tanács összetételének változására tekintettel szükséges a tárgyalás megismétlése, de csak abban a részében, amelyet a bírósági tanács helyett az egyesbíró folytatott le. Kivétel ez alól, ha az egyesbíró eljárását követő, a Javaslat hatálybalépése után eljáró bírósági tanács összetétele nem ugyanaz, mint amely az egyesbíró eljárását megelőzően tanácsként eljár, mert ebben az esetben – az általános szabályok szerint – az egész tárgyalást meg kell ismételni.

A korábbi jogszabály alapján az eljárás felfüggesztésének a Be. 395. § (1) és (3) bekezdésében meghatározott tartamába a veszélyhelyzet ideje nem számít bele, amely rendelkezést a Javaslat a továbbiakban nem tart fenn arra tekintettel, hogy az elmúlt időszakban megtörtént a felkészülés azokra a megoldásokra, amelyekkel a büntetőeljárás folyamatossága az ügyek többségében biztosítható. Ahhoz azonban, hogy a korábbi jogszabály megengedőbb megoldásával szemben a Javaslat visszamenőleg ne nehezítse el a jogalkalmazók feladatát, szükséges átmeneti rendelkezés rögzítése.

A korábbi jogszabály alapján a vádirat kézbesítésétől számított hat hónapon belül kellett előkészítő ülést tartani. A Javaslat ezt a határidőt nem tartja fenn, így a hatályba lépésétől kezdve a Be. 499. § (2) bekezdésben meghatározott rövidebb határidő válik irányadóvá. Annak érdekében, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt feltorlódott ügyhátralék eljárási szabálysértés nélkül elintézhető legyen, a Javaslat fenntartja a korábbi jogszabály hosszabb határidejét azokra az ügyekre, amelyekben előkészítő ülés tartására a Javaslat hatálybalépésének idején nem került sor.

A korábbi jogszabály a tárgyalás folytonosságának megszakadása miatt a Be.-től eltérően a két tárgyalási határnap között eltelt egy éves időtartam esetére írta elő a tárgyalás megismétlését. A Javaslat ebben a tekintetben is visszatérést tesz kötelezővé a Be.-ben meghatározott szorosabb határidőhöz. Az átmeneti szabály egyértelművé teszi, hogy a korábbi jogszabály hosszabb határideje irányadó a Javaslat hatálybalépésének időpontjában folyamatban lévő ügyekben. A hosszabb határidő alkalmazhatósága csak akkor kizárt, ha a határidő már a lejáratkor is formálisan ismétlési kötelezettséggel járt volna, a korábbi – veszélyhelyzeti – jogszabály rendelkezésének alkalmazhatóságát ugyanis indokolatlan lenne kiterjeszteni a veszélyhelyzetet megelőző időre.

220–224. §

A távortartásról két jogszabály rendelkezik, egyrészt a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távortartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény (a továbbiakban: 2009. évi LXXII. törvény) az ideiglenes megelőző távortartásról, illetve a megelőző távortartásról, másrészt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárás távortartásról.

Járványidőszakban külön szabályozást igényel, ha két, látszólag egymásnak ellentmondó bírósági, hatósági döntés találkozik egymással. Járványügyi intézkedés esetén az érintett személy nem hagyhatja el a számára kijelölt helyet, távortartás esetén viszont éppen hogy köteles azt elhagyni. Az emberi élet védelme szempontjából közvetlenebb veszélyt jelentő bántalmazás miatt távortartásnak elsőbbsége van a járványügyi intézkedéssel szemben. Ez főként akkor igaz, ha a járványügyi intézkedés csak a fertőzés gyanúja miatt áll fenn. A javaslat erre tekintettel kifejezetten rögzíti, hogy a Javaslatban meghatározott tartalmú járványügyi intézkedés – akár az EÜtv. alapján rendelték el, akár

az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő rendelkezésről van szó – nem lehet akadálya az ideiglenes megelőző távoltartás, a megelőző távoltartás, illetve büntetőeljárás távoltartás elrendelésének, illetve végrehajtásának. A javaslat célja, hogy megfelelő megoldást nyújtson annak érdekében, hogy mind a járványügyi intézkedés, mind a távoltartás végrehajtható legyen.

A javaslat ennek érdekében rendelkezik arról, ha távoltartás esetén akár a bántalmazó, akár a bántalmazott egyben járványügyi intézkedéssel is érintett. A szabályozás kiindulópontja, hogy a járványügyi intézkedések ellenőrzésében a rendőrség közreműködik. Amennyiben a rendőrség elrendeli az ideiglenes megelőző távoltartást és a bántalmazó járványügyi intézkedéssel is érintett, úgy a bántalmazónak nyilatkoznia kell az új tartózkodási helyéről, amit a rendőrség rögzít. Ha a bántalmazó saját elhelyezéséről önerőből gondoskodni nem képes, a rendőrség a részére járványügyi intézkedés foganatosítására alkalmas, kizárólag bántalmazók részére fenntartott szálláshelyet ajánl fel, ha pedig ezt a bántalmazó nem fogadja el, a rendőrség gondoskodik a bántalmazó járványügyi intézkedés végrehajtására kijelölt helyen történő elhelyezéséről. A rendőrség az új tartózkodási helyet nyilvántartásba veszi a járványügyi intézkedések ellenőrzése céljából, továbbá tájékoztatja a járványügyi hatóságot és amennyiben a települési önkormányzatnak a járványügyi intézkedéssel kapcsolatban intézkedési kötelezettsége – például ellátási kötelezettsége – volt, úgy a települési önkormányzatot.

Megelőző távoltartás elrendelése esetén a polgári bíróság, a Be. szerinti távoltartás elrendelése esetén pedig a büntetőügyben eljáró bíróság ugyanígy jár el a bántalmazó, illetve terhelt új tartózkodási helyének megállapítása érdekében azzal, hogy ehhez a rendőrség közreműködését veheti igénybe. Ezt követően a rendőrség gondoskodik a járványügyi utánpótlásról, vagyis az új tartózkodási helyet nyilvántartásba veszi a járványügyi intézkedések ellenőrzése céljából, továbbá tájékoztatja a járványügyi hatóságot és amennyiben a települési önkormányzatnak a járványügyi intézkedéssel kapcsolatban intézkedési kötelezettsége volt, úgy a települési önkormányzatot.

A javaslat arra is tartalmaz szabályozást, ha nem a bántalmazó hagyja el az az életvitelszerű tartózkodási helyét, hanem a bántalmazott, és ő érintett járványügyi intézkedéssel. Ha a bántalmazott önkéntes akaratából kívánja elhagyni az életvitelszerű tartózkodási helyét, vagy ha a bántalmazó a tartózkodási hely elhagyására a 2009. évi LXXII. törvény 5. § (3) bekezdésében meghatározottak szerint nem kötelezhető, és a bántalmazott a járványügyi intézkedéssel érintett, megelőző távoltartás elrendelése esetén a bíróság erről tájékoztatja a rendőrséget. A rendőrség a saját elhelyezéséről önerőből gondoskodni képes bántalmazott esetén rögzíti az új tartózkodási helyére vonatkozó nyilatkozatát, saját elhelyezéséről önerőből gondoskodni nem képes bántalmazott esetén pedig a részére járványügyi intézkedés foganatosítására alkalmas, kizárólag bántalmazott fogadására alkalmas szálláshelyet ajánl fel. Ezt követően a rendőrség gondoskodik a járványügyi utánpótlásról.

A javaslat végül azt a helyzetet is kezeli, ha a már elrendelt ideiglenes megelőző távoltartás, megelőző távoltartás, Be. szerinti távoltartás vagy bűnügyi felügyelet ellenőrzése során merül fel a járványügyi intézkedéssel érintett személy tartózkodási helye megváltoztatásának igénye. Ebben az esetben szintén a rendőrség feladata intézkedni az új tartózkodási hely megállapításáról és a járványügyi utánpótlásról, amennyiben más személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés elrendelésének nincs helye.

225–234. §

A Btkv. rendelkezéseinek eltérő alkalmazása

A Btkv. szabályozási struktúrája arra épül, hogy megtalálhatók benne bizonyos büntetőeljárás intézmények, ugyanakkor a Be. nem alkalmazandó a Btkv. általános háttérjogszabályaként. Erre tekintettel a Javaslatban szereplő eltérő szabályok kizárólag a Btkv.-hez viszonyított különös rendelkezéseket írnak le, függetlenül attól, hogy egyes esetekben tartalmilag a büntetőeljárásra vonatkozó szabályozást ültetnek át.

Értelmező rendelkezés

A Javaslat a büntetőeljárás szabályozással egyező járványügyi intézkedés fogalmat vezet be. Ezen intézkedések alatt nemcsak az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény III. Fejezet 6. címében szereplő, felsorolt intézkedések, hanem a Kormány által elrendelt, a személyes megjelenést akadályozó intézkedés jön számításba. Mindemellett a közvetítői eljárást érintően a Javaslat a járványügyi intézkedésekkel azonos jogkövetkezményekkel ruhazza fel a válsághelyzettel összefüggő egyéb okokat is. Ennek eredményeként a közvetítői eljárásban a büntetőeljárás rendelkezéseknél rugalmasabb, a válsághelyzettel összefüggő atipikus problémákat szélesebb körben méltányoló szabályozás jön létre. Az eltérés alapja a közvetítői eljárás önkéntes jellege, így mindaddig, amíg a sértett és

a gyanúsított elfogadják, célszerű, hogy a megállapodásukhoz vezető út minél kevesebb olyan kötöttséget tartalmazzon, amit a járványhelyzet ellehetetlenítene.

A közvetítói megbeszélés kitűzése

A Javaslat közvetítói eljárást érintő szabályai alapvetően arra irányulnak, hogy a közvetítói eljárás a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek rugalmas igénybevételével lefolytatható legyen anélkül, hogy annak során az egészségre veszélyt jelentő személyes találkozásokra sor kerüljön. A sértett és a gyanúsított konfliktuskezelést illető személyes véleménye ugyanakkor továbbra is megkülönböztetett figyelmet élvez, hiszen kérésük esetén a személyes találkozás nem helyettesíthető telekommunikációs kapcsolattal [Javaslat 226. § (4) bekezdés].

Az első közvetítói megbeszélés kitűzése időpontjának a járványhelyzetre figyelemmel hosszabb tartamú határidőn belül való meghatározása indokolt arra is tekintettel, hogy ezzel együtt szükségessé vált vizsgálni a megbeszélés személyes megtarthatóságát vagy elhalasztásának kérdését.

A Btkv. 10/A. §-a általános szabályként lehetővé teszi a közvetítói eljárásban az elektronikus kapcsolattartást. Ennek megfelelően a közvetítő azzal az elektronikus kapcsolattartásra nem köteles büntetőeljárásban résztvevő személlyel vagy jogi képviselőnek nem minősülő képviselővel tart papíralapon kapcsolatot, aki nem választotta a Be. 149. § alapján az elektronikus kapcsolattartást. A Javaslat ezért összhangban a büntetőeljárásra a vonatkozó szabályokkal – a postai kézbesítés kiváltása érdekében – a hatályos szabályok szerint is használható hangkapcsolatot biztosító elektronikus út mellé bevezeti azokat a jogi értelemben elektronikus kapcsolattartásnak nem minősülő, de elektronikus úton megvalósuló csatornákat, amelyek megkönnyítik az értesítés célbaérését. Ilyen lehet az elektronikus levelezési cím, vagy más elektronikus elérhetőség (Facebook, Viber stb.).

Fontos azonban a lehetőség megteremtése mellett, hogy az újfajta eszközök a szükséges esetben megfelelően igazolhatóvá tegyék az értesítés megtörténtét. Mindaddig, amíg az értesítés célba ér, és a közvetítói megbeszélés megtartható, és csekély a jelentősége annak, hogy az értesítés tudomásulvételének igazolása megtörténjen. A Btkv. 10. § (2) bekezdésében meghatározott leg súlyosabb, a közvetítói eljárás befejezésével járó jogkövetkezmény azonban indokolatlan lenne akkor, ha maga az értesítés ténylegesen nem történne meg. Ugyanígy indokolatlan lenne meghiúsultnak tekinteni a közvetítói eljárást akkor, ha ennek oka, hogy a közvetítói megbeszélésen a jelenlét még telekommunikációs úton sem biztosítható.

A közvetítói eljárásban szükséges és indokolt rugalmasságra tekintettel a kapcsolattartást illetően sem célszerű annál szigorúbb szabályozást kialakítani, mint amilyen a büntetőeljárásban érvényesül. Ezért a Javaslat a közvetítói eljárásban résztvevő személyek által megjelölt egyéb elektronikus út előtt megnyitja a lehetőséget függetlenül attól, hogy ezek a személyek eredetileg kötelesek voltak-e az elektronikus kapcsolattartásra.

A Javaslat összhangban a büntetőeljárás szabályokkal, az ott meghatározott okok alapján a kapcsolattartásnak ezt az újszerű elektronikus formáját is papíralapú kapcsolattartásként definiálja.

A Javaslat a közvetítói megbeszélés személyes megtartása, valamint a járványügyi intézkedések és az egészséget veszélyeztető körülmények közötti konfliktust akként rendezi, hogy az egészség védelmét tekinti elsődlegesnek, de méltányolja, hogy a személyes jelenlét a konfliktus feloldása céljából mellőzhetetlen lehet. Ezen két szempont összeütközése esetén el kell halasztani a közvetítói megbeszélést. Ha pedig erre bármilyen okból, különösen a rendelkezésre álló határidőre figyelemmel nincs lehetőség, vagy a személyes megjelenés egyébként az egészség veszélyével járna, ugyanakkor nincs feltétlen szükség a személyes találkozásra, akkor telekommunikációs eszköz igénybevételével kell a megjelenést biztosítani.

A közvetítói megbeszélés

Miután a Be. nem háttérjogszabály a Btkv. szempontjából, a telekommunikációs eszköz használatához a büntetőeljárás rezsím megfelelő átültetése szükséges, ezért a Javaslat a Be. vonatkozó fejezetének felhívása mellett a közvetítói eljárás jellege szempontjából szükséges eltéréseket határoz meg.

A Javaslat rögzíti, hogy a jelenlét kizárólag hangkapcsolatot biztosító úton is megvalósulhat. A Javaslat a büntetőeljárásra vonatkozó szabályoktól eltérően a sértett vagy a gyanúsított ellenkezése esetén kizárja a telekommunikációs utat. Ilyen esetben vagy személyes megjelenéssel kell megtartani a közvetítói megbeszélést, vagy azt el kell halasztani.

A Javaslat a büntetőeljárás szabályokhoz hasonlóan lehetővé teszi, hogy a közvetítői megbeszéléstől eltérő helyszínen kizárólag a meghallgatott személy legyen jelen az őt ellenőrző hivatalos személyek nélkül. Ilyen személyek hiányában azonban fokozott felelősség hárul a közvetítőre annak terén, hogy a kommunikáció hitelességével kapcsolatban utóbb kétség ne merülhessen fel. Ehhez hozzátartozik a személyazonosság ellenőrzése, amely nemcsak a személyazonosító adatok egyeztetésével történik, hanem egyéb módon is, például az ügyszó való kapcsolat tisztázásával. Mindezek mellett indokolt, hogy akár a személyazonossággal, akár az önkéntességgel vagy a hitelt érdemlőséggel kapcsolatos kétely felmerülése esetén a kommunikáció azonnal befejeződjön.

A közvetítői eljárásban jegyzőkönyv nem, mindössze a közvetítő által készített feljegyzés készül, annak szerepe elsődlegesen a megállapodás előkészítése, ezzel szemben a sértett és a gyanúsított pontos – jóváhagyást igénylő – akaratnyilatkozatát csak a megállapodás tartalmazza, ezért nem szükséges az, hogy a telekommunikációs úton biztosított jelenlét során elhangzottakat technikai úton rögzítsék. Amennyiben a telekommunikációs eszköz alkalmazása során a felvételt rögzítik, úgy azt a feljegyzés mellékleteként kell kezelni, a feljegyzésre vonatkozó szabályok szerint.

A Javaslat a Btkv. 11. § (1) bekezdésében előírt egyidejű jelenlét követelménye alól is kivételt enged, amennyiben az egyidejű jelenlét telekommunikációs úton sem biztosítható, és a sértett, valamint a gyanúsított ehhez hozzájárulnak.

Mivel a közvetítői eljárás során jegyzőkönyv nem, mindössze feljegyzés készül, a Be. 125. §-ban meghatározott, a jegyzőkönyv tartalmi kellékeit előíró szabályok a feljegyzés tartalmi elemeiként lehetnek megfeleltethetők. A közvetítői eljárásban irányadó alacsonyabb szintű formalításra figyelemmel azonban elegendő feljegyzésben rögzíteni – a Btkv. 12. § (2) és (3) bekezdésében meghatározottak mellett – a telekommunikációs eszköz használatának tényét és módját, valamint a meghallgatott személy megjelölését.

A megállapodás megkötésekor általában irányadó személyes, együttes megjelenési kötelezettség [Btkv. 11. § (6) bekezdés] sem járhat az egészség veszélyeztetésével, ezért a Javaslatban lehetőséget kell biztosítani a megállapodás megkötésének telekommunikációs úton történő lebonyolítására is.

Mivel a megállapodás megkötése személyes jelenlét nélkül is lehetővé válik, szükséges annak rendezése, hogy a Btkv. 11. § (4) bekezdésében szereplő aláírás ebben az esetben milyen nyilatkozattal váltható ki. A Javaslat bármilyen elektronikus úton rögzített nyilatkozat előtt megnyitja a lehetőséget, feltéve, hogy az alkalmas a megállapodásnak a tartalma ismeretében történő elfogadásának az igazolására.

A Javaslat a szabálysértések esetére is alkalmazhatóvá teszi a közvetítői eljárás járványhellyel összefüggő eltérő szabályait.

A közvetítői eljárás befejezése

A Javaslat – a Btkv. 10. § (2) bekezdésére vonatkozó szabályozással egyezően – a határidő nyugvását írja elő arra az esetre, ha a közvetítői megbeszélés a járványügyi intézkedések sérelme nélkül vagy a válsághellyel összefüggő okból biztonságos keretek között nem lenne megtartható.

A Btkv. 15. § h) pontja alapján a közvetítői eljárás meghiúsulását eredményezi, ha az első közvetítői megbeszéléstől számított három hónap eredménytelenül eltelt. E határidőbe a veszélyhelyzet során irányadó szabályok szerint a veszélyhelyzet tartama nem számított bele, mert az objektív határidő nem lehetett tekintettel arra az eredménytelenséget okozó, a járványhellyel összefüggő méltányolható okokra. Erre tekintettel a Javaslat a folyamatban lévő ügyekben a korábbi veszélyhelyzeti rendelkezés hatályát fenntartja.

235. §

A Javaslat a Be. kapcsán a pártfogó felügyelő eljárásában lehetővé teszi a járványügyi intézkedésekre és az egészségügyi válsághellyel összefüggő más okokra figyelemmel, hogy a pártfogó felügyelő az általa alkalmasnak ítélt egyéb elektronikus úton tartsa a kapcsolatot az együttműködésre köteles személyekkel, ha a személyes kapcsolattartás akadályba ütközik.

A Javaslat a Be. szabályozásával párhuzamosan a Gyvt. szerinti megelőző pártfogás elrendelése iránti eljárásban is biztosítja, hogy írásbeli, kép- és hangkapcsolatot vagy hangkapcsolatot biztosító elektronikus kapcsolattartás útján is lehetőség legyen a személyes kapcsolattartásra abban az esetben, ha szükséges az egészségre veszélyt jelentő

személyes találkozások elkerülése. Mind a környezettanulmány elkészítése, mind a megelőző pártfogás végrehajtása során lehetőség van e speciális időszakban ezen elektronikus kapcsolattartási módok alkalmazására.

A hitelesség biztosítása érdekében a Javaslat előírja, hogy az érintett személy személyazonosságát elektronikus kapcsolattartás során is ellenőrizni kell. A pártfogó felügyelőnek fokozott elővigyázatossággal kell ennek során eljárnia. Amennyiben az elektronikus kapcsolattartás során észszerű kétely mutatkozik az érintett személy személyazonosságával, közreműködésének önkéntességével vagy befolyásmentességével kapcsolatban, akkor az elektronikus kapcsolattartás vele nem folytatható.

236–245. §

Magyarország Kormánya 2020. március 11-én a 40/2020. (III. 11.) Korm. rendeletben bevezette az Alaptörvény 53. cikke szerinti veszélyhelyzetet. Erre tekintettel szükségessé vált a büntetés-végrehajtás szabályainak olyan irányú módosítása, amely a különleges jogrend bevezetésének alapjául szolgáló esemény jellegéhez igazodva biztosította a büntetés-végrehajtási bíró és a pártfogó felügyelő eljárása lefolytatása során a személyes kapcsolattartási formák mellőzését, valamint a büntetés-végrehajtási szervezet biztonságos és hatékony működését. A veszélyhelyzet kihirdetésével összefüggésben egyes büntetés-végrehajtási szabályok módosításáról szóló 90/2020. (IV. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) által bevezetett szabályok kiemelt célja az elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak, valamint hozzátartozóik, továbbá a büntetés-végrehajtási szervek személyi állománya egészségének fokozott védelme és megőrzése. E kiemelt célnak a veszélyhelyzet megszüntetését követő időszakban való biztosítása továbbra is indokoltá teszi, a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) hatályos rendelkezéseitől való eltérő szabályok megalkotását.

A Javaslat, értelmező rendelkezésként határozza meg a büntetés-végrehajtási szabályozás körében a járványügyi intézkedés fogalma alatt értendő intézkedési formákat.

A több hónapon át tartó veszélyhelyzettel együtt járó nehézségek felszámolása alapozza meg annak előírását, hogy a bíróság – akárcsak a veszélyhelyzet idején – a szabadságvesztés, az elzárás, a javítóintézeti nevelés, valamint a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának megkezdését hat hónap időtartamra halaszthatja el, ha a halasztásra okot adó körülmény a járványügyi intézkedéssel vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más ok.

A járványügyi intézkedésre vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más okra figyelemmel nem kizárt olyan helyzet előállása, amely az eljáró törvényszék kijelölését teszi szükségessé, a Javaslat ezt a helyzetet kezeli a kijelölésre vonatkozó szabály megalkotásával.

A veszélyhelyzet idején az volt az alap kiindulási pont, hogy a járvány terjedésének megakadályozása érdekében a személyes kapcsolatokkal együtt járó helyzetek minimalizálására kerüljenek. Az ügyek jellegéből eredően a folyamatosan emberi kontaktusokkal működő bv. intézet személyi állománya és a büntetés-végrehajtási bírók kiemelten veszélyeztetetté váltak, ezért szükségessé vált a rendkívüli helyzethez igazodva az őket terhelő feladatok könnyítése.

A veszélyhelyzet megszüntetésével a Rendelet alapján intézkedési kötelezettség alól mentesített büntetés-végrehajtási bírói ügyekben a felfüggesztés a továbbiakban már nem indokolt, azonban a felfüggesztésből egyszerre kikerülő ügyek számára tekintettel a Javaslat könnyítést tartalmaz az ügyintézéshez hozzátartozó eljárási, valamint az ügy elintézésére előírt, a Bv. tv.-ben meghatározott határidők megnövelésével. Ugyancsak a megelőzés indokolja a büntetés-végrehajtási bírói eljárásokban a meghallgatás és a tárgyalás megtartását érintően annak előírását, hogy a járványügyi intézkedés vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más ok miatt, továbbá a törvényszék elnöke rendelkezése alapján az eljárás résztvevői jelenlétének biztosítására, elektronikus hírközlő hálózat vagy más elektronikus kép- és hang továbbítására alkalmas eszköz útján kerüljön sor, azzal, hogy a fogva tartott elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott jelenlétét elsősorban telekommunikációs eszköz használata útján kell biztosítani.

A büntetés-végrehajtási ügyek feldolgozását segíti a Javaslatnak az a rendelkezése, mely a végrehajtásért felelős szerv szervezeti egységének vezetője részére, a kérelemre indult ügyekben a rá háruló döntés vagy intézkedés meghozatalára meghosszabbított határidőt biztosít.

A veszélyhelyzet megszűnésével a pártfogói ügymenetnek is a hatályos törvényi rend szerint kell folytatódnia, azonban járványügyi intézkedés vagy egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más ok vezethet olyan helyzetre, amikor indokoltá válik a személyes kapcsolatteremtés mellőzése. Erre az esetre szabályozza a Javaslat a pártfogó felügyelői vélemény, illetve a környezettanulmány elkészítésének alternatív módjait.

A büntetés-végrehajtás személyi állománya, az elítélti populáció egészsége megőrzése céljából, annak érdekében, hogy a veszélyhelyzet elrendelésének alapját képező koronavírus-járvány bejutása a büntetés-végrehajtási szervekbe, illetve elterjedése kivédhető legyen, a rendelet speciális szabályokat alkotott a szabadságvesztés letöltésére felhívásra a bv. intézetbe jelentkező elítéltek befogadására, továbbá jelentősen korlátozta a kapcsolattartási formákat. A veszélyhelyzet megszűnésével egyidejűleg azonban a biztonságra törekvő intézkedések létjogosultsága nem szűnik meg, ezért a szabadságvesztés büntetés vonatkozásában továbbra is indokoltak a normál jogrendtől eltérő szabályok, kiemelten a befogadási eljárást, amelyre vonatkozóan a veszélyhelyzeti szabályozást a Javaslat továbbviszi és ennek megfelelően továbbá a befogadást követő tizennégy napos elkülönítés és a befogadás megtagadása.

Ugyancsak a befogadást érintő eljárási rendre vonatkozik a Javaslat azon szabálya, amely a veszélyhelyzetre, továbbá járványügyi intézkedésre vagy egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más okra figyelemmel a bevonulásban akadályozott elítélt esetében intézkedési kötelezettséget állapít meg a BVOP számára a szabadságvesztés végrehajtására vonatkozó felhívás haladéktalan kiadására.

Járványügyi intézkedésre vagy egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más ok fennállására tekintettel az elítélti jogok körének korlátozása – akárcsak a vészhelyzet idején – indokolt és szükséges lehet. Ezért a Javaslat a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka, illetve az adott bv. intézet parancsnoka hatáskörébe utal intézkedést és korlátozást biztosító jogköröket. Garanciális szabály, hogy a korlátozó intézkedésekről a törvényességi jogkört gyakorló ügyészséget értesíteni kell, ugyanakkor a korlátozó intézkedések kompenzálása céljából a személyes kontaktussal nem járó kapcsolattartási formák tekintetében a Javaslat meghagyja a Rendelet szerinti kedvezőbb intézkedések alkalmazásának lehetőségét. Ennek érdekében továbbra is szükséges a kapcsolattartók elektronikus elérhetőségét tartalmazó adatok kezelése.

A Javaslat fenntartja az elítélt katasztrófavédelmi szolgálatra beosztásának lehetőségét, ha azt járványügyi intézkedés vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más ok indokoltá teszi.

A Rendelet alapján, a veszélyhelyzet idején mellőzhetőek voltak a szabadulásra történő felkészítés körében előírt intézkedések és felfüggeszhetővé vált az utógondozás. A veszélyhelyzet megszüntetésével az intézkedések mellőzése és a felfüggesztés fenntartása nem indokolt, de járványügyi intézkedés vagy egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más ok akadályozhatja a személyes kapcsolatteremtést igénylő intézkedést: Erre az esetre termeti meg a Javaslat a bv. intézet, illetve a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő részére az intézkedés telefonon vagy egyéb elektronikus kapcsolattartás útján való teljesítését.

A szabadságvesztés végrehajtására vonatkozó szabályok szerint kerül sor a közérdekű munka és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtására is, ezért a szabadságvesztés végrehajtására vonatkozó különös szabályoknak is érvényesülniük kell.

Az elzárás, a szabadságvesztéshez hasonlóan személyi szabadság elvonásával járó szankció, amelynek végrehajtása során nem indokolt eltérni a szabadságvesztés végrehajtására előírt különös szabályoktól. Erre tekintettel a Javaslat a szabadságvesztés végrehajtására vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazását írja elő azzal, hogy elzárásra befogadott esetén a befogadást követő – egészségügyi szempontú – tizennégy napos elkülönítés idején is meg kell tartani a fogvatartás jogcímével összefüggő elkülönítési szabályokat.

A Rendelet alapján, a veszélyhelyzet idején a jogerősen kiszabott közérdekű munka büntetések végrehajtására nem kerülhetett sor, mivel annak teljesítése elengedhetetlenül személyes érintkezéssel járt. A kiszabott közérdekű munka büntetések végrehajtása iránt intézkedni nem kellett, míg a már munkavégzés fázisában lévő büntetések végrehajtása a Rendelet alapján félbeszakadt. A Javaslat a közérdekű munka büntetés végrehajtását „indítja újra”, különös figyelemmel az elítélteknek és a közérdekű munkára ítélteteket foglalkoztatóknak a korábbi veszélyhelyzetből, illetve a járványügyi intézkedésből vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más okból eredő sajátos helyzetére. Ennek megfelelően a büntetés végrehajtásának hatékony folytatása érdekében a Javaslat előírja mind az elítélt, mind a már kijelölt munkáltató nyilatkozatának beszerzését a munkavégzés folytatását érintően. Ha a nyilatkozatok valamelyike alapján, a közérdekű munka végrehajtásának a járványügyi

intézkedés vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más ok miatti, illetve a munkáltató oldaláról felmerülő foglalkoztatási akadálya időlegesen állapítható meg, a végrehajtást az akadály megszűnését követően kell folytatni. Ha a már kijelölt munkahely oldaláról véglegesen áll be a foglalkoztatási akadály, a pártfogó felügyelőnek új munkahely kijelöléséről kell gondoskodnia.

A végrehajtás átmeneti teljes leállása miatti időkiesés és az ügyek újraindításával együtt járó adminisztratív terhek indokoltá teszik a közérdekű munka végrehajtására előírt törvényi határidők módosítását. A Javaslat ezért – a jogorvoslati határidő kivételével – az ügyintézésre előírt határidőt meghosszabbítja.

A Bv. tv. 280. § (5) bekezdése alapján a közérdekű munkát az első munkahely kijelöléséről szóló határozat jogerőre emelkedésétől számított két éven belül végre kell hajtani, a határidő önhibából eredő elmulasztása a közérdekű munka szabadságvesztére átválttatásának ügyész általi indítványozásának következményével jár. A veszélyhelyzet idején azonban a közérdekű munka végrehajtása nem folyt, járványügyi intézkedés vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggésben elrendelt egyéb intézkedés következtében pedig ugyancsak meghiúsulhat a végrehajtás, ami az elítélt terhére a büntetés végrehajtására előírt időtartamot érintően nem róható. Ezért a Javaslat akként rendelkezik, hogy a büntetés végrehajtása veszélyhelyzetre tekintettel történő elhalasztásának vagy félbeszakításának tartama, valamint a járványügyi intézkedés vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggésben elrendelt egyéb intézkedés tartama, ha ez a végrehajtást akadályozza, a közérdekű munka végrehajtására előírt határidőbe nem számít be.

A jóvátételi munka elvégzése és az arról szóló igazolás bemutatása törvényben előírt határidőhöz kötött, mely határidő a teljesítés esetében jogvesztő. A teljesítés és annak igazolása járványhelyzet okozta fennakadásainak, nehézségeinek kiküszöbölése érdekében a Javaslat a törvényi határidőket meghosszabbítja, lehetőséget biztosítva a jóvátételi munka késedelem nélküli önkéntes végrehajtására és az annak igazolására szóló okirat benyújtására.

A pártfogó felügyelet célja a terhelt életvitelének folyamatos figyelemmel kísérése útján valósulhat meg. Ennek egyik fő eleme a személyes kapcsolattartás, mely a járványügyi helyzettel összefüggésben teljes mértékben kizárta válhat. A személyes kapcsolatteremtés akadályozottsága esetére a Javaslat megteremti a kapcsolatfelvétel és a folyamatos kapcsolattartás más, mind a pártfogó, mind a pártfogolt személyét óvó, ugyanakkor az intézkedés végrehajtását biztosító módjait.

A Rendelet a javítóintézeti nevelés különös szabályait – hasonlóan a szabadságvesztés végrehajtásához – a COVID-19 koronavírus okozta fertőzés terjedésének kivédése célzatával alkotta meg, ennek eszközei egyrészt annak megakadályozása, hogy olyan elítélt befogadására is sor kerüljön, aki már fertőzött, másrészt ez esetben is cél volt a személyes érintkezés minimalizálása.

A javítóintézeti nevelés esetén indokolt fenntartani ezeket az intézkedéseket, ezért a Javaslat késedelmet nem tűrő intézkedési kötelezettséget ír elő a fiatalok legközelebbi járványügyi megfigyelést végző egészségügyi intézménybe szállítása iránt, ha akár a javítóintézeti nevelés végrehajtásának kezdetekor, akár végrehajtás során a fiatalok egészségügyi állapota alapján járványügyi megfigyelése vagy elkülönítése szükségessége felmerül.

A személyes érintkezés minimalizálása körében a Javaslat a javítóintézet igazgatójának hatáskörébe adja a törvényben meghatározott egyes kapcsolattartási formák, valamint a szabadidős tevékenységek gyakorlására vonatkozó korlátozások lehetőségét, azzal, hogy a korlátozások a telefonbeszélgetések törvényben meghatározott gyakoriságának és időtartamának bővítésével ellentételezhetőek. Garanciális szabály, hogy a korlátozó intézkedésekről az ügyészséget tájékoztatni kell.

A Javaslat az őrizet és a letartóztatás, mint a személyi szabadság elvonásával járó kényszerintézkedések végrehajtására a szabadságvesztés végrehajtására vonatkozó különös szabályok megfelelő alkalmazását írja elő, azzal, hogy a letartóztatott személy esetében a befogadást követően, az egészségügyi szempontú tizennégy napos elkülönítés idejére is érvényesülniük kell a fogvatartás jogcímével összefüggő elkülönítési szabályoknak.

A Bv. tv. a rendbíróság helyébe lépő elzárás és a szabálysértési elzárás végrehajtására az elzárás szabályainak alkalmazását írja elő. Az elzárásra a Javaslat a szabadságvesztés végrehajtására előírt különös szabályok alkalmazását írja elő, és nem indokolt ettől eltérni ezekben az esetekben sem azzal, hogy a fogvatartás jogcíme szerinti elkülönítési szabályokat meg kell tartani.

Elsősorban a kapcsolattartás engedélyezése körében az adatszolgáltatás biztosítása végett a Javaslat előírja, hogy a büntetés-végrehajtási intézet és a javítóintézet a járványügyi védekezés, a hatósági házi karantén,

a kijelölt karantén, valamint a járványügyi megfigyelés, zárlat vagy elkülönítés fennállásának ellenőrzése céljából adatot igényelhet a rendőrségnek a járványügyi védekezés és a hatósági házi karantén szabályai megtartásának ellenőrzése céljából vezetett nyilvántartásából.

246., 257. §

A COVID-19 miatti világjárvány következtében elrendelt mozgásszabadságot érintő tagállami korlátozások és légijárat-törlések kihívások elé állították a büntetőügyekben történő igazságügyi együttműködést az EU-ban és azon kívül. A koronavírus világjárvány leginkább az európai és a nemzetközi elfogatóparancs, valamint a személyek átszállításával járó jogsegélyek működését érinti, a mozgásszabadságot érintő tagállami korlátozások és légijárat-törlések gyakorlatilag ellehetlenítik, hogy a személyek átadása normál módon történjen.

A koronavírussal kapcsolatosan elrendelt korlátozásokra tekintettel a nemzetközi bűnügyi együttműködés vonatkozásában a Kormány elfogadta a veszélyhelyzet ideje alatt az egyes nemzetközi bűnügyi jogsegély eljárásokat érintő intézkedésekről szóló 89/2020. (IV. 5.) Korm. rendeletet [a továbbiakban: 89/2020. (IV. 5.) Korm. rendelet], amely meghatározta a veszélyhelyzet alatt alkalmazandó, büntetőügyekben történő nemzetközi igazságügyi együttműködést érintő különös szabályokat.

A veszélyhelyzet megszűnésével azonban a 89/2020. (IV. 5.) Korm. rendeletben foglalt, a világjárvány miatt elrendelt korlátozások hatályukat veszítik, azonban a járványügyi helyzet továbbra is érinti a büntetőügyekben történő nemzetközi igazságügyi együttműködésre vonatkozó szabályok érvényesülését mind a hazai, mind a külföldi államok által bevezetett, illetve fenntartott korlátozásokra tekintettel. Ezért indokoltá vált a veszélyhelyzet megszűnését követően is meghatározni a bűnügyi jogsegélyeket érintően a járványügyi intézkedésekkel, illetve az egészségügyi válsághelyzettel kapcsolatosan elrendelt egyéb rendelkezésekkel összefüggően alkalmazandó szabályokat.

247–250., 258–261. §

A járványügyi helyzet következtében elrendelt, mozgásszabadságot érintő tagállami korlátozások és légijárat-törlések európai és a nemzetközi elfogatóparancs működését nagymértékben megnehezítik, gyakorlatilag ellehetlenítik, hogy a személyek átadása normál módon történjen. Erre tekintettel indokoltá vált a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nbjt.) és az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: EUtv.) rendelkezéseinek alkalmazását korlátozni az európai elfogatóparancs és a kiadatás szabályai vonatkozásában mindaddig amíg a kiadatás, illetve az átadás teljesítése ellentétes az elrendelt korlátozásokkal.

A törvény értelmében a kiadott személy átadása nem hajtható végre, és a keresett személy nem vehető át, amennyiben annak teljesítése a járványügyi intézkedés vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő egyéb rendelkezés miatt Magyarország határának vagy a járványügyi helyzettel összefüggésben az átadással érintett más állam határának átlépésére vonatkozó szabályokkal ellentétes. Ennek alapján – elsősorban eseti alapon – el kell halasztani a személyek átadását, illetve átvételét, amennyiben az átszállítás nem oldható meg. Az európai és a nemzetközi elfogatóparancs működése végső soron nem szenved csorbát, csak a személyek átadása elhalasztódik a járvány megszűnéséig, jelentős enyhüléséig, a korlátozó intézkedések feloldásáig.

A halasztásra mind az EUtv., mind az Nbjt. lehetőséget biztosít, amennyiben az valamelyik érintett államon kívül eső, különös méltánylást érdemlő emberességi oknak, a terhelt életét vagy egészségét veszélyeztető elháríthatatlan akadálynak minősül. Erre tekintettel a törvény kifejezetten úgy rendelkezik, hogy a járványügyi intézkedés vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő egyéb rendelkezés az eljáró hatóságok bármelyikén kívül eső elháríthatatlan akadálynak minősül. Az akadály megszűnését követően a NEBEK-nek haladéktalanul intézkednie kell a személy átadásáról és átvételéről. Az átadás végrehajtásának határidejére az EUtv. és Nbjt. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

A keresett személyek átadására és átvételére vonatkozó, azok elhalasztásáról rendelkező szabályozással egyidejűleg szükségessé vált az eljárások során alkalmazandó kényszerintézkedések elrendelésére vonatkozó szabályok felülvizsgálata is. Az EUtv. és az Nbjt. szabályai értelmében, amennyiben a bíróság megállapítja a kiadatás, illetve az átadás feltételeinek fennállását, el kell rendelnie a terhelt átadási, illetve kiadatási letartóztatását is. A járványügyi helyzet miatt fennálló korlátozó intézkedések fennállása alatt az átadások elhalasztására tekintettel a terheltet

végig átadási, illetve kiadatási letartóztatásban kell tartani. Azonban annak fenntartása nem minden esetben indokolt, különös tekintettel a kisebb tárgyi súlyú bűncselekmények esetében, amikor a személy magyarországi lakos. Erre tekintettel célszerűvé vált megteremteni annak a lehetőségét, hogy amennyiben a fennálló korlátozó intézkedésekre tekintettel a terhelt átadása előreláthatólag nem lesz végrehajtható a bíróság az átadási, illetve kiadatási letartóztatás helyett, – amennyiben annak feltételei az EUtv., illetve az Nbjt. alapján fennállnak – bünyügyi felügyelet alá helyezhesse a terheltet. Amennyiben azonban a kiadatás, illetve az átadás végrehajthatóvá válik, azaz az akadály elhárul, a jogsegély teljesítése érdekében a terhelt őrizetbe vehető.

A járványügyi helyzettel összefüggő korlátozó rendelkezések fennállásának időtartama nem határozható meg előre, ezért szükségessé vált a kötelezően elrendelt kényszerintézkedések indokoltságának időszakos felülvizsgálata. Erre tekintettel a szabályozás előírja, hogy a kiadatás, illetve az átadás feltételeinek fennállásának megállapítását követően háromhavonta a bíróság hivatalból köteles felülvizsgálni, hogy a kényszerintézkedés fenntartása továbbra is szükséges és indokolt-e. Amennyiben valamely körülmény indokoltá teszi a kényszerintézkedés indokoltságának felülvizsgálatát, abban az esetben a bíróságnak lehetősége van korábbi – három hónapot megelőző – felülvizsgálatára is.

Abban az esetben, ha a magyar hatóságok által kibocsátott európai, illetve nemzetközi elfogatóparancsok alapján külföldön elfogják a keresett személyt, a bíróságnak – a jogsegélyek céljának tényleges, mielőbbi teljesülése érdekében – az elfogatóparancs indokoltságát felül kell vizsgálnia, különös tekintettel arra, hogy az elérni kívánt cél egyéb jogsegéllyel nem biztosítható-e, például a folyamatban lévő büntetőeljárás esetén videokonferenciás meghallgatással, illetve jogerősen kiszabott szabadságvesztés esetén a szabadságvesztés-végrehajtás átadásával.

251–252. §

Az Nbjt. értelmében a büntetőeljárás átadása, illetve átvétele a terhelt egyidejű átadásával, illetve átvételével is együtt járhat, amennyiben a terhelt személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés hatálya alatt áll a büntetőeljárás átadására irányuló megkeresés alapjául szolgáló magyar büntetőeljárásban, vagy a külföldi államban folyamatban lévő büntetőeljárásban. A járványügyi helyzettel kapcsolatosan elrendelt mozgásszabadságot érintő korlátozások azonban ellehetleníthetik, hogy a személyek átadása normál módon történjen.

Erre tekintettel indokoltá vált annak kimondása, hogy a terhelt szállításával együtt járó büntetőeljárások nem adhatóak át, illetve nem vehetőek át abban az esetben, ha a terhelt átszállítása a járványügyi intézkedés vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő egyéb rendelkezés miatt Magyarország határának vagy a járványügyi helyzettel összefüggésben az átszállítással érintett más állam határának átlépésére vonatkozó szabályokkal ellentétes lenne.

253–254., 263. §

A jogerősen kiszabott szabadságvesztés büntetés vagy alkalmazott szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtásának átadása, illetve átvétele az elítélt személy átszállításával is együtt járhat. Azonban a járványügyi helyzettel kapcsolatosan elrendelt mozgásszabadságot érintő korlátozások ebben az esetben is ellehetleníthetik, hogy a személyek átszállítása megtörténjen.

Erre tekintettel indokoltá vált kimondani, hogy a külföldön fogvatartásban lévő elítélt személy nem vehető át, illetve a magyar bíróság által jogerősen kiszabott szabadságvesztés büntetés vagy alkalmazott szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtásának átadása során az elítélt személy nem adható át a döntést követően mindaddig, amíg az ellentétes lenne a járványügyi intézkedések vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő egyéb rendelkezések miatt Magyarország határának vagy a járványügyi helyzettel összefüggésben az átvétellel érintett más állam határának átlépésére vonatkozó szabályokkal.

Az átszállítás akadályának megszűnését követően NEBEK-nek haladéktalanul intézkednie kell az elítélt átvételéről, illetve átadásáról.

255., 262. §

Az járványügyi helyzet miatt elrendelt egészségügyi válsághelyzettel összefüggésben meghozott mozgásszabadságot érintő korlátozások az eljárási jogsegélyek teljesítését, illetve előterjesztését főszabály szerint nem érinti. Azonban, ha a jogsegély teljesítése együtt jár fogvatartott személy határokat átlépő ideiglenes át-, illetve visszaszállításával a szállítás nem hajtható végre, amennyiben az a járványügyi helyzettel összefüggésben elrendelt korlátozásokkal ellentétes lenne. Az akadály megszűnését követően a NEBEK-nek haladéktalanul intézkednie kell a fogvatartott személy át-, illetve visszaszállításáról.

256., 264. §

A veszélyhelyzet megszűnése esetére szükségessé vált a hatályát veszítő 89/2020. (IV. 5.) Korm. rendelet alapján elhalasztott döntések vonatkozásában átmeneti rendelkezések meghatározása.

Erre tekintettel került rögzítésre, hogy a miniszternek e törvény hatályba lépését követően, illetve amennyiben e törvény alapján továbbra sem lehetséges, az akadály megszűnését követően intézkednie kell azokban a kérdésekben, amelyekben döntését a veszélyhelyzet fennállása miatt elhalasztotta. A miniszternek három hónapon belül meg kell hoznia az elhalasztott – Nbjt. hatálya alá tartozó – szabadságvesztés végrehajtásának átvételéről szóló döntéseit. Szintén három hónapon belül kell döntenie a miniszternek azon szabadságvesztés végrehajtások átadásának vonatkozásában is, amelyeket a veszélyhelyzet fennállása alatt nem rendelhetett el, illetve amelyek átadásáról ugyan döntött, de végrehajtás átadása iránt még nem kereste meg a külföldi államot, illetve ügyiratok végrehajtó tagállam részére még nem küldte meg, azaz nem kezdeményezte az átadást.

Kimondásra kerül továbbá, hogy amennyiben a bíróság – a 89/2020. (IV. 5.) Korm. rendelet alapján – a terhelt átadásának végrehajtását az átadásról szóló határozatában a veszélyhelyzet idejére ideiglenesen elhalasztotta, abban az esetben e törvény hatályba lépését követően, illetve amennyiben az e törvény alapján továbbra sem lehetséges, az akadály megszűnését követően soron kívül – az EÜtv. 20. §-a szerint – meg kell tennie a szükséges intézkedéseket az átadás végrehajtása érdekében.

265. §

A veszélyhelyzet fennállása alatt a Kormány az egyes adatvédelmi és adatigénylési rendelkezésektől való eltérésről szóló 179/2020. (V. 4.) Korm. rendelettel a koronavírusos megbetegedések megelőzése, megismerése, felderítése, valamint továbbterjedésének megakadályozása érdekében – ehhez kapcsolódóan az állami szervek összehangolt feladatellátásának megszervezését is ideértve – az ezen adatkezelési célból kezelt személyes adat tekintetében az ún. érintetti joggyakorlásra irányuló kérelmek teljesítését a veszélyhelyzet fennállásának időtartamára felfüggesztette. Figyelemmel a veszélyhelyzet megszűnésére, átmeneti rendelkezésekkel szükséges biztosítani, hogy egyrészt azon adatkezelők, akik a kérelmek felfüggesztéséről még nem tájékoztatták az érintetteket, e kötelezettségüknek haladéktalanul eleget tegyenek, másrészt a kérelmek teljesítendővé válására tekintettel arról is rendelkezni kell, hogy e kérelmek esetén a teljesítésre nyitva álló határidők kezdő napjának az e javaslat hatálybalépésének napja tekintendő.

266. §

A veszélyhelyzet fennállása alatt a Kormány az egyes adatvédelmi és adatigénylési rendelkezésektől való eltérésről szóló 179/2020. (V. 4.) Korm. rendelettel lehetővé tette, hogy a közfeladatot ellátó szervek a közérdekű adat megismerésére irányuló igényt eltérő rendben teljesítsék, feltéve, hogy valószínűsítették, hogy ezen igényeknek az Infotv.-ben meghatározott határidőn belüli teljesítése a veszélyhelyzettel összefüggő közfeladataik ellátását veszélyezteti. Figyelemmel arra, hogy a veszélyhelyzet fennállása idején megindult, de annak megszűnésekor még folyamatban lehettek olyan igények, amelyeket a közfeladatot ellátó szerv ezen eltérő rendben teljesít, szabályozási átmenetet szükséges biztosítani ezen igények teljesítésére vonatkozóan.

A javaslat értelmében – az Infotv. főszabályához illeszkedően – minden ilyen még folyamatban levő igényt a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb az igény beérkezését követő 45, illetve – amennyiben e határidő a veszélyhelyzet ideje alatt további 45 nappal meghosszabbításra került – 90 napon belül teljesíteni kell. Szükséges rámutatni arra is ugyanakkor, hogy a költségelőlegezést igénylő költségtérítés esetében az eltérő – 45 napos – teljesítési határidő csak akkor alkalmazható, ha a költségtérítést a közfeladatot ellátó szerv a veszélyhelyzet ideje

alatt megállapította és azt az igénylő meg is fizette. Ellenkező esetben a közfeladatot ellátó szerv az igényt a költségtérítés az igénylő általi megfizetését követő 15 napon belül – azaz az Infotv. főszabálya szerint – teljesíti.

A normaszöveg pontosítást igényel annak érdekében, hogy a közérdekű adat megismerésére irányuló igényt – a szabályozási átmenetben – a lehető legrövidebb időn belül teljesítsék az adatkezelők. Ennek során törekedni kell arra, hogy az átmenetet biztosító, a folyamatban levő igényre vonatkozó szabályok az Infotv. hatályos – és általános – szabályaihoz igazodjanak, azokhoz közeledjenek.

267. §

A COVID-19 okozta járványhelyzetben kiemelkedő fertőzésveszélyt jelentenek az ország határain kívülről, ellenőrizetlen körülmények között érkezők. A tranzitzona alkalmasnak bizonyult arra, hogy meggátolja a fertőzés terjedését, azáltal, hogy onnan Magyarország területére nem lehetett belépni. Az EU Bíróság 2020. 05. 14-én hozott C 924/19. PPU. és C 925/19.PPU. számú ügyekben hozott ítélete alapján a tranzitzona kiürítése vált szükségessé. A járvány elterjedésének további akadályozása érdekében egy új eljárásrend bevezetésre az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során a menekültügyi eljárás szabályairól szóló 233/2020. (V. 26.) Korm. rendelettel. A járvány esetleges további hullámaira történő felkészülés érdekében a bevezetett szabályozást a veszélyhelyzet megszűnését követő átmeneti időszakban is fenn kell tartani.

268. §

A menedékjogi kérelem benyújtásának feltétele egy erre irányuló szándéknyilatkozat benyújtása Magyarország valamely külképviseletén. A szándéknyilatkozat alapján a menekültügyi hatóság 60 napon belül döntést hoz arról, hogy a külföldi részére egy Magyarországra történő egyszeri utazásra jogosító okmányt (a továbbiakban: utazási okmány) lehet-e kiadni abból a célból, hogy menedékjogi kérelmet nyújtson be Magyarországon.

A javaslat szerint a Kormány kap felhatalmazást arra, hogy kijelölje azokat a diplomáciai képviseleteteket, ahol be lehet nyújtani a menedékjogi kérelmet.

269. §

Az utazási okmányt a külképviselet állítja ki, mely 30 napig érvényes.

270. §

Főszabály szerint a menedékjogi kérelem benyújtásának feltétele a szándéknyilatkozat benyújtása, és az utazási okmány. A külföldi Magyarországra történő belépésekor jelzi a határrendészeti szervnek, hogy menedékjogi kérelmet kíván benyújtani, majd a határrendészeti szerv a menekültügyi hatóság elé állítja 24 órán belül. A menedékjogról szóló törvény szerinti jogok a menedékjogi kérelem menekültügyi hatóság előtti előterjesztésétől illetik meg a külföldit, aki legfeljebb négy hétre zárt befogadó intézménybe kerül.

271. §

Kivételek a szándéknyilatkozat benyújtásának kötelezettsége alól. Egyrészt az oltalmazott és a menekültként vagy oltalmazottként elismert személy Magyarországon tartózkodó családtagja számára, másrészt a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés, intézkedés vagy büntetés hatálya alatt álló személy számára nem előírás a szándéknyilatkozat benyújtása. Ez utóbbi személyi kör alól azonban kivételt képeznek azok, akik jogellenesen lépték át Magyarország államhatárát, őket a rendőrség a határátlépés helye szerinti szomszédos ország külképviseletére irányítja.

272. §

Adatkezelési szabály, mely szerint a szándéknyilatkozattal kapcsolatos eljárás során a külföldi adatát 10 évig kezeli a menekültügyi hatóság.

273. §

Az új eljárási szabályozásra tekintettel a menedékjogról szóló törvény szerinti, valamint annak végrehajtási rendelete szerinti egyes különös eljárási szabályokat nem lehet alkalmazni.

274. §

A törvény rendelkezéseit az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során a menekültügyi eljárás szabályairól szóló 233/2020. (V. 26.) Korm. rendelet hatálybalépését követően előterjesztett menedékjogi kérelmek elbírálására kell alkalmazni.

275. §

A javaslat szerint a Kormány kap felhatalmazást arra, hogy kijelölje azokat a diplomáciai képviseleteteket, ahol be lehet nyújtani a menedékjogi kérelmet.

276–292. §

A koronavírus járvány káros gazdasági hatásainak enyhítése céljából szükséges olyan, a nemzetgazdaságot védő szabályozás megalkotása, amely képes megvédeni a nemzetgazdaság stratégiai ágazataiban működő hazai gazdasági szereplőket. Ennek érdekében a törvény – a hasonló tárgykörben született hatályos olaszországi szabályozást alapul véve – védelmet nyújt a kül- és belföldről érkező, a hazai gazdaságra káros hatású felvásárlásokkal, az innovációt és magyar gazdaság fejlesztését mellőző piacszerző, a hazai kapacitásokat leépítő és munkahelyeket veszélyeztető felvásárlásokkal szemben. A szabályozás továbbá a koronavírus járvány következtében kialakult gazdasági visszaesés okozta további káros hatású gazdasági jelenségek enyhítését, illetve megfékezését szolgálja különösképpen a keresleti sokk, a bevételkiesés, a fejlesztések elmaradása, a piacok elvesztése vagy a beszállítói láncok megszakadása kapcsán.

A javaslat értelmében a személyi hatály a nem magyar állampolgár természetes személyekkel is bővül. Továbbá egyértelművé teszi, hogy a bejelentést a nagy értékű befektetések esetén szükséges megtenni.

A javaslat az idegen nyelven keletkezett iratok esetén a magyar nyelvű hiteles fordítás bekérését is lehetővé teszi.

A módosítás az adatkezelési időtartam tekintetében egységes szabályozást alakít ki.

A módosítás egyértelművé teszi, hogy ha a miniszter tiltó döntést hoz, a jogügylet a létrejöttének időpontjára visszamenőlegesen semmisnek minősül.

A javaslat célja, hogy a világgjárvány okozta elnehezült gazdasági helyzetben a jogalkotó céljaihoz alkalmazkodó adaptív változásokat rövidebb határidővel végre lehessen hajtani, ha egy szektor védelme már a fenti eszközzel nem indokolt, a szabályozás hatálya alól rövid időn belül kikerüljön.

293. §

A javaslat szerint az ellenőrzött bejelentés illetéke az engedélyezés illetékének 50%-a.

294. §

A javaslat a Nemzeti Foglalkoztatási Alapnak a központi költségvetésben való fejezetrendi változásával kapcsolatos módosításokat foglalja magában.

295–300. §

Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvánnyal összefüggésben bizonyos, adott esetben szabadalmi vagy kiegészítő oltalom alatt álló egészségügyi jellegű találmányokon (pl. gyógyszerek, hatóanyagok, diagnosztikai vagy orvostechnikai eszközök, ld. az orvostechnikai eszközökről szóló 4/2009. (III. 17.) EüM rendeletet, illetve az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 3. § h) pontját) alapuló termékek tekintetében előfordulhat, hogy a szabadalmasnak nem áll rendelkezésére olyan kapacitás, hogy azokat

a szükséges mértékben elő tudja állítani, ugyanakkor az állampolgárok egészségének és életének megóvása megköveteli azt, hogy ezen termékek megfelelő mennyiségben elérhetőek legyenek.

A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szt.) 33/A. §-a jelenleg is ismer kényszerengedélyt a közegészségügyi problémák kezelésére, ugyanakkor ezen jogintézmény csupán a közegészségügyi problémákkal küzdő országokba történő kivitelre szánt gyógyszeripari termékek előállításával kapcsolatos szabadalmak kényszerengedélyezéséről szóló, 2006. május 17-i 816/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben foglaltak szerint a fejlődő országokba irányuló exportra vonatkozik, így a belföldi igények kielégítésére nem alkalmas.

A rendkívüli jogrend keretei között ezen probléma kezelésére a belföldi hasznosításra szolgáló közegészségügyi kényszerengedélyről szóló 212/2020. (V. 16.) Korm. rendelet (a továbbiakban: KormR.) került megalkotásra. A rendelkezések alapvetően ezen szabályozás fenntartását, az Szt. rendszerébe való beépítését szolgálják azzal az eltéréssel, hogy a kényszerengedély – a gyártókapacitással nem rendelkező országok szükségleteinek kielégítése érdekében – szűk körben, és szigorú feltételekkel exportcélú hasznosításra is igényelhető, illetve a hasznosítási engedély minimális időtartama 6 hónapban kerül megállapításra, hogy a gyártónak legyen ideje a hasznosításhoz szükséges előkészületek megtételére is.

A közegészségügyi kényszerengedély keretében exportcélú hasznosításra abban az esetben van lehetőség, ha a kérelmező a célországban történő hasznosításra külföldi kényszerengedéllyel rendelkezik – kivéve, ha az adott egészségügyi termék vagy egészségügyi termék előállításához szükséges eljárás, berendezés vagy eszköz a célországban nem áll szabadalmi vagy kiegészítő oltalom alatt, hiszen ilyenkor a más országban való hasznosításhoz nincs szüksége külföldi kényszerengedélyre –, az exportcélú hasznosítás a gyógyszerészeti államigazgatási szerv igazolása alapján a belföldi egészségügyi válsághelyzet elhárítását nem veszélyezteti, és az exportcélú hasznosítás nem haladja meg a külföldi kényszerengedélyben meghatározott mértéket.

Az Európai Unió (a továbbiakban: EU) joga ezen tekintetben nem harmonizált, így uniós jogi akadálya az új kényszerengedélynek nincs, a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás (The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, a továbbiakban: TRIPs megállapodás) 31. cikk b) pontja pedig megfelelő nemzetközi jogalapot teremt a kényszerengedély bevezetésére. Az EU tagállamai közül Ausztria, Belgium, Csehország, Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Hollandia, Litvánia, Németország, Románia és Spanyolország is az Szt. rendszerétől tágabb keretek között ad lehetőséget a szabadalmi kényszerengedélyezésre, Németország és Franciaország pedig a járványra tekintettel tovább bővítette a kényszerengedélyezés lehetőségét.

A javaslat nem csupán gyógyszeripari termékek (pl. gyógyszerek, hatóanyagok, oltások), hanem diagnosztikai eszközök (pl. tesztek) és orvostechnikai eszközök (pl. lélegeztető gépek, vagy azok alkatrészei) tekintetében is lehetőséget ad kényszerengedély kérelmezésére.

A TRIPs megállapodás 31. cikk b) pontja alapján az előzetes tárgyalások megtörténtét – a jogosultnak a kérelemről való értesítése mellett – nem kell bizonyítani. Tekintettel arra, hogy a közegészségügyi kényszerengedély kérelmezője és a szabadalmas közötti tárgyalások a kényszerengedélyezés folyamatát rendkívül elnyújthatják, ezért a szabályozás él a TRIPs megállapodás biztosította lehetőséggel és eltekint a tárgyalások megkísérlésének követelményétől.

Garanciális jellegű rendelkezés, hogy a kényszerengedély megfelelő díj ellenében adható csak, a hasznosítás terjedelme és időtartama csak a szükséges mértékre korlátozódhat, a kényszerengedélyes nem szerez kizárólagos jogot a hasznosításra, és a hasznosítással kapcsolatos engedélyt nem engedélyezheti tovább. A díjnak ki kell fejeznie a közegészségügyi kényszerengedély gazdasági értékét, amely különösen a találmány tárgya szerinti műszaki területen kialakult licencforgalmi viszonyokra kell figyelemmel lennie.

A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala a díj megállapítása során – figyelemmel az ISZT-6/2012. sz. szakvéleményében kifejtettekre – figyelembe veszi különösen az adott iparágban a hasznosítási díj és a nettó értékesítési árbevétel jellemző arányát, illetve hogy az adott egészségügyi termékben, vagy az egészségügyi termék előállításához szükséges, szabadalmi oltalom alatt álló eljárásban, berendezésben vagy eszközben megjelenő gazdasági előny milyen arányban vezethető vissza a közegészségügyi kényszerengedéllyel érintett szabadalom alkalmazására (fedési hányad).

Szintén garanciális jellegű szabály, hogy a közegészségügyi kényszerengedély időtartama alatt előállított, de a kényszerengedélyes által nem értékesített termékeket – a szabadalom megszűnésének esetét leszámítva – a gyógyszerészeti államigazgatási szerv megsemmisíti annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a közegészségügyi kényszerengedély alapján előállított termékeknek a járványügyi helyzet megszűnését követő időre való, a kényszerengedélyes általi hosszú távú raktározása. A berendezések értelemszerűen szabadalmi oltalom alatt álló, és a kényszerengedélyt kifejezett tárgyát képező berendezéseket kell érteni. Minden más esetben azonban indokolatlan lenne a gyógyszertermék előállításához használt berendezés megsemmisítése, különösen ha az más termék előállításához is használatos. Az egészségügyi termék előállításához szükséges eljárás hasznosításának abbahagyását ugyancsak a gyógyszerészeti államigazgatási szerv rendeli el. A megsemmisítés ugyanakkor nem indokolt abban az esetben, ha a kényszerengedélyes újabb, azonos tárgyú hatályú kényszerengedélyt kap.

A közegészségügyi kényszerengedély vonatkozásában SZTNH dönt, jogorvoslatra bíróság előtt van lehetőség, ugyanakkor a megváltoztatási kérelemnek a közegészségügyi kényszerengedéllyel kezelendő helyzet természetére tekintettel halasztó hatálya nincs. A közegészségügyi kényszerengedély alapvetően az SZTNH által megszabott határozott időre szól, ugyanakkor az alapszabadalom vagy a kiegészítő oltalom megszűnésével megszűnik, arról a kényszerengedélyes bármikor lemondhat.

A közegészségügyi kényszerengedély alapján hasznosítandó termékeket különleges, az eredeti terméktől eltérő csomagolással kell ellátni, amelyen fel kell tüntetni, hogy a termék közegészségügyi kényszerengedély keretében került előállításra, és kizárólag belföldön vagy a közegészségügy kényszerengedélyben szereplő külföldi országban hozható forgalomba. Ezen rendelkezés megsértése esetén ugyanakkor a termék megsemmisítése nem indokolt, a jogsértés orvoslására a gyógyszerészeti államigazgatási szerv elrendelheti a termék átcsomagolását.

Az SZTNH soron kívül jár el, háromtagú tanácsban dönt, szóbeli tárgyalást azonban nem tart. A közegészségügyi kényszerengedély megadásáig a kényszerengedély kérelmezőjével szemben a kérelemben megjelölt szabadalommal kapcsolatban folyó szabadalombitorlási pert, és az ahhoz kapcsolódó ideiglenes intézkedést fel kell függeszteni.

301. §

A koronavírus járvánnyal összefüggésben KormR. biztosított lehetőséget a belföldi hasznosítású közegészségügyi kényszerengedély megszerzésére.

A rendkívüli jogrend megszűnésével a KormR. hatályát veszítette, ugyanakkor a már megadott kényszerengedélyek jogi helyzetét rendezni szükséges.

A rendelkezés rögzíti, hogy mind a KormR. alapján megindított eljárásokra, mind a megadott kényszerengedélyek vonatkozásában az Szt.-nek a közegészségügyi kényszerengedélyre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

302. §

A Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a veszélyhelyzetre tekintettel az egyes hitel-, tőke- és garanciatermékekre vonatkozó eltérő rendelkezésekről szóló 137/2020. (IV. 20.) Korm. rendelet 2. §-ának hosszútávú alkalmazása indokolt a COVID-19 koronavírus miatt szükségessé vált finanszírozási ügylettel megvalósuló összefonódások tekintetében.

303. §

A rendelkezés általános, tartósan alkalmazandó jelleggel bevezeti azt a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a látvány-csapatsportok támogatásának eltérő szabályairól szóló kormányrendelet szerinti rendelkezést, amely szerint a támogatási igazolások összértéke az országos sportági szakszövetségek, az amatőr sportszervezetek és a látvány-csapatsport támogatása érdekében létrejött alapítványok esetében – ide nem értve azokat a szervezeteket, amelyekkel összefüggésben az állami támogatási szabályok szerinti kizárás áll fenn – a sportfejlesztési programban szereplő igazolt költségek, ráfordítások, kiadások legfeljebb 100 százaléka lehet.

304. §

A rendelkezést első alkalommal a 2020. április 16. napján folyamatban lévő, jóváhagyott sportfejlesztési programok esetében kell alkalmazni.

305–306. §

A koronavírus okozta veszélyhelyzet következtében a támogatott gyógyászati segédeszközt forgalmazó vállalkozások likviditása romlott. Működőképességük fenntartására megoldást jelenthet a gyógyszerárak esetében ismert, kamatmentes, visszatérítendő finanszírozási előleg lehetőségének megteremtése, melynek részletszabályait kormányrendeletben szükséges meghatározni.

307–318, 321–322. §

A javaslat az egészségügyi válsághelyzet szabályainak módosításával biztosítja, hogy egészségügyi válsághelyzetben a Kormány rendeletében hozza meg az egészségügyi válsághelyzet hatékony kezeléséhez szükséges intézkedéseket.

A javaslat a Kormány széles válságkezelési jogköreit megfelelő garanciákkal biztosítja. Az egészségügyi válsághelyzet feltételeinek a fennállását az országos tisztifőorvos köteles folyamatosan figyelemmel kísérni, és ha az egészségügyi válsághelyzet elrendelésének a feltételei nem állnak fenn, kezdeményezni a miniszternél, hogy tegyen javaslatot a Kormánynak az egészségügyi válsághelyzetben megalkotott kormányrendelet hatályon kívül helyezésére. A miniszter javaslatát a Kormány részére haladéktalanul benyújtja, amelyet a Kormány soron kívül köteles megtárgyalni, és – ha az egészségügyi válsághelyzet elrendelésének a feltételei nem állnak fenn – a kormányrendeletet hatályon kívül helyezni. Az egészségügyi válsághelyzetben megalkotott kormányrendelet emellett legfeljebb hat hónapig marad hatályban, kivéve ha a Kormány annak hatályát meghosszabbítja. A Kormány az egészségügyi válsághelyzetben megalkotott kormányrendelet hatályát csak akkor hosszabbíthatja meg, ha az egészségügyi válsághelyzet elrendelésének a feltételei a meghosszabbítás időpontjában fennállnak. Az egészségügyi válsághelyzetben megalkotott kormányrendelet hatályának meghosszabbításáról a Kormány az Országgyűlés egészségüggyel foglalkozó állandó bizottságának beszámol.

A javaslat lehetővé teszi továbbá, hogy ha az elrendelt egészségügyi válsághelyzet jellege következtében indokolt, a Kormány rendeletben Operatív Törzs hozzon létre az egészségügyi válsághelyzeti ellátás összehangolása érdekében. A javaslat rendezi az Operatív Törzs adatkezelésének törvényi szabályait.

A javaslat a kedvező gyakorlati tapasztalatok mentén szabályozza emellett a hatósági házi karantén, továbbá a hatósági házi karantén szabályai betartásának az érintett nagykorú cselekvőképes személy mozgását nyomon követő, valamint az arcképmásának és általa megadott egészségügyi adatainak továbbítására alkalmas elektronikus szoftver (karantén szoftver) alkalmazásának alapvető szabályait.

Az orvostechikai eszközökről szóló (EU) 2017/745 rendeletnek a benne foglalt bizonyos rendelkezések alkalmazási időpontja tekintetében történő módosításáról szóló, 2020. április 23-i (EU) 2020/561 európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges, jogharmonizációs jellegű, korrekciós módosítás, és ehhez kapcsolódóan a kettős hatálybalépés meghatározása.

A gyakorlatban előfordulhatnak és előfordulnak olyan speciális esetek, amikor az összes körülmény mérlegelése alapján megállapítható, hogy a járványügyi védekezés hatósági házi karantén alkalmazása nélkül, illetve egyedi magatartási szabályok előírásával is biztosítható. Ezekben az esetekben, különösen egyéb méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén indokolt lehet a szigorúbb korlátozást előíró szabályoktól való eseti eltérés lehetőségének biztosítása, kizárólag diszkrecionális jogkörben. Az ezzel kapcsolatos hatáskört ugyanaz a járványügyi hatóság gyakorolná, amelyik a hatósági házi karantént elrendelő határozat kiadására is illetékes lenne.

A javaslat egyértelművé teszi, hogy egészségügyi válsághelyzetben a Kormány rendeletében meghatározhatja a szociális távolságtartásra vonatkozó, valamint a fertőzés veszélyét csökkentő védőeszköz viselésére vonatkozó szabályokat, továbbá a lakosság járvány által okozott betegséggel leginkább veszélyeztetett csoportjai számára az üzletekben, valamint a piacokon történő kizárólag e csoportok általi vásárlásra vonatkozó időszávot.

Jogharmonizációs záradék beépítése.

319. §

A javaslat meghatározza az egészségügyi válsághelyzet idején a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvénytől való eltéréseket.

320. §

Felhatalmazó rendelkezés a telemedicinával összefüggésben.

323. §

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) új 33/A. §-a a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló (EU) 2019/790 irányelv (a továbbiakban: CDSM irányelv) 5. cikk (1) bekezdésének való megfelelést szolgálja. A módosítás egy értelmező rendelkezést vezet be a szabad felhasználási fejezet elejére, amely tisztázza, hogy az Szt. új 34. § (3) és (4) bekezdései alkalmazásában biztonságos elektronikus hálózatnak az olyan műszaki megoldást kell tekinteni, amely megakadályozza a lehívásra hozzáférhetővé tett műnek az iskolai oktatást végző és igénybe vevő személyek körén kívülré irányuló közvetítését.

324. §

A módosítás a CDSM irányelv 5. cikk (1) bekezdésének való megfelelést szolgálja, amely a távoktatás, és a határon átnyúló távoktatás kérdéseit rendezi.

Az Szt. 34. § (3) bekezdése tisztázza, hogy az átvevő mű nem üzletszerű szabad felhasználása megvalósulhat többszörözéssel és terjesztéssel, ha az irányadó jogszabályoknak megfelelően tankönyvvé vagy segédkönyvvé nyilvánítják, és a címdalalon az iskolai célt feltüntetik, valamint az oktatási intézmény helyiségeiben, digitális formában, elektronikus eszközön történő felhasználására (ide értve például az átvevő mű kivetítését is), biztonságos elektronikus hálózaton keresztül történő nyilvánosságához közvetítéssel, illetve a 34. § (3) bekezdés a) és b) pontjában említett felhasználási módok együttes fennállása esetén is. E szabad felhasználási eset tehát kiterjed mind az osztálytermekben, mind más helyszíneken digitális módon – például elektronikus táblák vagy az internethez kapcsolható digitális eszközök segítségével – történő felhasználásokra, valamint a biztonságos elektronikus környezetek révén távolról végzett felhasználásokra is, továbbá lehetővé teszi a tankönyvvé vagy segédkönyvvé nyilvánított átvevő művek biztonságos elektronikus hálózaton keresztül történő lehívásra hozzáférhetővé tételét is. Ezzel a rendelkezés tankönyvpiac fejlődéséhez és a tankönyvvé nyilvánítás szabályaihoz igazítása is megvalósul, eleget téve az alább ismertetett rendelkezéseknek.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 93/B. § (1) bekezdése szerint „... a digitális tananyag és a nevelési-oktatási program részét alkotó információhordozó, feladathordozó (...) tankönyvvé nyilvánítható”. Digitális tananyag pedig lehet online (HTML alapú) tananyag is a törvény végrehajtásáról szóló 501/2013. (XII. 29.) Korm. rendelet 9/Q. § (2) bekezdése szerint. Továbbá a 9/Q. § (4) bekezdése lehetővé teszi a tankönyvvé nyilvánítási engedéllyel rendelkező vagy a tankönyvjegyzékre felvehető tankönyv digitálisan rögzített könyv formátumban vagy online digitális tananyag formájában történő közzétételét külön tankönyvvé nyilvánítási eljárás lefolytatása nélkül.

A felsőoktatás esetében a tankönyvvé, segédkönyvvé nyilvánítás nem hatósági határozat útján történik, hanem a felsőoktatási intézmény – a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvényen alapuló – döntésétől függ.

Az Szt. 34. § új (3a) bekezdése a CDSM irányelv 5. cikk (3) bekezdésének való megfelelést szolgálja, a származási ország elvének átültetése útján. Eszerint a műveknek és más védelem alatt álló teljesítményeknek az oktatási célú szemléltetés céljából, biztonságos elektronikus környezetben történő felhasználása úgy tekintendő, hogy az kizárólag az oktatási létesítmény székhelye szerinti tagállamban történik.

Az Szt. 34. § (4) bekezdése egyértelműsítés céljából került módosításra, kiemelve, hogy az átdolgozást megvalósító iskolai foglalkozás megtartható biztonságos elektronikus hálózaton keresztül is. Az átdolgozott mű ezt követően a szerző engedélye nélkül is jogszerűen felhasználható akár az intézményben tartott előadás során, akár biztonságos elektronikus hálózaton keresztül. Az átdolgozott műnek az oktatási kivétel körébe nem tartozó felhasználáshoz értelemszerűen szükséges az érintett szerzők engedélye.

325. §

Az Sztj. 35. § (5) bekezdésének módosítása a CDSM irányelv 5. cikk (1) bekezdésének való megfelelést szolgálja. A kivétel ennek megfelelően túlléphet a többszörözesen és megfelelően alkalmazható a biztonságos elektronikus hálózaton történő óra tartás és vizsgáztatás esetében is.

326. §

Az Sztj. 68. § (2) bekezdésének módosítása pontosítást szolgál, az Sztj. 34. § (2) bekezdésében feltüntetett oktatási célú felhasználás duplikálásának megszüntetésére a képző-, fotó- és iparművészeti alkotások tekintetében.

327. §

A módosítás az Sztj. jogharmonizációs záradékának kiegészítését célozza, amely által bekerül a CDSM irányelvnek való megfelelésre utalás.

328–337. §

A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény (a továbbiakban MFB tv.) szerkezetében még az Európai Unióhoz történő csatlakozást megelőző tárgyalások eredményét, illetve a nemzeti fejlesztési bankokra akkor irányadó bizottsági megközelítést tükrözi. A hitelélet fejlődése miatt szükséges rendelkezések és a modern fejlesztési bankokkal szemben támasztott gazdaságpolitikai elvárások folyamatosan épültek be az MFB tv.-be, így a jogszabály jelenleg kazuisztikusan, egyes pénzügyi és nem pénzügyi termékeken keresztül jelöli ki az MFB Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: MFB Zrt.) működési kereteit.

A javaslat célja, hogy az MFB Zrt. működése összhangban legyen az Európai Unióban egyre nagyobb szerephez jutó fejlesztési bankok működésével. Az Európai Bizottság a „Közös munkával a munkahelyekért és a növekedésért: a nemzeti fejlesztési bankok szerepe az európai beruházási terv támogatásában” című közleménye (a továbbiakban: Közlemény) a fejlesztési bankok szerepét a piaci hiányosságok orvoslásában látja és nem tartalmaz taxatív listát a fejlesztési bankok által végezhető tevékenységekről. Az MFB tv. ezzel szemben eseti jelleggel, és a számvitel fogalomrendszerét használva fogalmaz meg fejlesztési célokat, tevékenységeket.

A fejlesztési bankok szerepe leginkább a ciklikus és a strukturális piaci zavarok idején növekszik meg, mint amilyen a COVID-19 fertőzés okozta humánjárvány által előidézett gazdasági visszaesés is. A javaslat biztosítja, hogy a Kormány közép- és hosszú távú gazdaságstratégiája által meghatározott gazdaságfejlesztési célok megvalósításához az MFB Zrt. hatékonyan hozzájáruljon, azonban nem veszélyezteti az MFB Zrt. mint szakosított hitelintézet státuszát az Európai Unióban a prudenciális bankszabályozás hatálya alól kivett intézményei között. A javaslat az MFB Zrt. MFB tv.-ben meghatározott feladataihoz kötötte és nem eseti jelleggel határozza meg a beavatkozási lehetőségeket, ennek megfelelően hatályon kívül helyezi az MFB tv. hitelcél korlátait, továbbá a garancianyújtásra és kezességvállalásra vonatkozó hasonló korlátokat.

A javaslat további rendelkezései az MFB Zrt. működésének kereteit igazítják az egyre inkább felértékelődő fejlesztési banki szerepkörhöz.

A javaslat egyértelművé teszi, hogy – a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 7. § (3) bekezdésének p) pontjával egyezően – az MFB Zrt. is nyújthat a vele szoros kapcsolatban álló vállalkozások számára üzletszerűen szolgáltatásokat.

A módosítás alapján az MFB Zrt. a vele szoros kapcsolatban álló vállalkozások számára üzletszerűen nyújthat szolgáltatásokat.

A javaslat a befektetési jegy szerzésére vonatkozó korlátot csak az MFB Zrt. tekintetében határozza meg, a rendelkezés hatálya nem terjed ki az MFB Zrt. részesedésével működő gazdasági társaságokra és az általuk történő befektetési jegy szerzésre.

A javaslat lehetővé teszi, hogy az MFB Zrt. által közvetlenül vagy pénzügyi intézményen keresztül közvetetten nyújtott hitel- és pénzkölcsönhöz is kapcsolódhasson állami készfizető kezességvállalás a Kormány határozatának megfelelően. Ilyen módon a refinanszírozott pénzügyi intézmény is lehet az állami kezességvállalás jogosultja

azzal, hogy a Kormány által meghatározott keretösszeg felhasználásának nyilvántartása és az erre vonatkozó adatszolgáltatások elkészítése az MFB Zrt. feladata, továbbá a kezesség beváltására – szerződésátruházást vagy engedményezést követően – kizárólag az MFB Zrt. jogosult.

Az MFB Zrt. nemzetgazdasági szinten meghatározó beruházásokat finanszíroz az állam stratégiai feladatainak ellátása érdekében. A kockázati koncentráció jelentős lehet, azonban ezek a kockázatvállalások a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása szempontjából közömbösek az állami szerepvállalás miatt, ezért indokolt az eltérés a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 575/2013/EU rendelet) prudenciális szabályaitól.

Az MFB Zrt. a rendelkezésére álló forrásokat hitelintézeteken és pénzügyi vállalkozásokon keresztül is eljuttatja a hiteligénylőkhöz, így ezekben a konstrukciókban a pénzügyi vállalkozások szerepe fokozatosan növekszik. Az MFB Zrt.-nek a COVID-19 fertőzés okozta pandémiás helyzet miatt jelentős mértékű forrást kell eljuttatnia a gazdasági szereplőkhöz, ugyanakkor nem indokolt, hogy ezzel párhuzamosan sor kerüljön az MFB Zrt. ennek megfelelő, arányos feltőkésítésére. A javaslat alapján a pénzügyi vállalkozások és a pénzügyi intézménynek nem minősülő ügyfelek esetében is magasabb szavatolótőke-korlát érvényesül.

Az MFB törvény 8. § (1) bekezdése és az 575/2013/EU rendelet 395. cikk szerinti szavatolótőke-korlát nem érvényesül továbbá az MFB Zrt. közvetlen többségi tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaságok, továbbá az MFB tv. 1. mellékletben meghatározott gazdasági társaságok tekintetében.

A javaslat az MFB tv. 8. § (3) bekezdésének módosításával megkönnyíti az MFB Zrt., illetve a közvetlen vagy közvetett részesedésével működő gazdasági társaságok veszteségméréséklési célú átmeneti részesedésszerzését. Emellett a rendelkezés a felszámolás mellett a csődeljárásra is utal tekintettel arra, hogy a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 19. § (1) bekezdése szerint csődegyezség keretében a hitelezők az adós gazdasági társaságban részesedést is szerezhetnek.

A befektetési alapokba történő tőkebefektetés egyre fontosabbá váló gazdaságösztönző eszköz, a javaslat ezért – a koronavírus világjárvány gazdaságra gyakorolt hatásainak mérséklése érdekében – magasabb korlátokat határoz meg a befektetési alapokba történő tőkebefektetésekre. A javaslat külön rendelkezést tartalmaz a befektetési alapok ügyfélcsoportjai tekintetében, ezzel azt a szabályozási megközelítést tükrözi, miszerint a befektetési alapok kockázatosságát elsősorban az általuk tulajdonolt eszközök határozzák meg, nem a tulajdonosaik közötti közvetett vagy közvetlen befolyás, vagy ellenőrzési kapcsolat.

A javaslat az MFB tv. 21. § 2. pontjának módosításával – a letelepedés szabadsága, valamint az áruk és szolgáltatások szabad áramlásának az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 28., 49. és 56. cikkében deklarált alapelveivel összhangban – rögzíti, hogy az MFB tv. alkalmazásában az Európai Gazdasági Térség területén székhellyel rendelkező vállalkozás magyarországi fióktelepe is gazdálkodó szervezetnek minősül. E rendelkezés nem sérti az MFB Zrt. magyarországi tevékenységére vonatkozó törvényi elvárásokat; az MFB törvény 2. § c) pontja alapján az MFB Zrt. az Európai Gazdasági Térség területén székhellyel rendelkező vállalkozás magyarországi fióktelepe részére is nyújthat hitel- és tőkefinanszírozást, így a normaszöveg összhangba kerül a közvetlenül alkalmazandó, az EUMSZ 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendeletben foglaltakkal, ezzel is elősegítve az Unió belső piacra vonatkozó célkitűzéseinek megvalósulását.

Az MFB tv. hatályos rendelkezése eseti jelleggel és a számvitel fogalomrendszerét használva rögzíti a hitelcélokat. A fejlesztési bankok által végezhető tevékenységek taxatív felsorolásának szükségessége azonban nem következik sem a Közleményből, sem más uniós jogforrásból. Az MFB tv. 4. § (2) bekezdésének hatályon kívül helyezése biztosítja, hogy az MFB Zrt. a fejlesztési banki szerepkörét ne csak a taxatív felsorolt hitelcélok körében láthassa el, hanem annál szélesebb körben.

338. §

Szükséges a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény pontosítása.

339–343. §

A hatályos magyar szabályozás az indikáción túli gyógyszerrendelés lehetőségét – a sürgős szükség és a mentés esetkörei kivételével – előzetes hatósági engedélyezéshez köti. A napi orvosi gyakorlat keretei között sok esetben jelentős adminisztratív terhet jelent a szabályozás pontos betartása, amely a hatóság oldalán is jelentős ügyterhet keletkeztet. A javaslat lényege, hogy a jelenlegi, adott betegre vonatkozó előzetes engedélyezési rendszer fenntartása mellett lehetővé teszi, hogy az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet – az illetékes szakmai kollégium véleményének ismeretében – úgynevezett indikáción túli gyógyszerrendelési ajánlást dolgozzon ki és publikáljon. Az ajánlások adott terápiás területre, meghatározott hatóanyag vagy készítmény meghatározott javallatban történő indikáción túli rendelésére vonatkozóan fogalmazzák meg a hatóság elvi állásfoglalását, amely esetkörökben a kezelő orvosnak – az adott betegre vonatkozóan továbbra is orvosi felelősségvállalás mellett – a jövőben elegendő lenne az indikáción túli gyógyszerrendelést utólagosan bejelentenie. A gyógyszerhatóság az ajánlásokat a legfrissebb szakmai ismeretek és a napi szintű gyakorlati ismeretek alapján, a legkorszerűbb a terápiás megoldások, javaslatok, tudományos eredmények ismeretében, a szakmai kollégium véleményére figyelemmel adhatná ki, alapvetően olyan szakterületeket érintően, ahol jellemzően sok, és a már bevált terápiás gyakorlatoknak megfelelően szakmailag konszenzusos az indikáción túli gyógyszerrendelés.

Emellett a javaslat a hatósági engedélyezés ügyintézési határidejét a fő szabály szerinti 21 napról 8 napra csökkenti.

A javaslat célja járvány fennállása esetén az igazgatási szolgáltatási díjfizetés tekintetében az eljárás gyorsítása.

A javaslat továbbá az engedélyezés előtti gyógyszeralkalmazás általános szabályaitól való eltérésekkel biztosítja, hogy járványügyi érdekből vagy egészségügyi válsághelyzettel közvetlenül összefüggő különös méltánylást érdemlő betegellátási érdekből az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet – a szakmai feltételek fennállása esetén – forgalomba hozatali engedéllyel még nem rendelkező gyógyszer alkalmazását csoportosan, illetve a főszabály szerinti gyártói teherviselés hiányában is engedélyezhesse, illetve – amennyiben a gyártó annak költségeit viseli – az Európai Unióban már kereskedelmi forgalomba hozott, de Magyarországon még nem elérhető gyógyszerre vonatkozóan is engedélyezhesse.

344. §

A javaslat azt biztosítja, hogy egészségügyi válsághelyzetben az egészségügyi készlet megóvása érdekében eljáró vagonőr, a meghatározott garanciális feltételekkel az érintett beleegyezése nélkül ruházat, csomag, jármű átvizsgálására jogosult akkor is, ha a főszabály szerinti feltételek nem állnak fenn.

345. §

Jogtechnikai módosítás, amelynek célja, hogy a vagonőrre vonatkozó speciális szabály 2021. január 1-jével kivezetésre kerüljön.

346. §

A javaslat alapján a NAK által vagy annak munkavállalója által e minőségére tekintettel agrár-, illetve vidékfejlesztési támogatások igénybevételével összefüggő elektronikus ügyintézésben az ügyfelek részére technikai közreműködőként történő segítségnyújtásra kötött meghatalmazás alapján a NAK bármely munkavállalója eljárhat.

347. §

A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek vonatkozásában a beszállítókkal szemben alkalmazott tisztességtelen forgalmazói magatartás tilalmáról szóló 2009. évi XCV. törvény módosítására irányuló javaslat, amelyben új elemmel bővül a veszélyhelyzeti tapasztalatokra tekintettel a tisztességtelen forgalmazói magatartások köre.

348–352. §

A Magyar Honvédség kiemelten fontos feladatokat látott el a veszélyhelyzeti feladatok ellátásában. A veszélyhelyzeti tapasztalatok alapján indokolt a Magyar Honvédségre vonatkozó törvényi szabályok között rögzíteni, hogy a veszélyhelyzetben a Magyar Honvédség közreműködhet feladatok ellátásában. A szabályozás a tömeges

bevándorlás okozta válsághelyzeti szabályozás mintájára állapítja meg a veszélyhelyzet kezelésében részt vevő honvédekre vonatkozó – az általánostól eltérő – szabályokat.

A szabályozást indokolt kiterjeszteni az egészségügyi válsághelyzetre is.

Lényeges, hogy a Magyar Honvédség közreműködéséről a Magyar Honvédség irányítása körében a Kormány fog dönteni, és kormányrendelettel fogja kialakítani a közreműködés formáját ezekben a helyzetekben.

353–354. §

A javaslat az Alaptörvény 54. cikk (4) bekezdésére figyelemmel sarkalatos rendelkezésként biztosítja, hogy a Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében kihirdetett veszélyhelyzetben, az ezen speciális helyzet megfelelő hatékonyságú kezelése céljából, az állampolgárok élet-, egészség-, személyi-, vagyon- és jogbiztonságának, valamint a nemzetgazdaság stabilitásának garantálása érdekében rendeletével egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, és egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat.

A javaslat ezzel a szabállyal az egyéb okból kihirdetett veszélyhelyzethez képest szélesebb cselekvési szabadságot biztosít a Kormánynak, amely a COVID-19 járvány kezelésének gyakorlati tapasztalataival igazoltan az emberek élete, egészsége és a nemzetgazdaság védelemének elengedhetetlen feltétele.

Garanciális jelentőségű, hogy a Kormány ezen jogkörét kizárólag – a szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan – a humánjárvány megelőzése, kezelése, felszámolása, továbbá káros hatásainak megelőzése, illetve elhárítása céljából gyakorolhatja.

355–356. §

Hangsúlyozván azt, hogy az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként működő Alkotmánybíróság működése különleges jogrend idején különös garanciális jelentőséggel bír a demokratikus jogállam, az alkotmányos rend, a jogrendszer belső összhangjának megőrzése, valamint a hatalommegosztás elvének érvényre juttatása érdekében, a javaslat előírja, hogy Alkotmánybíróság elnöke és az Alkotmánybíróság főtíkára gondoskodjon az Alkotmánybíróság különleges jogrendi időszakban történő folyamatos működéséről, és tegye meg az ehhez szükséges szervezeti működtetési, ügyviteli és döntés-előkészítési intézkedéseket.

A javaslat kifejezetten utal az elektronikus kommunikációs eszköz igénybevételével történő ülésezés lehetőségére, amely különleges jogrenden kívüli időszakban is alkalmazható eljárás lesz, azonban arra nem automatikusan, hanem kizárólag az Alkotmánybíróság elnökének döntése alapján kerülhet sor.

357. §

A javaslat a Nemzeti Foglalkoztatási Alapnak a központi költségvetésben való fejezetrendi változásával kapcsolatos módosítást foglalja magában.

358. §

A javaslat a Nemzeti Foglalkoztatási Alapnak a központi költségvetésben való fejezetrendi változásával kapcsolatos módosításokat foglalja magában.

359. §

A javasolt módosítás az államháztartás terhére eltérő földrajzi helyen (ország) megvalósítandó beszerzések kapcsán biztosít rugalmasabb szabályok.

360., 362., 364. §

A települési önkormányzat által a belföldi gépjárművek után beszedett gépjárműadó összege a központi költségvetést illeti meg. A javaslat ezzel összefüggésben módosítja a Kincstár ellenőrzési feladataira és jogosultságaira vonatkozó rendelkezéseit tekintettel arra, hogy a Kincstár jogköre a gépjárműadó megosztása

helyett az adónak a központi költségvetés részére történő befizetés ellenőrzésére terjed ki. Ezzel összefüggésben pontosítja a kormányrendelet megalkotására vonatkozó felhatalmazó rendelkezést is.

361. §

A járványhelyzet hatásainak enyhítését célzó európai uniós intézkedések számos kedvező lehetőséget nyújtanak a tagállamoknak, azok gazdasági szereplőinek, azonban ezek az intézkedések a tagállamok egységes, mögöttes szerepvállalását igénylik. E szerepvállalás nem feleltethető meg teljesen az állami garancia szabályainak, ezért szükséges önálló jogi felhatalmazást adni az uniós szerepvállalásokhoz.

363. §

Az egészségügyi válsághelyzet idején alkalmazandó államháztartási szabályok tekintetében fogalmaz meg átmeneti szabályokat.

365. §

A személyes jelenléttel járó eljárási cselekmények végzésének akadályát jelentheti, ha az eljárásban részt vevő személyek megjelenése az eljárási cselekményen járványügyi hatóság által elrendelt járványügyi elkülönítés, megfigyelés, zárlat vagy ellenőrzés szabályainak megszegésével járna. Erre tekintettel indokolt, amennyiben ilyen tény jut a hatóság tudomására, akkor az eljárást az ok megszűnéséig felfüggeszse. Ebben az esetben az elévülési idő nyugszik.

Az új szabálysértési tényállás kerettényállás, amit az egészségügyi válsághelyzet során kiadott kormányrendeletek tölthetnek ki tartalommal, meghatározva a szabálysértés elkövetési magatartását. Azok a kormányrendeletek, amelyek védelmi intézkedést tartalmaznak már a címükben erre utalnak, továbbá valamennyi ilyen kormányrendelet külön §-ban sorolja fel, hogy a kormányrendelet mely §-ai védelmi intézkedések. A fentiekkel egyértelművé válik a jogalanyok és a jogalkalmazók számára, hogy egy-egy rendeletben mely szabályok megszegése valósítaná meg a szabálysértést.

A szabálysértési tényállást indokolt kiterjeszteni a települési önkormányzat képviselő-testülete által rendeletben meghatározott védelmi intézkedésekre is.

366–367. §

A veszélyhelyzet megszüntetését követően továbbra is szükséges fenntartani a járvány drasztikus terjedésének megelőzését szolgáló távolságtartási szabályokat, illetve higiénés intézkedéseket. Ennek érdekében a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény átmeneti rendelkezésének megállapításával, valamint kormányrendeleti rendelkezések révén indokolt az „ún. érintésmentes” kézbesítési technológia fenntartását biztosítani, amely a járványügyi veszélyhelyzet során a postai küldemények címzettjei, illetve a fokozott veszélynek kitett egyetemes postai szolgáltató alkalmazottainak védelme érdekében került bevezetésre.

A veszélyhelyzet és az egészségügyi válsághelyzet elrendelése során a más szervhez vezénylésre nem feltétlenül úgy kerülhet csak sor, hogy az a hat hónapos időtartamot ne haladja meg. Ennek megfelelően szükséges a miniszter számára mérlegelési jogkört biztosítani, hogy a veszélyhelyzet és az egészségügyi válsághelyzet akár egész időtartamára a más szervhez vezényelt tekintetében a rendelkezési állományba helyezés alóli mentesítéséről dönthessen.

368–377. §

A honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvényben indokolt a veszélyhelyzeti tapasztalatok alapján olyan szabályok bevezetése, amely a különleges jogrend kihirdetésére tekintettel az állomány jogait (pl. lemondás tekintetében) generálisan korlátozza. A Magyar Honvédség állományának ezekben a helyzetekben rendelkezésre kell állniuk.

A javaslat az egészségügyi válsághelyzet idejére speciális törvényi felhatalmazást biztosít a Kormány részére, hogy rendeletben a törvényi szabályoktól eltérjen. A szabályok alkalmazásának elrendelésére a Kormány

kormányrendelettel lesz jogosult, és opcionális lehetősége lesz az egyes intézkedések kiválasztásában. Ezek az intézkedések tartalmilag azonosak a veszélyhelyzetben meghozott intézkedésekkel.

378. §

Az egyes állami és önkormányzati ingatlanok ingyenes tulajdonba adásáról, valamint a hitelszerződésből eredő kötelezettségeiknek eleget tenni nem tudó természetes személyek lakhatásának biztosításáról szóló 2011. évi CLXX. törvény módosításáról szóló 2013. évi CXVIII. törvény 1. melléklet 232. sorában szereplő, Budapest XXI. kerület 209961/8 hrsz. alatt felvett ingatlan (a továbbiakban: Ingatlan) szükséges a Budapest Diákváros – Déli Városkapu Fejlesztési Program megvalósításához. Erre figyelemmel, a Budapest XXI. kerület Csepel Önkormányzatával megkötött megállapodás alapján, az Ingatlan ismét állami tulajdonba került, ezért indokolt a törvény mellékletéből való törlése.

379–380. §

A szabadságvesztés végrehajtása a bv. intézetbe történő befogadással kezdődik. Ennek során azonban bármikor előfordulhat, hogy a szabadságvesztés letöltése érdekében felhívásra megjelent személy egészségügyi állapotával összefüggésben, a közösségbe való befogadhatósága kérdésében aggály merül fel. A Javaslat a probléma hatékony kezelése érdekében a bv. intézet parancsnokának jogkört teremt arra, hogy az egészségügyi szakterület javaslata alapján rendelkezzen az ilyen személy egészségügyi okból történő tizennégy napos elkülönítéséről. A Javaslat – garanciális jelleggel – a bv. intézet parancsnokának rendelkezése módjaként az írásbeli intézkedési formát írja elő.

A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy a pártfogó felügyelet végrehajtása során az egyedi esetekben a pártfogolt magatartása alapján a közreműködési hajlandóság jól felmérhető. Erre tekintettel a konkrét esetek abból a szempontból is megkülönböztethetők, hogy a pártfogolt magatartását milyen gyakorisággal vagy mélységben szükséges ellenőrizni. Ennek eldöntéséhez nélkülözhetetlen, hogy a kezdeti időkben a pártfogolt ellenőrzése személyes kapcsolattartás keretében történjen. A pártfogó felügyelet végrehajtás során a pártfogó felügyelet célját szem előtt tartó és annak érdekében aktívan közreműködő pártfogolt esetében elégséges lehet az ellenőrzés rugalmasabb módja. A Javaslat ezért megteremti annak a lehetőségét, hogy a pártfogó felügyelő vagy a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő a pártfogolt kapcsolattartási kötelezettsége teljesítésének módjaként a telefonon vagy egyéb elektronikus kapcsolattartás útján történő teljesítésre adjon lehetőséget, és a már megadott ilyen kedvezményt – ha a pártfogolt a megváltozott magatartása ezt indokolja – visszavonja.

381–382. §

A módosítás a Hszt.-be beépülő, az egészségügyi válsághelyzetre irányadó új szabályok beillesztésére vonatkozó javaslatot fogalmaz meg. A rendelkezés értelmében egészségügyi válsághelyzet idején a Kormány dönthet a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos jogviszonyban és rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott állományára vonatkozó eltérő szabályok alkalmazásának bevezetéséről. Amennyiben tehát egészségügyi válsághelyzet elrendelésére kerül sor, kizárólag a Kormány ezirányú döntése esetén kell alkalmazni ezen eltérő szabályokat, az egészségügyi válsághelyzet elrendelése nem jelenti automatikusan az eltérő szabályok életbelépését, így van lehetőség mérlegelni, hogy az egészségügyi válsághelyzet elrendelése indokolja-e a rendőrök fokozott igénybevételét. Ehhez kapcsolódóan a Hszt.-be egy kormányrendeleti felhatalmazás is beépítésre kerül.

383–390. §

Kirendelt védő

A területi ügyvédi kamara által kijelölt ügyvéd helyett a Be. 47. § (1) bekezdése alapján eljáró helyettes védők kirendelésével kapcsolatos jogalkalmazói tapasztalatok alapján szükségessé vált annak törvényi szinten történő pontosítása, hogy a 47. § (1) bekezdés c) pontjának az alkalmazása körében pontosan hogyan kell értelmezni az elérhetetlenséget. Ennek érdekében a Javaslat meghatározza, hogy akkor minősíthető elérhetetlennek a kijelölt ügyvéd, ha a nyomozó hatóság egy óra alatt sem tud kapcsolatba lépni a kijelölt ügyvéddel. Fontos, hogy ez a szabály kizárólag azokra az esetekre irányadó, amikor a nyomozó hatóság olyan módon bocsátja ki az idézést, hogy az érintett huszonnégy vagy két órával az eljárási cselekmény előtt kapja meg azt, tehát a nem kivételes kézbesítési esetekre nem vonatkozik.

A Javaslat továbbá egyértelműen rögzíti, hogy ilyen esetekben a helyettes védő jelenléte kötelező az eljárási cselekményen.

Helyettes védő kirendelése

A Javaslat egyrészt kifejezett szabály beiktatásával lehetővé kívánja tenni, hogy helyettes védőként olyan ügyvéd is kijelölhető legyen, aki más bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy vagy terhelt védőjeként jelen van, ebben az esetben feltétel természetesen, hogy az érintettek érdekei ne legyenek ellentétesek. Ez számos esetben teheti gördülékenyebbé a helyettes védő alkalmazását.

A módosítás továbbá a gyakorlati tapasztalatoknak megfelelően fel kívánja oldani azt a szabályt, amely alapján a helyettes védő kirendelése egyetlen eljárási cselekményre szól. A módosítás értelmében kizárólag a 47. § (1) bekezdése szerinti helyettes védő kirendelése esetén a helyettes védő az egymást követően folytatólagosan tartott eljárási cselekményeken folyamatosan eljárhat. Ez megkönnyíti az eljáró hatóság dolgát azzal, hogy a folytatólagosan tartott eljárási cselekményekre nem kell külön-külön kijelölni ugyanazt a személyt. Az egymást nyomban követő eljárási cselekmények során a helyettes védő ilyen esetben addig járhat el, amíg a területi ügyvédi kamara által kijelölt kirendelt védő nem jelentkezik az eljáró hatóságnál. Ez a rendelkezés a védő értesítésére vonatkozó szabályokra is kihatással van, hiszen a helyettes védő kirendelésének új hatályával a nyomban egymást követő cselekményeken a terhelt védelmét a helyettes védő látja el, vagyis értesítési, idézési kötelezettség is a helyettes védő vonatkozásában van. A helyettes védő eljárását ilyen esetekben a kijelölt kirendelt védő fellépése szakíthatja meg. Mindezekre figyelemmel kiemelten fontos szerepe van annak, hogy a kirendelő szerv a kijelölt védő első – a helyettes védő fellépését kiváltó – értesítése szabályszerű legyen (ld. elérhetetlenség új szabályai), ellenkező esetben a kijelölt védőnek nincs reális lehetősége az eljáró hatóság előtt megjelenni, jogait gyakorolni, kötelezettségeit teljesíteni. Másrészt lényeges az eljárási cselekmények egymást követő jellege. Amennyiben ugyanis már nem ilyen cselekményekről beszélünk, úgy a hatóság értesítési kötelezettsége ismét a kijelölt védő irányában áll fenn (akár normál, akár sürgős értesítésről van szó). Az eljárási cselekmények nyombaniségével kapcsolatos esetleges visszaélés ismét olyan helyzetet teremt, amely okán a kijelölt védőnek nincs reális lehetősége az eljáró hatóság előtt megjelenni, jogait gyakorolni, kötelezettségeit teljesíteni. A kijelölt kirendelt védő értesítésének, idézésének elmaradása ilyen esetben az eljárási cselekmény érvényességét érintő törvénysértés.

Az ügygondnok

A gyakorlati tapasztalatok alapján indokoltá vált az ügygondnok jogintézményének felülvizsgálata. Ennek keretében megállapításra került, hogy indokolt az egész eljárásra kiterjedő képviseleti joggal rendelkező törvényes képviselőt ellátó résztvevőként szabályozni az ügygondnok jogintézményét, és ezzel egyidejűleg korlátozott jogi helyzetét megszüntetni.

A módosítás pontosítja az ügygondnok kirendelésének szabályait, és egyértelműen kimondja, hogy ügygondnokként nem járhat el, és ki kell zárni az eljárásból azt a személyt, akinél megalapozottan feltehető, hogy a bűncselekményt az általa képviselt terhelttel vagy bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személlyel együtt követte el, vagy akinek az érdekei az általa képviselt személy érdekeivel ellentétesek. A módosítással egyértelművé válik továbbá, hogy az ügygondnok kirendelésére csak abban az esetben kell, hogy sor kerüljön, amennyiben nincsen eljárásra képes törvényes képviselő. Annak ellenére, hogy az egyik szülő eljárása kizárt, a másik továbbra is eljárhat képviselőként, így ebben az esetben ügygondnok kirendelése nem szükséges.

A kizárásról főszabály szerint a bíróság, illetve a vádemelés előtt az ügyészség jogosult dönteni. Abban az esetben azonban, ha megalapozottan feltehető, hogy a terhelt, illetve a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy és törvényes képviselője együtt követték el a bűncselekményt, úgy a kizárás halasztást nem tűr, így arra a nyomozó hatóság is jogosult. A nyomozás során hozott határozat – a Be. 367. § (1) bekezdésére figyelemmel – a jogorvoslatra tekintet nélkül végrehajtható. Ennek megfelelően az ügygondnok kirendelése iránt is a kizárással egyidejűleg intézkedni kell, ellenkező esetben az érintett személy törvényes képviselő nélkül maradna, amely hiányosság az eljárási cselekmény érvényességére kiható helyzetet eredményezne.

A terhelt és a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy törvényes képviselője tartalmilag a védővel azonos jogokat gyakorol a jelenléti, észrevételezési, felvilágosítás-kérelmi, indítványtételi, ügyirat-megismerési, valamint jogorvoslati jogosultság szempontjából. Ezért az ő vonatkozásukban a szabályozás további feltételként kimondja, hogy a védő kizárására vonatkozó 43. § (1) bekezdés rendelkezéseit is megfelelően alkalmazni kell.

A kirendelt védő szabályozásához hasonlóan, az ügygondnok vonatkozásában is kimondásra kerül továbbá, hogy kirendelése ellen nincs helye jogorvoslatnak. Azonban a képviselt személy indokolt indítványban kérheti más ügygondnok kirendelését, továbbá maga a kirendelt ügygondnok is kérheti felmentését.

A törvény a felmentett, illetve kizárt és az újonnan kirendelt ügygondnok közötti együttműködést is előírja azzal, hogy kimondja a 48. § (3)–(6) bekezdésnek megfelelő alkalmazását.

A jegyzőkönyv elkészítése, kiegészítése, kijavítása

A Javaslat a jegyzőkönyv hitelesítésének jelenleg papíralapú szabályait olyan módon módosítja, amely teret enged a digitális technológiák révén rendelkezésre álló egyéb hitelesítési megoldások (pl. E-szemle) eljárásjogi alkalmazásának. A részletes szabályok rendeleti szinten lesznek meghatározva.

A Javaslat egyértelművé kívánja tenni, hogy a jegyzőkönyv hitelesítése nem formai, hanem tartalmi kérdés. Az eljárási cselekményről készült jegyzőkönyv akkor tekinthető az eljárási cselekmény, illetve az eljárási cselekményen történtek, elhangzottak rekonstruálására alkalmas hiteles eszköznek, ha az eljárási cselekménnyel közvetlenül érintett személyek – tehát nem feltétlenül csak a gyanúsított, a tanú és a tolmács – a jegyzőkönyv tartalmát megismerhették (1), annak tartalmát az eljárási cselekmény megfelelő „lenyomataként” fogadják el (2), végezetül a jegyzőkönyvet oly módon zárják le, hogy abban változás csak észrevehető módon történhessen (3).

A jegyzőkönyv tartalmának megismerését a Javaslat egyértelműen előírja, ugyanakkor annak módját – nem véletlenül – nem határozza meg. Ennek megfelelően a megismerés az eljárási cselekmény végrehajtásához igazodóan többféle módon – papír alapú nyomtatás átadásával, elektronikus vagy telekommunikációs eszköz igénybevételel vagy akár felolvasás útján – is megvalósulhat. A jegyzőkönyv tartalmának az arra jogosultak által történő elfogadása – a hatályos szabályozáshoz igazodóan – az eljárási cselekmény, illetve a jegyzőkönyvvezetés általános szabályaiból következik okszerűen. Lényeges körülmény, hogy a jegyzőkönyv megismerése még az eljárási cselekmény része. Ezért amennyiben a jegyzőkönyv megismerése során az érintetteknek észrevétele, indítványa merül fel, úgy azt a jegyzőkönyvnek is tartalmaznia kell. Nyilvánvalóan mellőzhető annak jegyzőkönyvvezetés – például egy elírás esetén – ha egy észrevétel olyan körülményre vonatkozik, amellyel mindenki egyetért. Ezzel ellentétben nem mellőzhetők azon körülmények, így a jegyzőkönyv tartalmára irányuló esetleges észrevétel jegyzőkönyvbe foglalása, amellyel összefüggésben ellentmondás, vita merült fel. E körben a Be. 359. § rendelkezése az irányadóak. Végezetül a hitelesítésben történő közreműködés megtagadása esetén törvényi előírás az ismert okok, indokok feltüntetése (jegyzőkönyvvezetés). Látható tehát, hogy a hitelesítésben történő érdemi közreműködés a jegyzőkönyv megfeleltetésének tanúsítása. Mindezeket követően a jegyzőkönyv tartalmának rögzülnie kell, méghozzá oly módon, hogy amennyiben abban változtatásra kerül sor, az ne maradjon észrevétlen. Amennyiben ezek a feltételek érvényesülnek a jegyzőkönyv hiteles, – ellenkező bizonyításig – az eljárási cselekmény rekonstruálására alkalmas.

A Javaslat szabályozása e három feltétel konkrét megvalósulási formájára nézve részletszabályt nem tartalmaz. Az informatika fejlődése, a telekommunikációs eszköz használatának elterjedése számtalan olyan új technikai megoldás előtt nyitották meg a kapukat, amelyekre figyelemmel – feltéve, hogy a Javaslat szerinti három tartalmi feltétel teljesül – nem várható el, hogy az alakiság szabályai törvényi szinten kerüljenek meghatározásra. Egy ilyen szabályozási módszer szükségszerűen indokolatlanul merev, az új megoldásokhoz alkalmazkodni nem képes kógens előírást eredményezne, amely – tekintettel arra, hogy törvényi rendelkezésről lenne szó – a konkrét megoldás tartalmi megfeleltetése helyett, ismét formai kérdéssé degradálná a hitelesség tárgykerét. Ez ugyanakkor ellentétes lenne a Javaslat szerinti szabályozási koncepció lényegével.

A tanú korábbi vallomása

A Be. a bizonyítás és ezen belül a korábbi tanúvallomással való rendelkezés körében jelentős újításokat vezetett be, így többek között nincs már lehetőség arra, hogy a tanú a korábban tett tanúvallomását a későbbiek során a vallomás megtagadásának jogával élve megsemmisítse. E jogalkotói szándék konzekvens érvényre juttatásának célzatával a Javaslat a Be. 527. § (1) bekezdés módosításával rögzíti a tanú korábbi vallomásának felolvasása és ismertetése körében az általános szabályok között megjelenő, azonban a jogalkalmazás jelzése szerint a jelen helyen hiátusként értékelt eseteket az elsőfokú bíróság eljárásában is.

A bizonyítási eljárás könnyítése és segítése céljával a Javaslat átalakítja a (2) bekezdésben írt rendelkezést. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: 1998-as Be.) által is szabályozott köztudomású

és a hivatalos tudomás körébe tartozó tényeken túl a Be. kiveszi a bizonyítandó tények köréből azokat, amelyek valóságát az adott büntetőügyben a vádló, a védő és a terhelt együttesen elfogadják [Be. 163. § (3) bekezdés c) pontja]. Önmagában tehát az eljárás fő résztvevőinek egyező nyilatkozata alapján releváns tények vonatkozásában mentesíthető a bíróság attól, hogy külön bizonyítást kelljen lefolytatnia. A (2) bekezdést érintő módosítás célja egyrészt, hogy érvényt szerezzen ennek a bizonyítást könnyítő általános rendelkezésnek a perkonzentrációra figyelemmel elsősorban a vádiratban vagy az előkészítő ülésen kihallgatni indítványozott tanú esetében. Speciális bizonyítási szabályként ugyanis az egyesbíró vagy a tanács elnöke hivatalból vagy indítványra abból a célból olvassa vagy olvastatja fel, illetve ismerteti a tanú korábban tett vallomását illetve annak lényegét, hogy az legyen tisztázható, hogy a vallomás olyan tényre vonatkozik-e, amelyet a felek egybehangzóan fogadnak el. Ha ugyanis ez megállapítható, úgy az adott tény a Be. 163. § (4) bekezdés c) pontjának hatálya alá esik és az erre vonatkozó tanúbizonyítás a továbbiakban szükségtelen.

A bizonyítás hatékony segítése érdekében a Javaslat emellett nem kívánt szakítani azzal a rendelkezéssel sem, amikor a tanú vallomása ugyan nem valamennyi érintett által elfogadott, de a tanú személyes kihallgatása szükségtelen, vagyis a tanú által tett vallomás tartalma – tehát az a tény, hogy a tanú miről és milyen tartalmú vallomást tett – önmagában nem vitatott. A Javaslat e körben bővíti a hatályos szabályozást azzal, hogy megteremtí a lehetőségét a tanú korábban nemcsak tanúként tett vallomásának a hivatalból vagy indítványra történő felolvasására, jegyzőkönyvvezetővel való felolvasatására illetve a vallomás lényegének az ismertetésére. Abban az esetben tehát, ha a tanú vallomása a bizonyítás szempontjából releváns és azt értékelni kell, azonban a tanú tárgyaláson való személyes megjelenése és ilyen formában történő kihallgatása – a vallomás tartalmára figyelemmel – szükségtelen, a vallomás ismertethető. Miután a szabályozás a bizonyítás kereteit jelentősen érinti, az a közvetlenség elvének korlátozását eredményezi, ezért garanciális szempontból az eljárás résztvevőinek un. „vétőjoga” van, vagyis ha a bíróság vagy az eljárás megnevezett résztvevői közül bárki a tanú személyes kihallgatását igényli, a vallomás felolvasására, felolvasatására illetve lényegének ismertetésére nem kerülhet sor.

A perújítás megengedhetősége

A Be. 642. § (1) bekezdése alapján a más jogosulttól származó perújítási indítványt a perújítás megengedhetőségének kérdésében döntésre jogosult bíróság mellett működő ügyészségnél kell írásban benyújtani vagy jegyzőkönyvbe mondani. Ha a perújítási indítványt a más jogosult valamilyen oknál fogva – pl. tévedés, kényelemi okból stb. – mégis a bíróságnál nyújtja be, azt a bíróság a Be. 643. § (4) bekezdése alapján az alapügy bírósági irataival együtt megküldi az ügyészségnek észrevételezésre. Az ügyészségnek ebben az esetben egy hónapon belül kellene visszaküldenie az észrevételét a bíróságra. A hatályos szabályozás egyik negatív következménye, hogy az ügyészségnek a rendelkezésre álló rövid határidőben – annak ellenére, hogy azt a törvény nem zárja ki – gyakorlatilag nincs lehetősége perújítási nyomozás elrendelésére, így a megalapozott észrevétel kifejtése adott esetben akadályba ütközhet.

A Be. 642. § (2) bekezdés alapján az ügyészség a nem jogosult által előterjesztett perújítási indítványnak a bíróság részére történő megküldését mellőzi, amelyről az indítvány előterjesztőjét tájékoztatja. A hatályos szabályozás szerint a bíróságnál előterjesztett és az ügyészség részére észrevételezés érdekében megküldött perújítási indítvány esetében az ügyészség – a Be. 643. § (4) bekezdésének kötelező rendelkezése miatt – nem mellőzheti a perújítási indítvány bíróságra történő visszaküldését.

A Be. 642. § (1) és (2) bekezdés és a Be. 643. § (4) bekezdés szabályozásában tapasztalható diszkrépancia megszüntetése érdekében a Javaslat a bíróságon előterjesztett perújítási indítványokra vonatkozó eljárásrendet módosítja annak érdekében, hogy az ügyészség az észrevételének bíróságra történő megküldése előtt – az ügyészségen előterjesztett perújítási indítványokkal egyező módon – ténylegesen elrendelhesse a perújítási nyomozást, illetve gyakorolhassa a Be. 642. § (2) bekezdésében biztosított jogosultságot.

A Be. szövegcsere módosításához

A Be. 49. § (3) bekezdésének módosítása lehetővé kívánja tenni, hogy a terhelt hozzájárulása esetén ne legyen az eljárás befejezésének az akadálya, hogy helyettes védő jár el az eljárási cselekményen. Ez hozzájárulhat bizonyos esetek gyorsabb befejezéséhez anélkül, hogy bármilyen eljárási garancia sérülne.

A Be.-t hatályon kívül helyező rendelkezéshez

A Be. 262. § (1) bekezdés a) és b) pontjának módosítása a gyakorlati tapasztalatokra tekintettel megszünteti az adóhatóságtól és a vámhatóságtól történő adatkérés esetén az ügyési engedélyezést.

391–396. §

A honvédelmi alkalmazottak jogállásáról szóló 2018. évi CXIV. törvényben indokolt a veszélyhelyzeti tapasztalatok alapján olyan szabályok bevezetése, amely a különleges jogrend kihirdetésére tekintettel a honvédelmi alkalmazotti állomány jogait (pl. lemondás tekintetében) generálisan korlátozza. A Magyar Honvédség honvédelmi alkalmazotti állományának ezekben a helyzetekben rendelkezésre kell állniuk.

A javaslat az egészségügyi válsághelyzet idejére speciális törvényi felhatalmazást biztosít a Kormány részére, hogy rendeletben a törvényi szabályoktól eltérjen. A szabályok alkalmazásának elrendelésére a Kormány kormányrendelettel lesz jogosult, és opcionális lehetősége lesz az egyes intézkedések kiválasztásában. Ezek az intézkedések tartalmilag azonosak a veszélyhelyzetben meghozott intézkedésekkel.

397. §

A Javaslat tartalmaz több olyan büntetőeljárású rendelkezést, amelyek előkészítésére már sor került, és amelyeket a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló T/9918 számú törvényjavaslatként az Országgyűlés elfogadott (a továbbiakban: Be. novella). A jelenlegi járványhelyzetre figyelemmel azonnal szükségessé vált, hogy a Be. novella néhány rendelkezése hamarabb lépjen hatályba. Ennek érdekében a Javaslat átvesz egyes rendelkezéseket a Be. novellából, és azt maga lépteti hatályba. Ezeket a rendelkezéseket a jogszabály szerkesztési szabályok alapján a Javaslat azok hatálybalépése előtt hatályon kívül helyezi.

398. §

A fejezet hatálya a következő engedélyezésekre terjed ki:

- a kormányzati igazgatási szervek engedélyezései;
- a kormányzati igazgatási szerv irányítása vagy felügyelete alatt álló, közigazgatási hatósági hatáskör gyakorlására kijelölt szerv, szervezet vagy személy által folytatott engedélyezések;
- jegyzői engedélyezések.

A javaslat számos, a bejelentéses rezsím hatálya alóli kivételt állapít meg. Eszerint nem terjed ki a fejezet hatálya:

- az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) hatálya alá nem tartozó engedélyezésekre,
- a nemzetközi és az uniós jog által előírt engedélyezésekre,
- a pénzbeli vagy természetbeni ellátások megállapítására,
- azokra az engedélyezésekre, amelyek tárgya valamely jogosultság mértékének megállapítása,
- az automatikus döntéshozattal intézhető ügyekre,
- a hatósági bizonyítványokra, igazolványokra, nyilvántartásba vételekre, és
- a hatósági szerződésekre.

A bejelentés alapján történő joggyakorlás sajátosságaira figyelemmel a javaslatnak rendelkeznie kell arról, hogy annak intézésére mennyiben alkalmazható az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény. A bejelentés egy jelentősen atipikus, „csonka” eljárás, hiszen amíg egy engedélyezés lényege a tényállás-tisztázás és a döntéshozatal, addig a bejelentés esetében az ügyfél főszabályként pusztán az időmúlásával és a hatóság hallgatásával szerez jogosultságot a tevékenység gyakorlására.

Ebből következik, hogy a bejelentéssel összefüggésben számos eljárásjogi jogintézmény alkalmazhatósága fogalmilag nem jön szóba, így a tervezet tételesen felsorolja azokat a rendelkezéseket, amelyek az eljárási kódexből felhívhatók (pl. határidők számítása, nyelvhasználat, döntések formai és tartalmi elemei, stb.).

A közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvényhez hasonlóan az engedélyezések általános szabályainak megállapítása horizontális, ágazatokon felüli szabályozást vezet be. Ennek megfelelően a javaslat kimondja, hogy az e fejezet szerinti bejelentés alapján történő joggyakorlás lehetőségét más törvény nem zárhatja ki.

A szabályozás koncepcionális eleme a kérelmező szabadságának biztosítása a joggyakorláshoz vezető út kiválasztása körében. Ez alapján az ügyfél dönthet úgy, hogy a tevékenységet a törvény szerinti ellenőrzött bejelentés helyett engedély alapján kívánja végezni. Ha az ügyfél bejelentés helyett engedélykérelmet terjeszt elő, a törvény e fejezetének rendelkezései az adott ügyben nem alkalmazhatók.

399. §

Tekintettel arra, hogy a bejelentés alapján történő joggyakorlás lényegében kiveszi vagy minimalizálja a tevékenységet megelőző hatósági kontrollt, és megnöveli a szerepét a felelős ügyféli joggyakorlásnak és a hatósági ellenőrzésnek, ezért szükséges ezeket alapelvi szinten is megalapozni. Az alapelvek a következők:

- együttműködés,
- jóhiszeműség,
- tisztesség,
- hatóság megtévesztésének tilalma.

Az általánosnál szorosabb bejelentő-hatóság és bejelentő-többi ügyfél együttműködés egyik konkrét megjelenése, hogy a bejelentőnek egy engedélyezési eljáráshoz képest jóval szélesebb körű információs kötelezettségei vannak. A javaslat előírja, hogy a bejelentőnek a jogszabály által előírt adatokon kívül minden egyéb adatot meg kell osztania a hatósággal, amely a tevékenység értékelése körében releváns lehet. Ugyanígy a többi érintett irányába is többletkötelezettsége van a bejelentőnek, ugyanis a bejelentést megelőzően tájékoztatnia kell a kérelmezett tevékenységről és az eljáró hatóságról.

400. §

A javaslat szerinti főszabály értelmében az engedélyköteles tevékenység végzésének szándékát elégséges bejelenteni a hatóságnál.

Számos, a közérdek szempontjából fontos ügyben válhat szükségessé kivételeket meghatározni a főszabály szerinti bejelentés alól. Ennek érdekében a javaslat felhatalmazást ad a Kormány részére, hogy listázza azokat a tevékenységeket, amelyek továbbra is csak engedély alapján végezhetők.

401. §

A javaslat az Ákr.-től eltérően kizárólag elektronikus ügyintézési lehetőséget biztosít a bejelentés megtételére, ugyanakkor az elektronikus út fogalmát tágabban kezeli az Ákr. szerinti elektronikus ügyintézésnél. Az elektronikus út arra is alkalmas, hogy az ügyfél azonnal és hitelt érdemlően bizonyítani tudja a bejelentés benyújtásának a napját.

A bejelentéshez ugyanazokat az adatokat és dokumentumokat kell mellékelni, mint az engedélykérelemhez azzal a kiegészítéssel, hogy mivel teljes hatósági eljárás hiányában a hatóság nem fogja felderíteni az ügyféli kört, ezért a bejelentés szándékáról a bejelentőnek kell az ügyfeleket tájékoztatnia, és ennek eredményét a bejelentéshez csatolnia.

A javaslat kitér az eljárási költségek előlegezésének és viselésének kérdéseire. A bejelentés illetéke, illetve díja – figyelemmel a kisebb hatósági erőforrás-ráfordításra – az engedélyezés díjának 50%-a. Ha a bejelentés utóbb engedélyezésbe fordul, a díjat az ügyfélnek ki kell egészítenie, ha pedig a bejelentés nem tartozik a fejezet hatálya alá, a megfizetett díjat az ügyfél visszakapja. A javaslat értelmében hiánypótlási felhívásnak van helye, ha a kérelmező a díjat nem, vagy hiányosan fizette meg. A díj meg nem fizetése a bejelentés visszautasítására vezető ok. A díjon felül jelentkező költséget az viseli, akinél az felmerül, ugyanakkor a bejelentésnél ilyen költségek előreláthatóan elenyészőek lesznek.

Ha az engedélyezésben szakhatóság vett volna részt, akkor a szakhatóságot a bejelentés igénybe vétele esetén is be kell vonni. Hasonlóan azonban az eljáró hatósághoz, főszabályként a szakhatóság sem bocsát ki aktust, illetve ha intézkedés szükségessége áll fenn, akkor azt az eljáró hatóság felé jelzi.

402. §

Ha a bejelentés nem tartozik a fejezet hatálya alá, a hatóság a bejelentést visszautasítja, és a megfizetett díjat visszatéríti. A díj meg nem fizetése szintén visszautasításra vezet.

További visszautasítási okok:

- a díj felhívás ellenére történő meg nem fizetése,
- ha a bejelentést nem elektronikus úton nyújtották be.

403. §

A hatóság tizenöt napon belül az ügy egyedi körülményei alapján dönthet akként, hogy az ügyet engedélyezésre utalja annak érdekében, hogy a kérelmező joggyakorlása még annak megkezdése előtt behatóbb vizsgálaton eshessen át.

Engedélyre utalásnak a következő esetekben van helye:

- a tevékenység kormányrendelet alapján nem végezhető bejelentéssel;
- az engedély megadásának jogszabályban előírt feltételei hiányoznak;
- az élet, a testi épség és az egészség védelme, vagy a tevékenység jellegére, illetve hatására figyelemmel a károkozás vagy a katasztrófák bekövetkezése, a közbiztonság, vagy egyéb nyomós közérdek várható vagy közvetlen sérelmének veszélye áll fenn,
- engedélyezési eljárás esetén az eljárás felfüggesztésének lenne helye;
- a bejelentés tárgya vagy a bejelentő nem azonosítható, illetve a bejelentés hiányos;
- a bejelentés visszaélésszerű joggyakorlást valósít meg.

404. §

Ha nem kerül sor a bejelentés visszautasítására vagy engedélyezési eljárásra utalására, a kérelmező a tevékenységet a bejelentést követő tizenötödik naptól jogosult megkezdeni.

A tevékenység megkezdésének nem feltétele a külön hatósági visszaigazolás vagy tájékoztatás a joghatás beálltáról, figyelemmel arra, hogy elektronikus ügyintézésnél a joggyakorlást megelőző időmúlás egyszerűen igazolható. Azonban a jogalkotónak biztosítania kell a tevékenység jogszerűsége hitelt érdemlő bizonyításának lehetőségét az ügyfél részére, így igény esetén a hatóság értesítést ad az időmúlás által szerzett jog gyakorolhatóságáról. Az igény akár a bejelentéssel egyidejűleg, akár azt követően bármikor előterjeszhető.

405. §

Sok engedély esetében a hatóságnak kötelező a kapcsolódó államigazgatási kötelezettségeket is megállapítania (pl. valamilyen járulékfizetés, egyedi adatszolgáltatási kötelezettség, valamely jogilag releváns tény megállapítása), amelyet ellehetetlenít, ha nem adnak ki határozatot. Ilyenkor a hatóság ezeket a kötelezettségeket utólag hivatalból eljárva, határozattal megállapítja. Mindez ugyanakkor nem késlelteti a joggyakorlás megkezdését.

406. §

Az engedélyezés alóli mentesülés esetében kulcsszerepbe kerül a tevékenység végzésének ellenőrzése és szükség esetén a tevékenységet a jogszerűség és szakszerűség irányába terelő intézkedések alkalmazása.

A rendelkezés értelmében az ellenőrizendő tevékenységek kockázatbecslési alapon kerülnek kiválasztásra és ellenőrzésre. A kockázatbecslés-alapú ellenőrzésbe a szakhatóság bevonható, illetve a szakhatóság saját hatáskörben is végezhet ellenőrzést.

Az ellenőrzés alapján a hatóság szükség szerint megteszi az intézkedéseket a tevékenység szabályszerű folytatása érdekében.

407. §

Tekintettel arra, hogy a bejelentés főszabályként történő igénybe vehetősége egy radikálisan új szabályozási megközelítést takar, szükséges a társadalom széles körével megismertetni az új szisztémát.

Ezt segíti elő, hogy egy 2020. év végéig tartó átmeneti időszakban, ha az ügyfél engedélykérelmet nyújt be, a hatóságnak kötelessége felhívni a kérelmező figyelmét a bejelentés igénybe vételének lehetőségére, ha annak feltételei fennállnak. A figyelemfelhívásban a jogintézmény újszerűségére figyelemmel a hatóság a teljes bejelentéses rezsimről tájékoztatja az ügyfelet, ideértve a közérdek érvényre juttatásának eszközeit is.

A felhívás nyomán az ügyfélnek megnyílik a lehetősége a kérelem jogcímének megváltoztatására.

408. §

A hatályba léptető rendelkezés a javaslat hatálybalépését főszabály szerint a veszélyhelyzet megszűnéséhez mint feltételhez köti.

409. §

A szabályozás átmeneti jellege miatt a vonatkozó rendelkezések deregulációja indokolt 2021. január 1-jén.

410. §

A javaslat egyes sarkalatos tárgykört érintő rendelkezéseire utaló sarkalatosági záradék.

Végső előterjesztői indokolás a különleges gazdasági övezetről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi LIX. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A törvényjavaslatához tartozó indokolást a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában szükséges közzétenni.

A szabályozással a cél Magyarország kiemelt gazdasági jelentőséggel bíró térségei gazdasági fejlődésének előmozdítása, a meglévő munkahelyek megőrzése és új munkahelyek létesítése olyan elkülönített területek létrehozásával, amelyek kedvező körülményeket teremtenek a gazdasági tevékenység folytatására. Az ilyen tevékenységből származó gazdasági eredmények az eddigiekhez képest nagyobb körben teszik majd lehetővé a térségben élő lakosság életminőségének javítását.

A törvényjavaslat lehetővé teszi olyan különleges gazdasági övezetek létrehozását, amelyek előmozdítják munkahelyteremtő és -megtartó, a nemzetgazdaság stabilitása szempontjából jelentős beruházások gyors és hatékony megvalósítását, speciális szabályozási környezet kialakításával, biztosítják a gazdasági térség vonzóvá tételét, fejlesztését, az infrastrukturális feltételek megteremtését.

A törvényjavaslat megteremti a lehetőségét a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű, a megye jelentős részére kiható gazdasági jelentőségű, legalább 5 milliárd forint teljes költségigényű, munkahely-teremtő és -megtartó beruházások helyszínét és közvetlen környezetét különleges gazdasági övezetté lehessen nyilvánítani. A különleges gazdasági övezetben a települési önkormányzat egyes feladat- és hatásköreit a jövőben a megyei önkormányzat látja el.

A törvényjavaslat alapján létrejövő különleges gazdasági övezetek hatása túlmutat azok fekvése szerinti települési önkormányzat határain. A törvényjavaslat szerinti megoldás arányosabb elosztást tesz lehetővé a megyén belül, arra való tekintettel, hogy az ilyen övezetben megvalósuló beruházások nem csupán egy településen, hanem annál

tágabb körben, akár a megye egész területére fejtik ki hatásukat. A megyei önkormányzathoz befolyó adóbevétel ennek érdekében a – megyei gazdasági, foglalkoztatási viszonyok tekintetében megfelelő ismeretekkel rendelkező – megyei önkormányzat a rendelet alapján célzottan tudja felhasználni a megye területén fekvő, különösen a beruházással érintett települések területén megvalósuló fejlesztések és a települések működésének támogatására.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A Javaslat egy olyan különleges gazdasági övezet kialakítása irányul, amely alkalmas akár egy teljes megyére, vagy annak egy jelentős részére kihatóan elősegíteni a meglévő munkahelyek megőrzését és új munkahelyek létesítését.

A Javaslat meghatározza a különleges gazdasági övezetté nyilvánítás feltételeit, rögzíti, hogy a Kormány rendeletében nyilváníthatja a területet különleges gazdasági övezetté. Mivel a különleges gazdasági övezetek hatása túlmutat azok fekvése szerinti települési önkormányzat határain, ezért a Kormány rendeletében meghatározza a beruházással közvetlenebbül érintett települési önkormányzatokat is.

A Javaslat egyértelművé teszi és pontosítja az előterjesztő azon eredeti szándékát, hogy a főváros, valamint a megyei jogú városok területén különleges gazdasági övezet ne legyen kijelölhető.

A különleges gazdasági övezet oly módon kerül kialakításra, hogy az kifejezetten ipari tevékenység végzésére szolgál, amely a lakhatási célú területfelhasználással nem összeegyeztethető.

2. §

A megyei önkormányzat az átvett feladatokhoz szorosan kapcsolódóan és szükséges mértékben az övezetben fekvő települési önkormányzat tulajdonában lévő közterületek, közparkok, közutak tulajdonjogát, ennek terheivel, az ezzel járó kötelező feladatellátással együtt a megyei önkormányzat szerzi meg.

3. §

A különleges gazdasági övezet kijelölését követően a települési önkormányzat feladat- és hatásköreit, – az anyakönyvi feladatok kivételével – a megyei önkormányzat látja el, illetve gyakorolja, amelyet elláthat a települési önkormányzat útján, megállapodással is.

4. §

A Javaslatban meghatározott rendeletalkotási tárgykörben megalkotott települési önkormányzati rendelet szabályait kell alkalmazni a Kormány vagy a megyei önkormányzat rendeletének hiányában vagy annak hatálybalépéséig.

A Javaslat rendezi azt a helyzetet is, amikor a különleges gazdasági övezet több települést vagy több megyét érint, továbbá meghatározza a megyei önkormányzat által megalkotott rendelet alapján esetlegesen szükségessé váló kártalanítási szabályokat.

5. §

A különleges gazdasági övezetek kialakítása miatt szükséges a hulladékgazdálkodással kapcsolatos szabályok módosítása, annak érdekében, hogy a szolgáltatás színvonalának megtartása mellett a megváltozott hatáskörökhöz igazodjanak.

6. §

A javasolt szabályozás lehetőséget adna a megyei önkormányzatnak, hogy az állami közútkezelővel szerződést kössön a tulajdonába kerülő közutak üzemeltetési és fenntartási feladataira.

7. §

A különleges gazdasági övezetek bevezetése miatt a felhatalmazást kap a Kormány és a megyei önkormányzat részletszabályok megalkotására.

8. §

Hatályba léptető rendelkezés.

9. §

Átmeneti rendelkezés, amely biztosítja a veszélyhelyzet idején kormányrendelettel létrehozott különleges gazdasági övezet kijelölésének folyamatosságát, ide értve a veszélyhelyzet idején megalkotott rendelet hatályban tartását is. Rögzíti, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt bekövetkezett tulajdon-átruházást a Javaslat nem érinti, a helyi önkormányzati tulajdonából a megyei önkormányzat tulajdonába került vagyonelemek a megyei önkormányzat tulajdonában maradnak a részére meghatározott kötelező feladatellátás folyamatos biztosítása céljából.

10. §

Sarkalatosági záradék.

11–12. §

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (továbbiakban: Kkt.) az utak üzemeltetőjeként az Magyar Közút Nonprofit Zrt.-t (a továbbiakban: MKN Zrt.) és a helyi önkormányzatot nevesíti. A különleges gazdasági övezetben található utak helyzetének rendezése érdekében a Kkt. rendelkezéseinek szükséges kiegészítését tartalmazza.

A Kkt. 29. § (1) bekezdése szerint a MKN Zrt. is építtetőnek minősül a miniszter elrendelése alapján – önkormányzati tulajdonú helyi közút esetében az érintett önkormányzat egyetértése esetén –, valamint jogszabály szerinti felújítási, karbantartási, és fejlesztési feladatok ellátása tekintetében. A törvényjavaslat hatálya alá tartozó beruházások esetén célszerű, hogy a létesítmények egy részét az MKN Zrt. valósítsa meg az ITM elrendelés alapján.

13. §

Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdése h) pontja szerint a helyi adók fajtájáról és mértékéről való döntés joga a helyi önkormányzatot illeti meg. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény alkalmazásában helyi önkormányzatnak tekintendő a települési önkormányzat és a megyei önkormányzat is.

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (Htv.) alapján jelenleg (1991 óta) csak a települési önkormányzatokat illeti meg adómegállapítási jogkör.

Célszerű, ha a gazdasági fejlődés szempontjából kiemelt jelentőségű területen a helyi adózás feltételeit egy másik, a települési önkormányzattal egyenrangú, de nagyobb illetékességi területű, a szélesebb térség hatásait figyelembe vevő önkormányzat alakítja.

A Htv. módosításáról szóló Javaslat ezért a külön törvény szerint különleges gazdasági övezetben való helyi adómegállapítási jogosultságot hoz létre az övezet fekvése szerinti megyei önkormányzathoz.

A Javaslat megteremti a megyei önkormányzat helyi adómegállapító jogosultságát a megye illetékességi területére.

Az illetékességi terület fogalmát a Javaslat az értelmező rendelkezések között definiálja, s ez alatt érti a települési önkormányzat illetékességi területét és a megyei önkormányzat illetékességi területét. Előbbi normatartalma azonos a hatályos szabályok szerinti illetékességi terület fogalmával, azzal, hogy abba nem tartozik bele a különleges gazdasági övezet területe, utóbbiba pedig a megye területének az a része tartozik, ahol a külön kormányrendelet szerinti különleges gazdasági övezet található. A helyi adótörvény alkalmazásában a különleges gazdasági övezet alatt a – különleges gazdasági övezetről szóló törvény felhatalmazása alapján alkotott – kormányrendeletben, kormányrendeletekben meghatározott különleges gazdasági övezetet, övezeteket kell érteni.

A Javaslat szerint – a különleges gazdasági övezet kiemelt gazdasági jelentőségére, valamint a fekvése szerint érintett önkormányzatoknak a beruházással megvalósuló közvetlen és közvetett érintettsége okán –

a megyei önkormányzat képviselőtestülete a bevezetendő helyi adóról szóló rendeletét véleményezésre megküldi a különleges gazdasági övezet fekvése szerinti és a beruházással közvetlenebbül érintett települési önkormányzatnak minősülő önkormányzatoknak, továbbá a Kormány részére. A véleményezésre az érdekeltek számára 15 nap áll rendelkezésre.

A Javaslat szerint a megyei önkormányzatnak nem lesz jogosultsága települési adót bevezetni, mert a települési adó egyébként is csak magánszemélyekre, illetve olyan adótárgyakra vonatkozhat, amelyekre törvényi szintű közteher nem vonatkozik.

14. §

A Javaslat rögzíti, hogy a helyi adó az azt megállapító önkormányzat bevétele, másrészt rendelkezik arról, hogy a megyei önkormányzat által bevezetett helyi adó felhasználása milyen szabályok szerint történhet.

A Javaslat külön fogalmazza meg azt, hogy a megyei önkormányzatok az adott adózó által teljesített helyi adóbevételeiből az adózó által használt terület-arányában részesednek, ha a különleges gazdasági övezet több megye illetékességi területén nyugszik.

Mivel a különleges gazdasági övezet tekintetében az állami adóhatóság látja el az adóhatósági feladatokat, a javaslat az állami adóhatóság részére is előírja a különleges gazdasági övezet tekintetében beszedett adók éves, meghatározott módon történő közzétételét.

15. §

A Javaslat szerint a megyei önkormányzat által a különleges gazdasági övezetre bevezetett adókhoz kapcsolódó adóhatósági feladatokat az állami adóhatóság látja el.

A Javaslat rögzíti, hogy állami adóhatóság a különleges gazdasági övezet tekintetében ellátandó feladatai során fő szabály szerint az önkormányzati adóhatóságra vonatkozó szabályokat alkalmazza. Erre az előírásra azért van szükség, mert az adóigazgatás rendszerében jelenleg élesen elkülönülnek egymástól az önkormányzati adóhatósági és állami adóhatósági feladatok, amely különbségtételt az adóigazgatás szabályrendszere is következetesen megjelenít.

16. §

A Javaslat – a Htv. belső koherenciájának biztosítása érdekében – rögzíti, hogy a helyi iparüzési adóbevételek korlátos felhasználásra vonatkozó, 2015. január 1-jétől hatályos Htv-beli rendelkezés csak a települési önkormányzatok által bevezetett helyi iparüzési adóra vonatkozik. E módosítás azért is indokolt, mivel a különleges gazdasági övezetekre a megyei önkormányzatok által megállapítható helyi iparüzési adóra eltérő, törvényben rögzített felhasználási szabály vonatkozik.

17. §

A Htv. hatályos szabályai szerint az önkormányzati adóhatóságok adatot szolgáltatnak a Kincstár felé, amely az így beérkezett adatok alapján egy egységes országos nyilvántartást vezet a helyi adóztatással kapcsolatos hatályos szabályokról és tudnivalókról.

A Javaslat rendelkezik arról is, hogy a különleges gazdasági övezet fekvése szerinti megye főjegyzőjének az állami adóhatósághoz is meg kell küldenie az önkormányzat által bevezetett helyi adóra vonatkozó szabályokat annak érdekében, hogy az adóztatásra hatáskörrel rendelkező adóhatóság ezeket naprakészen ismerje.

18. §

A Javaslat a Htv-be illesztett önálló fejezet és alcím alatt szabályozza a különleges gazdasági övezet bevezetése kapcsán irányadó rendelkezéseket.

A Javaslat rögzíti, hogy az adómegállapítást korlátozó azon szabályok alkalmazása során, amelyek a határozott időre megállapított adómérték változtathatóságát, illetve a befektetési adókedvezmény megszüntetését kizárják, a megyei önkormányzat köteles figyelembe venni a települési önkormányzat által a módosítás hatályba lépése

előtt rögzített kedvező szabályokat. Így az adózók számára a Htv. szabályai által garantált kedvező szabályokat az adóztatási jog átszállása nem fogja érinteni.

A megyei önkormányzatnak évközi adóbevezetés esetén a Javaslat szerint szintén figyelembe kell vennie, hogy az általa megállapított adószint nem lehet magasabb, mint amit korábban az övezet fekvése szerinti települési önkormányzat állapított meg.

Az adózási jogviszony folyamatosságának biztosítása érdekében a Javaslat arról is rendelkezik, hogy ha egy, a különleges gazdasági övezet fekvése szerinti önkormányzat korábban valamilyen helyi adót bevezetett, akkor az általa alkotott, erről szóló rendeletében meghatározott szabályokat kell alkalmazni mindaddig – de legfeljebb a különleges gazdasági övezet létrejöttétől számított 120 napig –, amíg a megyei önkormányzat rendeletében nem állapít meg helyi adóra vonatkozó új szabályokat.

Ettől eltérően, ha a megyei önkormányzat a különleges jogrend alapján hozott kormányrendelet szerint már alkotott adórendeletet, akkor annak szabályait kell alkalmazni, mindaddig, míg azt a megyei önkormányzat meg nem változtatja.

A Javaslat részletesen rendelkezik arról, hogy mi a teendője az adózónak és az adóhatóságoknak, ha különleges gazdasági övezet jön létre.

Az adózók adminisztrációs terheinek egyszerűsítése érdekében a Javaslat arról is rendelkezik, hogy a különleges gazdasági övezet fekvése szerinti települési önkormányzati adóhatóság a tárgyi adókban korábban benyújtott bevallásokat, adatbejelentéseket az övezetben adóztatásra hatáskörrel rendelkező állami adóhatóság számára a különleges gazdasági övezet létrejöttének napját követő 30 napon belül köteles átadni. Ezen adatok alapján az állami adóhatóság a különleges gazdasági övezet létrejöttétől számítva, a naptári év hátralévő részére megállapíthatja az éves adó időarányos részét, az adóztatási jog változásából fakadóan a megyei önkormányzatot megillető évi adóhányadot. Ezzel párhuzamosan a települési önkormányzat adóhatóságának meg kell változtatni a korábbi határozatát és a kötelezettség összegét időarányosan csökkenteni kell.

19. §

A 11. §-ban foglaltakkal kapcsolatos értelmező rendelkezések.

20. §

Az a) pont szerinti módosítási javaslat a különleges gazdasági övezetekben a helyi adók megállapítási jogát a megyei önkormányzatokhoz rendeli, ugyanakkor települési adó bevezetésére nem jogosítja fel e szervezeteket.

A b) pont szerinti módosítási javaslat figyelembe veszi azt is, hogy a különleges gazdasági övezetben székhellyel, telephellyel rendelkező vállalkozó helyi adóügyében az állami adóhatóság jár el, a Javaslat előírja az állami adóhatóságon keresztüli bevallás-benyújtást ezen vállalkozás számára, függetlenül attól, hogy esetlegesen az övezeten kívül is van telephelye.

A c) pont szerinti módosítás rendelkezik arról, hogy a különleges gazdasági övezetben székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozó csak az állami adóhatósághoz nyújthatja be adóbevallását.

A d) pont szerinti módosítás a Htv. mellékletének módosításáról rendelkezik. A hatályos szabályozás szerint ugyanis az adózó a vállalkozási szintű bevételt azon települések között osztja meg, amelyeken székhelye vagy telephelye van. Tekintettel arra, hogy a Javaslat kiemeli a települési önkormányzatok illetékességi területéből a különleges gazdasági övezeteket és az azokra vonatkozó adómegállapítási jogot megyei önkormányzatok illetékességébe helyezi, szükséges annak rendezése, hogy az adóalap megosztása során a különleges gazdasági övezeteket önálló „településnek” kell tekinteni.

Az adóalap-megosztás szabályai tehát csak annyiban változnak, hogy ha a vállalkozónak különleges gazdasági övezetben és máshol is található telephelynek minősülő üzleti létesítménye, akkor a különleges gazdasági övezetben lévő telephelyet, telephelyeket úgy kell számba venni a megosztás során, mintha azok külön településen lennének. Ha pedig a vállalkozó több különleges gazdasági övezet területén is rendelkezik telephellyel, akkor valamennyi érintett különleges gazdasági övezet területét önálló településnek kell tekinteni a megosztási szabályok alkalmazásakor.

21. §

A § szövegcsere módosításokat tartalmaz, melyek – figyelemmel arra, hogy a Javaslat értelmében a megyei önkormányzat által megállapított helyi adók esetben az állami adóhatóság jár el – az önkormányzati adóhatóság kifejezés helyett a mindkét hatóságra egyszerre utaló, általános „adóhatóság” kifejezést helyettesítik be azon jogszabályhelyek szövegében, melyek rendelkezési mind az önkormányzati, mind az állami adóhatóság eljárásában irányadóak.

22. §

A rendelkezés megteremti az összhangot a Ht. és különleges gazdasági övezet kijelöléséről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló törvény rendelkezései között.

23. §

A különleges gazdasági övezet fogalmának bevezetése szükséges az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvényben.

24. §

A különleges gazdasági övezet tekintetében az adóhatósági feladatokat az állami adó- és vámhatóság látja el, jogosulttá válik az egyszázezer forintot – természetes személyek esetében az ötvenezer forintot – elérő, kilencven napon keresztül folyamatosan fennálló adótartozással rendelkező adózók adatainak közzétételére is.

25–26. §

Az állami adó- és vámhatóság által lefolytatandó kötelező ellenőrzések és felülellenőrzések szabályainak módosítása szükséges annak érdekében, hogy a különleges gazdasági övezetekkel kapcsolatos ellenőrzésekre vonatkozó rendelkezések is megjelenjenek a felsorolásban. Az állami adó- és vámhatóság jelen esetben önkormányzati adóhatósági feladatkörében jár el, e körülménynek pedig szükséges egyértelműen kitűnnie a szabályozásból.

27. §

Az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló törvény módosítása a különleges gazdasági övezet tekintetében jelöli ki a törvény hatályát.

28. §

Hatályon kívül helyező rendelkezés.

Az Indokolások Tárát az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 4.

Az Indokolások Tára hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyarokzlony.hu> honlapon érhető el.